

Francuski

Krok dalej

Autorka: **Anna Samborowska**

Opracowanie ciekawostek: **Jakub Bero, Katarzyna Jabłońska-Kułąk**

Redakcja: **Jakub Bero**

Lektorzy: **Benoît Baloge, Virginie Little, Miłogost Reczek**

Konsultacja językowa: **Benoît Baloge**

Muzyka: **EBL Media**

Montaż i mastering płyty: **Krzysztof Markiewicz**

Projekt: **Studio 27**

Skład i łamanie: **Mercurius, Olsztyn**

Opracowanie koncepcji graficznej okładki: **Piotr Fajker, Emilia Szulewa**

Projekt okładki: **Bartosz Kaliszewski**

Zdjęcia: **www.sxc.hu**

Zdjęcie na okładce: © **Nightman1965**

Druk i oprawa: **Rzeszowskie Zakłady Graficzne S.A.**

© Copyright Edgard 2010

© Copyright audio Edgard 2010

Płyty są integralną częścią książki i nie mogą być sprzedawane osobno.

www.jezykiobce.pl

Wydawnictwo Edgard

ul. Postępu 12

02-676 Warszawa

Tel. / Fax (22) 847 51 23

edgard@edgard.pl

ISBN 978-83-61828-89-1

Wydanie I

Warszawa 2010

Spis treści

Wstęp	4
Jak się uczyć?	4
Test	6
Gramatyka	8
Rodzajnik	8
Rzeczownik	12
Przymiotnik	15
Przyimek	21
Zaimek	25
Czasownik	32

CD 1

 Lekcja 1 Najważniejsze zwroty i napisy ostrzegawcze	51
 Lekcja 2 Określenia czasu	56
 Lekcja 3 Pytania, spójniki i czasowniki modalne	61
 Lekcja 4 Rodzina, przyjaciele i zawieranie znajomości	68
 Lekcja 5 Edukacja	74

CD 2

 Lekcja 6 Praca i kariera	81
 Lekcja 7 Natura i ochrona środowiska	87
 Lekcja 8 Jedzenie i restauracja	93
 Lekcja 9 Komputer, Internet i telefon	100
 Lekcja 10 W mieście: w banku i na zakupach	106
 Lekcja 11 Mieszkanie: wyposażenie, wynajem i remont	113

CD 3

 Lekcja 12 Biznes i wymiana handlowa	119
 Lekcja 13 Czas wolny: rozrywka i sport	124
 Lekcja 14 Dom i czynności codzienne	131
 Lekcja 15 Podróże: na granicy, na wakacjach	136
 Lekcja 16 Środki masowego przekazu i reklama	143
 Lekcja 17 Wygląd zewnętrzny, ciało i umysł	148
 Lekcja 18 Państwo i problemy społeczne	154

Odpowiedzi	159
Tabele koniugacyjne	163

Wstęp

„Francuski – Krok dalej” to kurs przeznaczony dla osób znających podstawy języka francuskiego oraz dla średnio zaawansowanych. Polecamy go zwłaszcza tym, którzy chcieliby poszerzyć znajomość francuskiego słownictwa.

Kurs obejmuje 3 płyty audio oraz podręcznik z obszernym wstępem gramatycznym i 18 lekcjami tematycznymi. Pierwsze trzy lekcje przypominają najważniejsze konstrukcje języka francuskiego. Lekcja 1 zawiera podstawowe zwroty grzecznościowe, powitania oraz napisy ostrzegawcze i informacyjne. Kolejna poświęcona jest najważniejszym przysłówkom czasu. Trzecia lekcja pozwala m.in. skutecznie utrwalić struktury francuskich pytań, dzięki licznym przykładom obejmującym różne zaimki pytajne. Następne lekcje uczą słownictwa związanego z takimi tematami jak życie rodzinne i towarzyskie, praca, kariera, biznes, podróże czy polityka.

Na płytach znajduje się ponad 200 minut nagrań native speakerów, które gwarantują naukę oryginalnej francuskiej wymowy. W książce znajduje się transkrypcja wszystkich słówek oraz zdań, liczne słówka i zdania dodatkowe, ćwiczenia, a także ciekawostki związane z językiem i kulturą francuską.

Jak się uczyć?

Najlepszą metodą nauki jest równoczesne czytanie podręcznika i słuchanie dołączonych do niego nagrań. Przede wszystkim warto uważnie słuchać słów, zdań i dialogów i starać się powtarzać poszczególne zwroty za francuskim lektorem, a następnie wykonywać krótkie ćwiczenia znajdujące się na końcu lekcji. Rozbudowana część leksykalna podręcznika rozszerza zakres słownictwa o wiele stałych zwrotów i wyrażeń charakterystycznych dla codziennego języka francuskiego. Polecamy powtarzanie słówek, zdań oraz dialogów za lektorami oraz uczenie się ich na pamięć. Jest to najskuteczniejszy sposób utrwalania nie tylko słownictwa, ale też konstrukcji gramatycznych.

Podręcznik zawiera skrócone repetytorium gramatyczne na poziomie średniozaawansowanym. Przeznaczone jest ono dla osób, które chciałyby odświeżyć swoją wiedzę z zakresu francuskiej gramatyki oraz sprawdzić ją w ćwiczeniach. Tematy poruszone w tym dziale obejmują m.in. użycie rodzajników, zaimków i czasów oraz tworzenie trybu rozkazującego, łączącego i strony biernej. Na końcu podręcznika znajdują się odpowiedzi do wszystkich ćwiczeń oraz tabele odmian 26 najważniejszych francuskich czasowników.

„Krok dalej” jest kontynuacją Audio Kursu „Francuski – Kurs Podstawowy”, który polecamy wszystkim zaczynającym naukę języka francuskiego. Doskonałym uzupełnieniem niniejszego samouczka jest kurs „Francuski – Niezbędne zwroty i wyrażenia”.

Zapraszamy i życzymy przyjemnej nauki języka francuskiego!

Test

Wybierz właściwą odpowiedź.

1. Comment vas-..... ?
a. il
b. tu
c. elle
2. D'où-vous ?
a. venez
b. vient
c. venons
3. Quelle heure-il ?
a. a
b. fait
c. est
4. Quand-vous au cinéma ?
a. allez
b. allons
c. vont
5. Après le film, nous au restaurant.
a. va
b. allons
c. vais
6. Aujourd'hui, je sens bien.
a. se
b. te
c. me
7. Nous rencontrons bientôt.
a. nous
b. se
c. lui
8. Vous aller voir votre médecin.
a. doit
b. devons
c. devez
9. Je veux te montrer ma maison.
a. nouveau
b. nouvelle
c. nouvel
10. maison est très belle.
a. Ton
b. Ta
c. Tes
11. Ma sœur va au marché et moi, je vaisécole.
a. à l'
b. à
c. aux
12. Céline habite quatrième étage.
a. sur
b. dans
c. au

13. la maison, il y a un arbre.
 - a. Sur
 - b. Après
 - c. Devant
14. Le livre est la table.
 - a. au-dessous
 - b. sur
 - c. avant
15. J'habite ici cinq ans.
 - a. pour
 - b. il y a
 - c. depuis
16. Mon père travaille
 - a. beaucoup
 - b. très
 - c. rien
17. Je travaille 8 à 16 heures.
 - a. d'
 - b. jusqu'à
 - c. de
18. soir, nous allons chez nos amis.
 - a. Ce
 - b. Cet
 - c. Cette
19. Mon vélo est que le tien.
 - a. meilleur
 - b. bon
 - c. mauvais
20. Je n'aime conduire ma voiture à Paris.
 - a. rien
 - b. pas
 - c. personne
21. Nous avons nos vacances en France.
 - a. passe
 - b. passer
 - c. passé
22. Ma voiture tombée en panne.
 - a. est
 - b. a
 - c. sont
23. Monique a écrit à son frère. Monique a écrit.
 - a. l'
 - b. il
 - c. lui

Gramatyka

Rozdział 1 Rodzajnik

W języku francuskim rzeczowniki i grupy „przymiotnik + rzeczownik” poprzedzone są rodzajnikami. Rodzajniki nie posiadają swoich odpowiedników w języku polskim, dlatego często w tłumaczeniu są pomijane. Formy rodzajników pokazuje poniższa tabela:

	Rodzajniki określone		Rodzajniki nieokreślone		Rodzajniki częstkowe	
	Rodzaj męski	Rodzaj żeński	Rodzaj męski	Rodzaj żeński	Rodzaj męski	Rodzaj żeński
Liczba pojedyncza	le / l'	la / l'	un	une	du	de la / de l'
Liczba mnoga	les		des		des	

Formy skróconej rodzajnika określonego (**l'**) lub częstkowego (**de l'**) używa się przed rzeczownikami zaczynającymi się na:

- samogłoskę, np. **l'amateur, l'étudiant**
- h nieme, np. **l'heure, l'hôtel**

W pozostałych przypadkach, w tym przed słowami zaczynającymi się od h przydechowego, stosuje się pełną formę rodzajników. H przydechowe rozpoznaje się w słownikach po znaku gwiazdki (*).

Zasady użycia rodzajnika określonego

Rodzajnika określonego używa się:

- przed rzeczownikiem znanym z kontekstu, np. **Papa, le chien est malade.** (Tato, pies jest chory. w domyśle: nasz pies)

- przed rzeczownikiem określonym w dalszej części zdania przez przydawkę wskazującą na przynależność, np. **J'ai choisi le dessin de Pierre.** (Wybrałam rysunek Piotra.)
- przed rzeczownikiem określonym przez zdanie względne, np. **Il achètera la voiture que je lui ai recommandée.** (On kupił samochód, który mu poleciłam.)
- przed rzeczownikiem w ujęciu generalizującym lub oznaczającym jakiś zbiór, rodzaj, gatunek lub typ, np. **Le député est élu aux élections parlementaires.** (Poseł wybierany jest w wyborach parlamentarnych.)
- przed rzeczownikiem abstrakcyjnym, wyrażającym pojęcie ogólne, np. **Le droit doit être respecté.** (Prawo musi być przestrzegane.)
- przed rzeczownikiem jedynym w swoim rodzaju, np. **le Soleil** (Słońce), **la Maison Blanche** (Biały Dom), **la place Rouge** (plac Czerwony)
- przed nazwą geograficzną, np. **l'Europe** (Europa), **la France** (Francja), **la Bretagne** (Bretania), **la Méditerranée** (Morze Śródziemne), **la Seine** (Sekwana), **les Alpes** (Alpy), **les Açores** (Azory), **la Sicile** (Sycylia)*
- przed tytułem oficjalnym, również gdy przed tytułem stoi forma grzecznościowa, np. **la Reine d'Angleterre** (królowa Anglii), **Monsieur le Ministre** (pan minister)
- przed nazwą części ciała po czasowniku zwrotnym, np. **Je me suis cassé la jambe.** (Złamałem nogę.)
- przed liczebnikiem porządkowym, np. **C'est le premier beau jour du printemps.** (To pierwszy ładny dzień tej wiosny.)

Zasady użycia rodzajnika nieokreślonego

Rodajnika nieokreślonego używa się:

- przed rzeczownikiem określającym przedmiot bliżej nieznanym, np. **Il a acheté un livre.** (Kupił książkę. w domyśle: jakąś, nieznaną książkę)
- przed nazwą osoby lub przedmiotu wymienianego po raz pierwszy, np. **Hier j'ai rencontré un ami.** (Wczoraj spotkałem przyjaciela.)
- w znaczeniu „jeden”, „jedna”, np. **Il a mangé un croissant et deux pains au chocolat.** (Zjadł rogalika i dwie bułki z czekoladą.)

* Wyjątki pojawiają się, gdy nazwy te występują w roli okolicznika miejsca.

- w znaczeniu „jeden z...”, „jedna z”, np. **J’ai parlé avec un directeur.** (Rozmawiałam z jednym z dyrektorów.)
- przed rzeczownikiem określanym przez przymiotnik, np. **Il m’a fait un accueil chaleureux.** (Zgotował mi ciepłe przyjęcie.)
- przed rzeczownikiem w liczbie mnogiej oznaczającym nieokreśloną część zbioru, np. **Des inconnus sont arrivés dans le village.** (Nieznajomi przybyli do wioski.)

Zasady użycia rodzajnika częstkowego

Rodzajnika częstkowego używa się przed rzeczownikiem określającym:

- niepoliczalną ilość, np. **Il boit du lait / de l’eau.** (On pije mleko / wodę.)
- pojęcie abstrakcyjne, np. **Il faut avoir du courage pour agir ainsi.** (Trzeba mieć odwagę, aby tak postępować.)
- w wyrażeniach określających pogodę, np. **Il fait du vent.** (Wieje wiatr.)
- w konstrukcjach typu: „**faire** + rodzajnik częstkowy + nazwa czynności”, np. **Paul fait du sport / de la voile.** (Paul uprawia sport / żegluję.)

Rodzajnik częstkowy po przeczeniu

Rodzajnik częstkowy (**du, de la, de l’, des**) w przeczeniu przybiera postać **de** lub **d’**. Ilustruje to następujący przykład:

- **Il y a du poulet ?** (Czy jest kurczak?) – **Non, il n’y a pas de poulet.** (Nie, nie ma kurczaka.)

Wyjątkiem są zdania, w których rodzajnik częstkowy pojawia się po czasowniku **être** (być), np.

- **C’est de l’art.** (To jest sztuka.) – **Ce n’est pas de l’art.** (To nie jest sztuka.)

Ćwiczenie 1

Wstaw odpowiedni rodzajnik określony lub cząstkowy.

1. Je voudrais jus d'orange. J'aime bien jus d'orange.
2. Est-ce qu'il y a pommes ? Oui, pommes sont sur la table.
3. Je vais te préparer soupe. soupe est bonne pour le ventre.
4. Il te faut patience. Dans ton métier, patience est très importante.
5. Je ne mange pas viande. Je n'aime pas viande.
6. Si tu fais les crêpes, ne mets pas beurre, mets huile.
7. Il a courage, mais il n'a pas modestie.
8. J'adore champagne. Et toi ?
9. Je mange beaucoup fruits parce que fruits sont bons pour santé.
10. J'ai oublié mon portefeuille. Est-ce que tu peux me prêter argent ?

Ćwiczenie 2

Uzupełnij luki odpowiednimi rodzajnikami.

A. Chaque mardi, je vais chez (1) tante de Marc. Elle habite dans (2) grande maison au bord de (3) mer. Près de (4) maison, il y a donc (5) plage où je me promène souvent avec (6) tante de Marc. Lors de ces promenades, nous parlons, nous regardons (7) mer, (8) ciel, (9) nuages. Tout est si beau là-bas !

B. (10) amitié est (11) valeur importante dans la vie. (12) amis nous aident, (13) amis nous écoutent. Nous pouvons toujours compter sur eux.

Rozdział 2 Rzeczownik

Rzeczowniki w języku francuskim występują w dwóch liczbach (pojedynczej i mnogiej) i dwóch rodzajach (męskim i żeńskim). Najlepiej uczyć się ich od razu z rodzajnikami, ponieważ wiele rzeczowników posiada inny rodzaj w języku francuskim niż w polskim. Warto także zapamiętać kilka reguł:

- rzeczowniki zakończone na **-isme** (np. **journalisme**), **-ent** (np. **changement**), **-eau** (np. **chapeau**), **-et** (np. **briquet**), **-ail** (np. **travail**), **-al** (np. **signal**), **-ier** (np. **panier**), **-age** (np. **garage**), **-oir** (np. **miroir**) w przeważającej większości przypadków są rodzaju męskiego
- rzeczowniki będące nazwami drzew, kolorów, stron świata, dni tygodnia, miesięcy, pór roku, metali i pierwiastków są rodzaju męskiego
- rzeczowniki posiadające końcówki **-e** (np. **dance**), **-té** (np. **beauté**), **-ette** (np. **raquette**), **-tion** (np. **question**), **-ie** (np. **philosophie**), **-ance** (np. **balance**), **-ence** (np. **concurrence**), **-aille** (np. **ferraille**), **-euse** (np. **perceuse**), **-esse** (np. **politesse**) zazwyczaj są rodzaju żeńskiego
- niektóre rzeczowniki zmieniając rodzaj, zmieniają znaczenie, np. **un aide** (pomocnik) – **une aide** (pomoc), **un voile** (welon) – **une voile** (żagiel), **un critique** (krytyk) – **une critique** (krytyka), **un vapeur** (parowiec) – **une vapeur d'eau** (para wodna), **un mémoire** (rozprawa naukowa) – **une mémoire** (pamięć)
- istnieją też rzeczowniki, których rodzaj zależy od kontekstu, np. słowo **une œuvre** (dzieło) jest najczęściej rodzaju żeńskiego, ale gdy występuje w grupie „przymiotnik + rzeczownik”, jest rodzaju męskiego (np. **le grand œuvre**); słowo **Pâques** (Wielkanoc) to rzeczownik rodzaju męskiego w liczbie pojedynczej, jednak gdy pojawia się przed nim przymiotnik, wtedy staje się rzeczownikiem rodzaju żeńskiego w liczbie mnogiej, np. **Joyeuses Pâques !**
- ponadto niektóre rzeczowniki zmieniają znaczenie w zależności od liczby, są to m.in.: **la vacance** (wakat) – **les vacances** (wakacje), **le ciseau** (dłuto) – **les ciseaux** (nożyczki), **la lunette** (luneta) – **les lunettes** (okulary)

Liczba mnoga rzeczowników złożonych

Charakterystyczne dla języka francuskiego są rzeczowniki złożone. W ich skład mogą wchodzić rzeczowniki, przymiotniki, przysłówki, a nawet czasowniki. Ogólna zasada tworzenia liczby mnogiej tych rzeczowników przewiduje, że cechę liczby mnogiej otrzymują wyłącznie rzeczowniki i przymiotniki wchodzące w skład rzeczowników złożonych. Ilustruje to poniższa tabela:

Model rzeczownika złożonego	Przykład liczby pojedynczej	Liczba mnoga
rzeczownik + rzeczownik	un chou-fleur (kalafior)	des choux-fleurs
rzeczownik + przymiotnik	un coffre-fort (sejf)	des coffres-forts
przymiotnik + rzeczownik	une belle-fille (synowa)	des belles-filles
przymiotnik + przymiotnik	un sourd-muet (głuchoniemy)	des sourds-muets
przysówek + rzeczownik	une arrière-cour (podwórze)	des arrière-cours
przysówek + participe passé	un bien-aimé (ukochany)	des bien-aimés
przimek + rzeczownik	une contre-offensive (kontrofensywa)	des contre-offensives
czasownik + rzeczownik	un tire-bouchon (korkociąg)	des tire-bouchons
czasownik + czasownik	un va-et-vient (ruch wahadłowy)	des va-et-vient

Wyjątek stanowią następujące złożenia:

Model rzeczownika złożonego	Przykład liczby pojedynczej	Liczba mnoga
rzeczownik + przimek + rzeczownik	un arc-en-ciel (tęcza)	des arcs-en-ciel
czasownik + rzeczownik abstrakcyjny / niepoliczalny	un pare-boue (błotnik)	des pare-boue

Ćwiczenie 3

Uzupełnij zdania, wpisując odpowiedni rzeczownik.

1. Marie écrit des romans. Elle est
2. Paul est musicien. Louise est aussi
3. François fait du pain. Il est
4. Emilie vient de Bretagne. Elle est
5. Michel joue du piano. Il est

Ćwiczenie 4

Uzupełnij formy liczby mnogiej rzeczowników podanych w nawiasie.

1. Pour préparer de la soupe, il faut acheter des (chou-fleur)
2. Après la pluie, j'aime bien regarder les (arc-en-ciel)
3. Il faut garder tous les (savoir-faire) de nos ancêtres.
4. Les (oiseau-mouche) sont les plus petits oiseaux au monde.
5. Les romans de Proust sont des (chef-d'œuvre)

Rozdział 3 **Przymiotnik**

Podobnie jak omawiane w poprzednim rozdziale rzeczowniki, także niektóre francuskie przymiotniki powstają przez połączenie kilku słów w jedno. Zazwyczaj są to złożenia dwóch przymiotników. Aby utworzyć ich liczbę mnogą lub formę rodzaju żeńskiego, należy odmienić przez liczbę lub rodzaj oba składowe przymiotniki, np.

- **aigre-doux** (słodko-kwaśny), **aigre-douce**, **aigres-doux**, **aigres-douces**
- **progressiste démocrate** (postępowo-demokratyczny), **progressiste démocrate**, **progressistes démocrates**, **progressistes démocrates**

Wyjątkowo nie uzgadnia się w liczbie ani rodzaju przymiotników składowych kończących się na **-o** lub **-i** albo gdy pierwszym elementem składowym jest **libre-**, **extrême-**, **saint-**, **ultra-**, **archi-**, **hyper-**, **extra-**. W takich przypadkach uzgadniany jest tylko drugi element składowy, np.

- **franco-espagnol** (francusko-hiszpański), **franco-espagnole**, **franco-espagnols**, **franco-espagnoles**
- **tragi-comique** (tragikomiczny), **tragi-comique**, **tragi-comique**, **tragi-comique**
- **extra-fin** (supercienki), **extra-fine**, **extra-fins**, **extra-fines**

Warto pamiętać, że przymiotniki złożone oznaczające kolory występują zawsze w rodzaju męskim i w liczbie pojedynczej. Wyróżniamy następujące rodzaje tych przymiotników:

- przymiotniki składające się z dwóch przymiotników oznaczających kolory, pisane zawsze z łącznikiem, np. **un chat / des chats / une chatte / des chattes noir-blanc**
- przymiotniki składające się z przymiotnika oznaczającego kolor oraz przymiotnika oznaczającego jego natężenie, pisane zawsze bez łącznika, np. **un manteau / des manteaux / une robe / des robes vert clair**

- przymiotniki składające się z przymiotnika oznaczającego kolor oraz rzeczownika określającego ten kolor, pisane bez łącznika, np. **un toit / des toits / une jupe / des jupes vert bouteille**

Podobnie zachowuje się zwykły rzeczownik w roli przymiotnika oznaczającego kolor, np. **un chapeau / des chapeaux / une cravate / des cravates marron**.

Wyjątkiem są rzeczowniki **rose** (róża), **pourpre** (purpura), **écarlate** (szkarłat), **fauve** (płowość), **mauve** (malwa), które są uzgadniane, jeśli występują w znaczeniu koloru (odpowiednio: różowy, purpurowy, szkarłatny, płowy, o kolorze malwy / wrzosowy).

Miejsce przymiotnika względem rzeczownika

Przymiotnik w języku francuskim na ogół występuje po rzeczowniku. W tym wypadku wyraża on cechę o charakterze obiektywnym, wyróżniającą określaną osobę lub rzecz spośród innych, zawężającą zakres rzeczownika, np. **un homme sage, un parti ouvrier, une pluie tropicale**. Istnieje jednak spora grupa przymiotników pojawiających się zazwyczaj przed rzeczownikiem. Są to przymiotniki: **ancien, bas, beau, bon, dernier, grand, haut, jeune, large, long, mauvais, nombreux, nouveau, petit, rare, vieux**. Przed rzeczownikiem umieszcza się także przymiotniki jednosylabowe, jeśli określany rzeczownik składa się z więcej niż jednej sylaby, np. **un bref résumé**.

Istnieją także przymiotniki, które zmieniają swoje znaczenie w zależności od tego, czy znajdują się przed lub po rzeczowniku. Wyróżniamy dwa ich rodzaje:

- grupa pierwsza: przymiotniki posiadające dwa znaczenia
- grupa druga: przymiotniki, które zmieniają znaczenie z dosłownego na przenośne

W przypadku pierwszej grupy przymiotnik znajdujący się przed rzeczownikiem ma znaczenie nacechowane bardziej emocjonalnie, a po rzeczowniku – służy opisaniu cechy, np.

- **mes propres mains** (moje własne ręce), **mes mains propres** (moje czyste ręce)
- **un brave homme** (pocziwy mężczyzna), **un homme brave** (dzielny mężczyzna)
- **une drôle d'histoire** (zadziwiająca historia), **une histoire drôle** (śmieszna historia)
- **une sacrée responsabilité** (niesamowita, wielka odpowiedzialność), **une responsabilité sacrée** (święta odpowiedzialność)
- **une curieuse personne** (interesująca osoba), **une personne curieuse** (ciekawa / ciekawska osoba)
- **une ancienne maison** (dawny, antyczny dom), **une maison ancienne** (stary dom)

Dla grupy drugiej zastosowanie ma następująca zasada: przymiotnik znajdujący się przed rzeczownikiem ma znaczenie dosłowne, a po rzeczowniku – przenośne, np.

- **un homme grand** (wysoki mężczyzna), **un grand homme** (wielki człowiek / mężczyzna)
- **des ouvriers pauvres** (biedni robotnicy), **des pauvres ouvriers** (nieszczęśliwi robotnicy)

Zaimki przymiotne

W języku francuskim jako przymiotniki klasyfikuje się także słowa, które w języku polskim nazywamy zaimkami przymiotnymi wskazującymi (po francusku **adjectifs démonstratifs**), dzierżawczymi (**possessifs**), pytajnymi (**interrogatifs**) i nieokreślonymi (**indéfinis**). Ich funkcją jest określanie rzeczownika, zgadzają się więc z nim w liczbie i rodzaju. Na sąsiedniej stronie przypominamy ich formy.

Zaimki przymiotne wskazujące (**adjectifs démonstratifs**):

- proste, występujące przed rzeczownikiem: **ce, cet, cette, ces**
- złożone, składające się z formy prostej zaimka, określanego rzeczownika oraz partykuły **-ci** lub **-là**; występują one zazwyczaj parami w celu rozróżnienia czegoś bliskiego od czegoś dalekiego, np. **ce magasin-ci, ces magasins-ci, ce magasin-là, ces magasins-là, cette maison-ci, ces maisons-ci, cette maison-là, ces maisons-là**

Zaimki przymiotne dzierżawcze (**adjectifs possessifs**):

- ich formy w przypadku jednego „posiadacza”: **mon, ton, son, ma, ta, sa, mes, tes, ses**
- w przypadku wielu „posiadaczy”: **notre, votre, leur, nos, vos, leur**

Zaimki przymiotne pytające (**adjectifs interrogatifs**):

- **quel, quelle, quels, quelles**

Zaimki przymiotne niekreślone (**adjectifs indéfinis**):

- formy twierdzące: **autre, autres, certain, certaine, certains, certaines, tel, telle, tels, telles, tout, toute, tous, toutes, chaque, chaque**
- formy przeczące: **aucun, aucune, aucune, aucunes**

Ćwiczenie 5

Wstaw właściwą formę przymiotnika.

1. Mon amie (français) ne porte jamais de vêtements (noir) parce qu'elle est d'avis que ces vêtements ne vont pas bien avec ses cheveux (brun)
2. Les relations (franco-allemand) se sont améliorés grâce à une coopération (étroit) entre ces deux pays.
3. Qui a choisi cette voiture (vert bouteille) ? Mon père. Moi, j'avais toujours voulu avoir une voiture (blanc)
4. Mon (nouveau) appartement est très petit, mais il se trouve au centre de la ville.
5. Il faut connaître des langues (étranger)
6. Marie sera (heureux) de te voir.
7. Cette (vieux) femme habite (seul) dans sa (grand) maison.
8. L'histoire (commun) de ces deux pays est très (long) et (difficile)
9. Nos enseignants sont (sévère) et (exigeant)
10. Mon entreprise embauche les personnes (sourd-muet)

Ćwiczenie 6

Wstaw odpowiedni zaimek przymiotny wskazujący.

1. Si robe me va bien, je l'achète tout de suite.
2. Tu vois chapeau ? Il est très beau, je vais l'essayer.
3. N'oubliez pas de fermer porte.
4. J'adore film. Je l'ai déjà vu plusieurs fois, mais je vais le regarder encore une fois.
5. Il n'arrive pas à comprendre événements. C'est trop difficile pour lui.

Ćwiczenie 7

Wstaw odpowiedni zaimek przymiotny dzierżawczy.

1. Pour Noël, je voudrais acheter les cadeaux pour toute famille. Et toi, qu'est ce que tu achèteras pour proches ?
2. Pour aller à la fête tu prends pantalon noir ? – Non, je prends jupe bleue. Je vais demander Marie qu'elle me prête nouvelles chaussures. Elles iront bien avec jupe.
3. Je crois que les Dupont sont arrivés. Je vois voiture.
4. Nous allons chez amis qui habitent à Londres.
5. Hier, j'ai rencontré Marc avec parents. Je les ai invité à mariage.

Rozdział 4 Przyimek

Przyimek jest nieodmienną i niesamodzielną częścią mowy. Dopiero w połączeniu z innym wyrazem tworzy całość znaczeniową, która służy określeniu relacji przestrzennej, czasowej lub przyczynowo-skutkowej między wyrazami w zdaniu. W językach deklinacyjnych, np. w polskim, wspomniane relacje wyrażane są często za pomocą samych końcówek, bez użycia przyimków. W języku francuskim nie istnieje odmiana przez przypadki, więc to przyimki pełnią rolę końcówek deklinacyjnych. Obecność przyimka przed rzeczownikiem, zaimkiem lub przymiotnikiem spełnia funkcję zarówno polskiej końcówki deklinacyjnej, jak i polskiego przyimka.

Przyimki spełniają funkcję polskich końcówek dopełniacza, celownika, narzędnika i miejscownika:

- dopełniacz może być wyrażony za pomocą przyimka **de**, np. **C'est le livre de Pierre.** (To jest książka Piotra.)
- celownik może być wyrażony za pomocą przyimka **à**, np. **Je donne ce livre à Pierre.** (Daję tę książkę Piotrowi.)
- narzędnik może być wyrażony za pomocą przyimka **avec**, np. **Je discute avec Pierre.** (Dyskutuję z Piotrem.)
- miejscownik może być wyrażony za pomocą przyimka **de**, np. **Nous parlons de Pierre.** (Mówimy o Piotrze.)

Przyimek w języku francuskim pełni zazwyczaj jedną z trzech funkcji:

- służy wprowadzeniu przydawki (rzeczownikowej, przymiotnej lub przysłówkowej), np. **une table en bois** (stół z drewna), **une maison pleine d'enfants** (dom pełen dzieci), **beaucoup de chances** (duże szanse, dość. dużo szans)
- jest częścią okolicznika (sposobu, czasu, miejsca, celu... itd.), np. **Il travaille sans cesse.** (On pracuje bez przerwy.) **Elle reviendra après les vacances.** (Ona wróci po wakacjach.)

- wprowadza dopełnienie dalsze, np. **Le directeur parle aux employés.** (Dyrektor mówi do pracowników.)

W poprzedniej części kursu („Francuski – Kurs Podstawowy”) zostały omówione przyimki służące do wprowadzania przydawki oraz okolicznika. Są to przyimki wyspecjalizowane, co oznacza, że ich zakres znaczenia jest stosunkowo wąski, np. **avant** (przed), **pendant** (podczas), **avec** (z), **sans** (bez), **pour** (dla), **dans** (w). W niniejszym rozdziale zajmiemy się przyimkami **de** oraz **à**. Nie mają one bezpośrednich polskich odpowiedników i bardzo często wprowadzają dopełnienie dalsze czasownika.

Przyimek **à** wprowadza dopełnienie dalsze po takich czasownikach jak np. **s'accoutumer à** (przywyknąć do), **s'habituer à** (przyswyczać się do), **se préparer à** (przygotować się do), **inviter à** (zaprosić do), **servir à** (służyć do), **obliger à** (zmusić do), **penser à** (myśleć o), **continuer à** (kontynuować), **apprendre à** (nauczyć się), **se décider à** (zdecydować się), **commencer à** (zaczynać). Na przykład:

- **Je me prépare à un examen très important.** (Przygotowuję się do bardzo ważnego egzaminu. *Dopełnienie dalsze: un examen très important.*)
- **Il commence à comprendre cette règle de grammaire.** (On zaczyna rozumieć tę regułę gramatyczną. *Dopełnienie dalsze: comprendre cette règle de grammaire.*)

Czasowniki występujące z przyimkiem **de** to między innymi: **rêver de** (marzyć o), **oublier de** (zapomnieć o), **se souvenir de** (przypominać sobie o), **décider de** (decydować o), **demander de** (prosić o), **remercier de** (dziękować za), **permettre de** (pozwolić na), **accepter de** (zaakceptować, zgodzić się), **interdire de** (zabronić), **promettre de** (obietcać), **s'occuper de** (zająć się), **risquer de** (ryzykować), **finir de** (kończyć). Na przykład:

- **Il ne se souvient pas de ce film.** (On nie pamięta tego filmu. *Dopełnienie dalsze: ce film.*)
- **Caroline a accepté de m'aider.** (Caroline zgodziła się mi pomóc. *Dopełnienie dalsze: m'aider.*)

Przymyki **à** i **de** często kształtują przeciwstawne znaczenie czasowników, np.

- **encourager qn à faire qch** (zachęcać kogoś do czegoś) – **décourager qn de faire qch** (zniechęcać kogoś do czegoś)
- **s'intéresser à qch** (interesować się czymś) – **se désintéresser de qch** (przestać się czymś interesować)

Przyimek **de** przechodzi w **à**, gdy czasownik staje się czasownikiem zwrotnym, np.

- **décider de faire qch** (decydować o zrobieniu czegoś) – **se décider à faire qch** (zdecydować się na zrobienie czegoś)

Przymyki zmieniają się także, gdy czasownik przechodzi w stronę bierną, np.

- **obliger qn à faire qch** (zmuszać kogoś do robienia czegoś) – **être obligé de faire qch** (być do czegoś zmuszonym)

Przymyki posiadające węższe, bardziej wyspecjalizowane znaczenie, także często służą wprowadzeniu dopełnienia dalszego. Warto zwrócić uwagę na przenośne znaczenie konstrukcji, które powstają przez dodanie przymków **sur**, **avec** i **dans**, np.

- **porter qch** (nosić coś) – **porter sur qch** (dotyczyć czegoś)
- **lier qch** (wiązać coś) – **se lier avec qn** (wiązać się z kimś)
- **plonger** (zanurzyć się) – **se plonger dans qch**, p. ex. **un livre** (zatopić się w czymś, np. w książce)

Ćwiczenie 8

Wstaw odpowiedni przyimek.

1. Il faut s'habituer travailler l'étranger.
2. Si tu veux aller Russie, tu es obligé avoir un visa.
3. Avant partir vacances, n'oublie pas me laisser la clé de ton appartement.
4. Paul consacre beaucoup temps jouer football ses amis.
5. J'ai décidé ne pas aller la montagne les vacances. Cette année, je veux passer mes vacances bord de la mer.
6. Marie est États-Unis depuis un mois. Elle habite Michel New York.
7. Nous adorons aller la plage parce que nous y pouvons jouer volley-ball.
8. Pourquoi lui as-tu promis l'emmener Canada ? Je ne veux pas qu'il aille nous.
9. Elle a toujours rêvé habiter la campagne.
10. Mon fils joue piano, il a commencé jouer il y 5 ans.

Rozdział 5 Zaimek

W języku francuskim rozróżniamy następujące kategorie zaimków: osobowe, dzierżawcze, wskazujące, względne i przysłówkowe.

Zaimki osobowe

Dzielą się one na słabe i mocne. Zaimki osobowe słabe występują w następujących funkcjach:

- podmiotu (**je, tu, il, elle, vous, ils, elles**) – zaimki te nie są samodzielnymi częściami mowy, gdyż występują zawsze z czasownikiem odmienionym w odpowiedniej osobie, np. **Je chante, vous dansez.** (Ja śpiewam, wy tańczycie.)
- dopełnienia bliższego (**me, te, le, la, nous, vous, les**) – zastępują one w zdaniu rzeczownik, który nie został wprowadzony przez przyimek, np. **Je vois Pierre. Je le vois.** (Widzę Piotra. Widzę go.)
- dopełnienia dalszego (**me, te, lui, nous, vous, leur**) – zastępują w zdaniu rzeczownik wprowadzony przez przyimek **à**, np. **Le président parle au ministre. Le président lui parle.** (Prezydent mówi do ministra. Prezydent mówi do niego.)

Zaimki osobowe mocne (**moi, toi, lui, elle, nous, vous, eux, elle**) używane są najczęściej:

- jako krótkie odpowiedzi na pytania o osobę, np. **Qui a fait ce gâteau ? – Moi.** (Kto zrobił to ciasto? – Ja.)
- gdy zaimek jest oddzielony od czasownika przyimkiem innym niż **à**, np. **Paul viendra avec moi.** (Paul przyjedzie ze mną.)
- w trybie rozkazującym, np. **Passe-moi la télécommande, s'il te plaît.** (Podaj mi, proszę, pilota do telewizora.)

Zaimki dzierżawcze

Zaimki dzierżawcze, podkreślające fakt posiadania lub przynależności, zastępują rzeczowniki, które zostały już użyte w tym samym lub poprzedzającym zdaniu. Stąd nazywa się je także zaimkami dzierżawczymi rzeczownikami. Ich formy dzielą się na dwie grupy:

- zaimki używane w sytuacji, gdy jest tylko jeden „posiadacz”: **le mien, la mienne, le tien, la tienne, le sien, la sienne, les miens, les miennes, les tiens, les tiennes, les siens, les siennes**
- zaimki używane w sytuacji, gdy wiele osób posiada jedną lub więcej rzeczy: **le nôtre, la nôtre, le vôtre, la vôtre, le leur, la leur, les nôtres, les vôtres, les leurs**

Warto pamiętać, że w języku francuskim istnieją dwie formy zaimków dzierżawczych: przymiotne, omówione w rozdziale o przymiotniku, oraz rzeczowne, wymienione powyżej. W języku polskim nie ma takiego rozróżnienia. Przyjrzyjmy się następującym zdaniom:

- **Est-ce que c'est ta voiture ?** (Czy to twój samochód? Zaimek przymiotny dzierżawczy: *ta*.)
- **Non, la mienne est rouge.** (Nie, mój jest czerwony. Zaimek rzeczowny dzierżawczy: *la mienne*.)

Zaimki wskazujące

Dzielą się one na proste i złożone. Zaimki wskazujące proste (**celui, celle, ceux, celles, ce**) występują zawsze z rzeczownikiem, przymikiem lub zaimkiem względnym, np.

- **Celui qui travaille le mieux sera promu.** (Ten, kto pracuje najlepiej, dostanie awans.)
- **C'est une pizza semblable à celle que fait ma tante.** (To jest pizza podobna do tej, którą robi moja ciotka.)

- **J'adore les films de Kieślowski et ceux de Polański.** (Uwielbiam filmy Kieślowskiego oraz Polańskiego.)

Zaimki wskazujące złożone (**celui-ci, celui-là, celle-ci, celle-là, ceux-ci, ceux-là, celle-ci, celles-là, ceci, cela, ça**) występują zazwyczaj parami. Służą głównie do podkreślania przeciwieństw oraz odróżniania obiektów znajdujących się blisko od innych, będących daleko, np.

- **Celui-ci est jaune, celui-là est rouge.** (Ten jest żółty, a tamten czerwony.)

Szczególną grupę stanowią zaimki bezosobowe (**ce, ceci, cela, ça**). Zaimek bezosobowy **ce** („to”) występuje najczęściej w wyrażeniach **c'est** (to jest), **ce sont** (to są) lub z zaimkiem względnym, np.

- **C'est mon meilleur ami.** (To mój najlepszy przyjaciel.)
- **Ce sont mes meilleures amies.** (To są moje najlepsze przyjaciółki.)
- **Je ne comprends pas ce qu'il dit.** (Nie rozumiem tego, co on mówi.)

W innych przypadkach używa się zaimka **cela**, również oznaczającego „to”, np. **Cela me plaît.** (To mi się podoba.) W języku potocznym natomiast najczęściej pojawia się forma **ça**.

Zaimków bezosobowych **ceci** i **cela** używa się przede wszystkim do odróżniania obiektów bliskich od dalekich, np. **Moi, j'achèterai ceci et toi, tu achèteras cela.** (Ja kupię to, a ty kupisz tamto.) W języku literackim zaimki te pojawiają się także w następującym kontekście:

- **ceci** jako zapowiedź myśli, która zostanie sformułowana w zdaniu następnym, np. **Tu vas enfin apprendre ceci : les gens sont faibles.** (W końcu się tego nauczysz: ludzie są słabi.)
- **cela** jako odwołanie do myśli sformułowanej w poprzednim zdaniu, np. **Il m'a déçu. Cela me fait mal.** (Rozczarował mnie. To boli.)

Zaimki względne

Służą one do wprowadzania zdań podrzędnych. Dzielą się na proste i złożone. Rozróżniamy następujące zaimki względne proste:

- **qui** – zastępuje w zdaniu podrzędnym podmiot, np. **La fille qui danse est ma meilleure amie.** (Dziewczyna, która tańczy, jest moją najlepszą przyjaciółką. Podmiot: *la fille*.)
- **que** – zastępuje w zdaniu podrzędnym dopełnienie bliższe, np. **Le livre que je viens de lire pourrait te plaire.** (Książka, którą właśnie przeczytałam, może ci się spodobać. Dopełnienie bliższe: *le livre*.)
- **dont** – zastępuje w zdaniu względnym dopełnienie dalsze wprowadzone przez **de** (w formie skróconej – **d'**), np. **Tu m'as parlé d'un film. J'ai vu le film dont tu m'as parlé.** (Mówiłeś mi o filmie. Widziałem film, o którym mi mówiłeś. Dopełnienie dalsze: *le film*.) Zaimek **dont** może oznaczać również część zbioru wyrażonego w zdaniu nadrzędnym, np. **Marie a trois maisons dont deux se trouvent en Italie.** (Maria ma trzy domy, z czego dwa we Włoszech.)
- **où** – może wyrażać w zdaniu względnym miejsce lub czas, np. **Je n'oublierai jamais l'endroit où je l'ai vue pour la première fois.** (Nigdy nie zapomnę miejsca, gdzie widziałem ją po raz pierwszy.) **Je me souviens du jour où l'ai vue.** (Pamiętam dzień, kiedy ją widziałem.)

Zaimki względne złożone (ich formy to: **lequel, laquelle,* lesquels, lesquelles**) bardzo często łączą się z przyimkami, tworząc formy: **auquel, à laquelle, auxquels, auxquelles** (z przyimkiem **à**), **duquel, de laquelle, desquels, desquelles** (z przyimkiem **de**). Z przyimkami innymi niż **à** lub **de** zaimki względne złożone łączą się według wzoru: **avec lequel, avec laquelle, avec lesquels, avec lesquelles**.

W przypadku rzeczowników oznaczających osoby można użyć formy zaimka względnego złożonego lub prostego z przyimkiem, np.

* Zaimki **lequel** oraz **laquelle** spotykane są głównie w języku administracyjnym.

- **C'est le garçon auquel / à qui j'ai donné ton livre.** – To jest chłopiec, któremu dałem twoją książkę.

Zaimki przysłówkowe

W języku francuskim występują dwa zaimki przysłówkowe: **en** oraz **y**. Zaimek przysłówkowy **y** zastępuje rzeczownik nieosobowy wprowadzony przez przyimek **à**, np.

- **Tu vas à Varsovie. Tu y vas.** (Jedziesz do Warszawy. Jedziesz tam.)
- **Je consens à ta proposition. J'y consens.** (Zgadzam się na twoją propozycję. Zgadzam się na nią.)

Zaimek przysłówkowy **en** zastępuje rzeczownik nieosobowy wprowadzony przez **de**, np.

- **Il m'a parlé de ton problème. Il m'en a parlé.** (Powiedział mi o twoim problemie. Powiedział mi o tym.)
- **Le roi revient de Reims. Le roi en revient.** (Król wraca z Reims. Król wraca stamtąd.)

Zaimek **en** może też zastępować rzeczownik w wyrażeniach określających ilość, np.

- **Il lui faut deux voitures. Il lui en faut deux.** (On potrzebuje dwóch samochodów. On potrzebuje (ich) dwóch.)
- **Nous n'avons pas beaucoup de temps. Nous n'en avons pas beaucoup.** (Nie mamy dużo czasu. Nie mamy go dużo.)

Miejsce zaimka w zdaniu

W czasach prostych zaimek umieszcza się pomiędzy podmiotem a orzeczeniem, np.

- **Je lui donne ce cadeau.** (Daję mu prezent.)

W czasach złożonych zaimek ma swoje miejsce przed czasownikiem posiłkowym, np.

- **Je lui ai donné ce cadeau.** (Dałem mu prezent.)

W czasach typu **le futur proche** czy **le passé récent** – pomiędzy czasownikiem posiłkowym a bezokolicznikiem, np.

- **Je viens de lui donner ce cadeau.** (Właśnie dałem mu prezent.)

W formie przeczącej trybu rozkazującego zaimek umieszcza się na drugim miejscu, po pierwszym członie przeczenia, np.

- **Ne lui donne pas ce cadeau.** (Nie dawaj mu tego prezentu.)

Ćwiczenie 9

Wstaw odpowiednie zaimki względne.

1. J'ai visité une ville tu connais bien. C'est une ville se trouve au bord de la mer il y a beaucoup d'hôtels.
2. C'est le film je t'ai parlé.
3. La piscine, c'est le lieu on nage.
4. Mon mari m'a acheté une voiture j'ai rêvé toute ma vie.
5. Pierre parle très bien anglais a décidé de partir en Angleterre.

Ćwiczenie 10

Wstaw odpowiednie zaimki.

1. Mon amie a un frère. Il s'appelle Pierre. Je aime. Je passe beaucoup de temps avec J'adore quand il raconte des histoires de sa vie. Moi, je dis tout, sans rien cacher parce que je fais confiance.
2. Qu'est-ce que tu as offert à ta mère pour son anniversaire ? – Je ai offert une bouteille de parfum. Mais, pour mon anniversaire, ma mère a acheté un voyage exotique.
3. Quels films aimes-tu ? de Spielberg, je adore. Et toi ? – , je n'aime pas les films. Je préfère le théâtre.
4. Est-ce que tu peux me prêter ton vélo ? est tombé en panne. – Oh non, prends de Jacques parce que est dans notre maison à la campagne.
5. Je veux aller en Amérique du Sud. – Combien de temps veux-tu passer ?
6. Cette robe te va très bien. Achète- !
7. J'ai acheté ce livre pour Lis- !
8. Je veux que te me donnes ces chaussures. Donne- moi !
9. Nous allons au cinéma. Viens avec !
10. Je vais en Turquie pour les vacances. Quand vas-tu ?

Rozdział 6 Czasownik

W niniejszym rozdziale przedstawione są najważniejsze czasy i tryby języka francuskiego. Omówiono także sposób tworzenia strony biernej.

Czas teraźniejszy

Czasu teraźniejszego (**le présent**) używamy (tak jak w języku polskim) mówiąc o czynnościach, które dzieją się w chwili obecnej. Czasowniki francuskie podlegają odmianie przez osoby oraz liczby. Istnieje kilka ogólnych zasad dotyczących odmiany czasowników w czasie teraźniejszym.

Czasowniki I grupy, zakończone w bezokoliczniku na **-er**, na przykład **aimer** (kochać), przybierają następujące końcówki: **-e**, **-es**, **-e**, **-ons**, **-ez**, **-ent**. Konjugację przykładowego czasownika grupy pierwszej pokazuje tabela:

	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
1. osoba	j'aime	nous aimons
2. osoba	tu aimes	vous aimez
3. osoba	il / elle aime	ils / elles aiment

Przykładowe zdania:

- **J'aime la musique classique.** (Lubię muzykę klasyczną.)
- **Je n'aime pas la musique classique.** (Nie lubię muzyki klasycznej.)
- **Aimes-tu la musique classique ?** lub: **Est-ce que tu aimes la musique classique ?** (Czy lubisz muzykę klasyczną?)

Formy niektórych czasowników I grupy zawierają nieregularności wynikające z zasad wymowy. Wyjaśnione są one w formie tabel na stronach 163 – 168.

Czasowniki II grupy, zakończone w bezokoliczniku na **-ir**, na przykład **finir** (kończyć), przybierają następujące końcówki: **-s, -s, -t, -ssons, -ssez, -ssent**. Koniugacja czasownika **finir**:

	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
1. osoba	je finis	nous finissons
2. osoba	tu finis	vous finissez
3. osoba	il /elle finit	ils / elles finissent

Przykładowe zdania:

- **Nous finissons les études.** (Kończymy studia.)
- **Nous ne finissons pas les études.** (Nie kończymy studiów.)
- **Finissons-nous les études ?** lub: **Est-ce que nous finissons les études ?**
(Czy my kończymy studia?)

III grupa czasowników obejmuje wszystkie pozostałe czasowniki, których odmiana wykazuje nieregularności. Tabele odmian najważniejszych czasowników III grupy znajdują się na stronach 169 – 181.

Czas przyszły bliski

Czas przyszły bliski (**le futur proche**) jest czasem złożonym. Tworzy się go za pomocą czasownika posiłkowego **aller** (w odpowiedniej osobie i liczbie) oraz bezokolicznika czasownika, który chcemy wyrazić w czasie przyszłym.

Odmiana czasownika **regarder** (oglądać) w czasie **le futur proche**:

	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
1. osoba	je vais regarder	nous allons regarder
2. osoba	tu vas regarder	vous allez regarder
3. osoba	il / elle va regarder	ils / elles vont regarder

Przykładowe zdania:

- **Il va regarder un film.** (On będzie oglądał film.)
- **Il ne va pas regarder un film.** (On nie będzie oglądał filmu.)
- **Va-t-il regarder un film ?** lub: **Est-ce qu'il va regarder un film ?**
(Czy on będzie oglądał film?)

Czasu przyszłego bliskiego używa się do mówienia o czynnościach, które mają nastąpić w bliskiej przyszłości, co do których mamy pewność, że nastąpią, np.

- **Nous allons partir pour la France la semaine prochaine.** (Wyjedziemy do Francji w przyszłym tygodniu.)
- **Ils vont jouer au football demain.** (Jutro oni będą grali w piłkę.)
- **Lundi, je vais aller au travail plus tard que d'habitude.** (W poniedziałek pójdę do pracy później niż zwykle.)

Czas przyszły prosty

Za pomocą czasu przyszłego prostego (**le futur simple**) opisuje się wydarzenia, które mają się wydarzyć w niekoniecznie sprecyzowanej przyszłości. Czas przyszły prosty tworzy się dodając do tematu czasownika końcówki: **-ai, -as, -a, -ons, -ez, -ont**. W przypadku większości czasowników temat jest taki jak bezokolicznik czasownika (np. czasownik **aimer**), jednak trzeba uważać na niektóre czasowniki nieregularne, w których temat może być inny.

Odmiana czasowników I i II grupy – **aimer** (iść, jechać) oraz **choisir** (wybierać) w czasie **le futur simple**:

	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
1. osoba	j'aimerai, je choisirai	nous aimerons, choisirons
2. osoba	tu aimeras, choisiras	vous aimerez, choisirez
3. osoba	il / elle aimera, choisira	ils / elles aimeront, choisiront

Przykładowe zdania:

- **Ils aimeront / choisiront ce livre.** (Oni polubią / wybiorą tę książkę.)
- **Ils n'aimeront / ne choisiront pas ce livre.** (Oni nie polubią / wybiorą ten książki.)
- **Aimeront-ils / Choisiront-ils ce livre ?** lub: **Est-ce qu'ils aimeront / choisiront ce livre ?** (Czy oni polubią / wybiorą tę książkę?)

Dla czasowników III grupy koniugacyjnej (to jest czasowników odmieniających się w czasie **le présent** w sposób nieregularny, jak **aller**, **prendre** czy **mourir**) końcówki czasu **le futur simple** pozostają bez zmian. Nieregularne w czasie przyszłym prostym są natomiast tematy czasowników.

Tematy czasowników III grupy, które kończą się na **-re** powstają przez odcięcie końcowej litery **-e** i dodanie litery **-r**:

- **répondre** (odpowiadać) – je répondrai
- **comprendre** (rozumieć) – tu comprendras
- **connaître** (poznawać) – il / elle connaîtra
- **prendre** (brać) – nous prendrons
- **vendre** (sprzedawać) – vous vendrez
- **descendre** (schodzić) – ils / elles descendront

Tematy pozostałych czasowników zaliczających się do III grupy są nieregularne. Formy **le futur simple** najczęściej używanych czasowników znajdują się w tabelach na stronach 169 – 181.

Czas przeszły bliski

Czas przeszły bliski (**le passé récent**) jest czasem złożonym, który składa się z czasownika posiłkowego **venir** odmienionego w czasie teraźniejszym, przyimka **de** oraz bezokolicznika

Odmiana czasownika **manger** (jeść) w czasie **le passé récent**:

	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
1. osoba	je viens de manger	nous venons de manger
2. osoba	tu viens de manger	vous venez de manger
3. osoba	il / elle vient de manger	ils / elles viennent de manger

Przykładowe zdania:

- **Tu viens de manger un sandwich.** (Właśnie zjadłeś kanapkę.)
- **Tu ne viens pas de manger un sandwich.** (Nie zjadłeś właśnie kanapki.)
- **Viens-tu de manger un sandwich ?** lub: **Est-ce que tu viens de manger un sandwich ?** (Czy zjadłeś właśnie kanapkę?)

Czas ten służy do mówienia o czynnościach, które miały miejsce w niedalekiej przeszłości, czyli przed chwilą. Często tłumaczy się ten czas za pomocą słowa „właśnie”.

Czas przeszły dokonany

Czas **le passé composé** jest czasem złożonym, co oznacza, że tworzy się go przy użyciu czasownika posiłkowego (**avoir** albo **être**). Do czasownika posiłkowego w odpowiedniej formie osobowej i odpowiedniej liczbie należy dodać imiesłów przeszły (**le participe passé**) czasownika, który chcemy wyrazić w czasie przeszłym. Czas **le passé composé** często bywa porównywany do aspektu dokonanego czasu przeszłego w języku polskim.

Większość czasowników odmienia się przy pomocy czasownika **avoir**:

- **Hier soir, j'ai été au cinéma.** (Wczoraj wieczorem byłam w kinie.)
- **L'année dernière, il a passé ses vacances en France.** (W ubiegłym roku spędził wakacje we Francji.)
- **J'ai lu ce livre l'année dernière.** (Czytałem tę książkę w ubiegłym roku.)

Wzór odmiany dla czasowników odmieniających się z czasownikiem **avoir** na przykładzie czasownika **voir** (widzieć):

	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
1. osoba	j'ai vu	nous avons vu
2. osoba	tu as vu	vous avez vu
3. osoba	il / elle a vu	ils / elles ont vu

Przykładowe zdania:

- **Nous avons vu le dernier film de Ridley Scott.** (Widzieliśmy ostatni film Ridleya Scotta.)
- **Nous n'avons pas vu le dernier film de Ridley Scott.** (Nie widzieliśmy ostatniego filmu Ridleya Scotta.)
- **Avons-nous vu le dernier film de Ridley Scott ?** lub: **Est-ce que nous avons vu le dernier film de Ridley Scott ?** (Czy z widzieliśmy ostatni film Ridleya Scotta?)

Wzór odmiany dla czasowników odmieniających się z czasownikiem **être** na przykładzie czasownika **aller** (iść, jechać):

	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
1. osoba	je suis allé(e)	nous sommes allé(e)s
2. osoba	tu es allé(e)	vous êtes allé(e)s
3. osoba	il / elle est allé(e)	ils / elles sont allé(e)s

Przykładowe zdania:

- **Il est allé au cinéma.** (On poszedł do kina.)
- **Il n'est pas allé au cinéma.** (On nie poszedł do kina.)
- **Est-il allé au cinéma ?** lub: **Est-ce qu'il est allé au cinéma ?**
(Czy on poszedł do kina?)

Z czasownikiem **être** odmieniają się wszystkie czasowniki zwrotne oraz większość czasowników związanych z ruchem lub zmianą stanu, m.in.: **aller** (iść, jechać), **arriver** (przybywać), **venir** (przyjść, przyjechać), **revenir** (wracać), **devenir** (stać się), **monter** (wsiadać, wchodzić po schodach), **décéder** (umrzeć), **demeurer** (pozostawać), **descendre** (wysiadać, schodzić po schodach), **naître** (rodzić się), **mourir** (umierać), **tomber** (przewracać się, spadać), **sortir** (wychodzić), **entrer** (wchodzić), **partir** (wyjechać), **rester** (zostawać), **rentrer** (wracać).

Niektóre z tych czasowników odmieniają się także z czasownikiem posiłkowym **avoir**. Stają się wtedy czasownikami przechodnimi, co oznacza, że uzupełniane są dopełnieniem i nie mogą występować samodzielnie. Przyjrzyjmy się przykładom:

- **Je suis sorti de la classe.** (Wyszedłem z klasy. *sortir* – czasownik nieprzechodni.)
J'ai sorti le portefeuille de ma poche. (Wyjęłem portfel z kieszeni. *sortir qch* – czasownik przechodni.)
- **Il est monté dans le bus.** (Wsiadł do autobusu. *monter* – czasownik nieprzechodni.) **Il a monté les valises.** (Wniósł walizki. *monter qch* – czasownik przechodni.)
- **Elle est descendue du train.** (Wysiadła z pociągu. *descendre* – czasownik nieprzechodni.) **Elle est descendue sa valise.** (Zniosła swoją walizkę. *descendre qch* – czasownik przechodni.)

W przypadku czasowników odmieniających się z czasownikiem posiłkowym **être** należy uzgodnić formę imiesłowu przeszłego (**participe passé**) w liczbie i rodzaju z podmiotem. W liczbie pojedynczej w rodzaju żeńskim do imiesłowu

dodajemy końcówkę **-e**, do formy liczby mnogiej rodzaju męskiego końcówkę **-s**, a do formy liczby mnogiej rodzaju żeńskiego końcówkę **-es**, np.

- **Elle est allée à la discothèque.** (Ona poszła na dyskotekę.)
- **Nous nous sommes promenés dans la forêt.** (Spacerowaliśmy po lesie.)
- **Nous sommes descendus du train à la gare la plus proche.** (Wysiadliśmy z pociągu na najbliższej stacji.)

W przypadku czasowników odmieniających się z czasownikiem posiłkowym **avoir**, imiesłowu **participe passé** co do zasady nie uzgadnia się. Wyjątkiem jest sytuacja, kiedy dopełnienie znajduje się przed orzeczeniem. Wówczas imiesłów przeszły musi zostać uzgodniony w rodzaju i liczbie z tymże dopełnieniem, np.

- **L'année dernière, j'ai connu des amis. Ce sont des amis que j'ai connus l'année dernière.** (W ubiegłym roku poznałem przyjaciół. To są przyjaciele, których poznałem w ubiegłym roku.)

Czas przeszły niedokonany

Czas przeszły niedokonany (**l'imparfait**) służy do opisywania czynności przeszłych niedokonanych bądź powtarzających się w przeszłości. Tworzy się go dodając do tematu czasownika (który uzyskujemy odejmując końcówkę od pierwszej osoby liczby mnogiej czasu teraźniejszego) końcówek: **-ais**, **-ais**, **-ait**, **-ions**, **-iez**, **-aient**.

Odmiana czasownika **aimer** (kochać) w czasie **l'imparfait**:

	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
1. osoba	j'aimais	nous aimions
2. osoba	tu aimais	vous aimiez
3. osoba	il / elle aimait	ils / elles aimaient

Przykładowe zdania:

- **Il aimait la cuisine française.** (On lubił francuską kuchnię.)
- **Il n'aimait pas la cuisine française.** (On nie lubił francuskiej kuchni.)
- **Aimait-il la cuisine française ?** lub: **Est-ce qu'il aimait la cuisine française ?** (Czy on lubił francuską kuchnię?)

Czasu **imparfait**, porównywanego często do formy niedokonanej czasu przeszłego w języku polskim, używa się:

- w opisach, np. **Il faisait beau, le soleil brillait, le ciel était bleu et sans nuage.** (Była piękna pogoda, świeciło słońce, niebo było niebieskie i bezchmurne.)
- gdy jest mowa o czynnościach zwyczajowych lub powtarzających się w przeszłości, np. **Quand j'étais jeune, je me levais toujours à 6 heures du matin.** (Kiedy byłem młody, wstawałem zawsze o 6 rano.)
- w opisie czynności niedokonanych, np. **Pendant que le mari dormait, la femme regardait la télé.** (W czasie, gdy mąż spał, żona oglądała telewizję.)
- w zwrotach grzecznościowych, np. **Je voulais vous demander un service.** (Chciałem poprosić pana o przysługę.)
- w zdaniach warunkowych (II typ zdań warunkowych), np. **Si j'étais riche, je ne travaillerais pas.** (Gdybym był bogaty, nie pracowałbym.)

Czas zaprzeszyły

Czas zaprzeszyły (**le plus-que-parfait**) tworzy się za pomocą czasownika posiłkowego **avoir** lub **être** odmienionego w czasie **l'imparfait**, do którego dodaje się **participe passé**.

Odmiana czasownika **terminer** (kończyć) w czasie **le plus-que-parfait**:

	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
1. osoba	j'avais terminé	nous avions terminé
2. osoba	tu avais terminé	vous aviez terminé
3. osoba	il / elle avait terminé	ils / elles avaient terminé

Przykładowe zdania:

- **Il avait terminé son école.** (On skończył szkołę.)
- **Il n'avait pas terminé son école.** (On nie skończył szkoły.)
- **Avait-il terminé son école ?** lub: **Est-ce qu'il avait terminé son école ?**
(Czy on skończył szkołę?)

Odmiana czasownika **aller** (iść, jechać) w czasie **le plus-que-parfait**:

	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
1. osoba	j'étais allé (e)	nous étions allé(e)s
2. osoba	tu étais allé(e)	vous étiez allé(e)s
3. osoba	il était allé / elle était allée	ils étaient allés / elles étaient allées

Przykładowe zdania:

- **Tu étais allé au cinéma.** (Poszedłeś do kina.)
- **Tu n'étais pas allé au cinéma.** (Nie poszedłeś do kina.)
- **Étais-tu allé au cinéma ?** lub: **Est-ce que tu étais allé au cinéma ?**
(Czy poszedłeś do kina?)

Czasu zaprzeszłego używa się do wyrażenia uprzedniości w stosunku do innego przeszłego wydarzenia, np.

- **Il a perdu tout l'argent qu'il avait gagné à l'étranger.** (Stracił pieniądze, które zarobił za granicą. w domyśle: *pieniądze, które zarobił wcześniej*)

Tryb rozkazujący

Tryb rozkazujący tworzy się odrzucając zaimki osobowe od form czasu teraźniejszego:

- drugiej osoby liczby pojedynczej, np. **tu finis** (ty kończysz) – **finis !** (kończ)
- pierwszej osoby liczby mnogiej, np. **nous finissons** (my kończymy) – **finissons !** (kończmy)
- drugiej osoby liczby mnogiej, np. **vous finissez** (wy kończycie) – **finissez !** (kończcie)

Jak widać na powyższych przykładach, w trybie rozkazującym końcówki nie ulegają zmianie. Wyjątkiem jest druga osoba liczby pojedynczej czasowników pierwszej grupy, czasowników nieregularnych odmienianych jak **ouvrir** (otwierać) oraz czasowników **aller** (iść, jechać) i **cueillir** (zbierać). Aby utworzyć tryb rozkazujący drugiej osoby liczby pojedynczej dla tych czasowników, od formy czasu teraźniejszego należy odciąć końcówkę **-s**, np.

- **tu chantes** (ty śpiewasz) – **chante !** (śpiewaj), **chantons !** (śpiewajmy), **chantez !** (śpiewajcie)
- **tu ouvres** (ty otwierasz) – **ouvre !** (otwieraj), **ouvrons !** (otwierajmy), **ouvrez !** (otwierajcie)
- **tu vas** (ty idziesz) – **va !** (idź), **allons !** (idźmy), **allez !** (idźcie)
- **tu cueilles** (ty zbierasz) – **cueille !** (zbieraj), **cueillons !** (zbierajmy), **cueillez !** (zbierajcie)

Do formy przeczącej trybu rozkazującego zastosowanie ma ta sama zasada. Oto przykład:

- **tu ne chantes pas** (ty nie śpiewasz) – **ne chante pas !** (nie śpiewaj),
ne chantons pas ! (nie śpiewajmy), **ne chantez pas !** (nie śpiewajcie)

Warto zapamiętać, że w trybie rozkazującym zaimki dopełnienia bliższego (**me, te, le, la, nous, vous, les**) zastępowane są przez zaimki mocne (**moi, toi, lui, elle, nous, vous, eux, elle**), np.

- **Tu me pardonnes.** (Wybaczasz mi.)
- **Pardonne-moi !** (Wybacz mi!)

Tryb warunkowy

Tryb warunkowy czasu teraźniejszego (**le conditionnel présent**) służy między innymi do wyrażania przypuszczenia i grzecznego formułowania prośb:

- **Je pourrais aller en France si j'avais de l'argent.** (Mógłbym pojechać do Francji, gdybym miał pieniądze.)
- **Tu pourrais ouvrir la fenêtre, s'il te plaît ?** (Czy mógłbyś otworzyć okno?)

Tryb **le conditionnel présent** tworzy się dodając końcówki czasu **l'imparfait** (**-ais, -ais, -ait, -ions, -iez, -aient**) do tematu czasu przyszłego **le futur simple**.

Odmiana czasownika **regarder** (oglądać) w trybie **le conditionnel présent**:

	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
1. osoba	je regarderais	nous regarderions
2. osoba	tu regarderais	vous regarderiez
3. osoba	il / elle regarderait	ils / elles regarderaient

Przykładowe zdania:

- **Je ferais tout pour toi.** (Zrobiłbym dla ciebie wszystko.)
- **Je ne ferais pas tout pour toi.** (Nie zrobiłbym dla ciebie wszystkiego.)
- **Ferais-je tout pour toi ?** lub: **Est-ce que je ferais tout pour toi ?**
(Czy zrobiłbym dla ciebie wszystko?)

Tryb łączący

Le subjonctif jest trybem łączącym, który nie ma odpowiednika w języku polskim. Ponadto zasady jego stosowania nie zawsze są jednoznaczne, a w odmianie pojawia się wiele form nieregularnych. Aby utworzyć formę trybu łączącego, do tematu czasownika trzeciej osoby liczby mnogiej czasu teraźniejszego (**ils**) należy dodać następujące końcówki: **-e**, **-es**, **-e**, **-ions**, **-iez**, **-ent**. Formy omawianego trybu zawsze poprzedzone są spójnikiem **que** (że, żeby).

Odmiana czasowników I i II grupy (**parler** – mówić i **choisir** – wybierać) w trybie **le subjonctif**:

	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
1. osoba	que je parle / choisisse	que nous parlions / choissions
2. osoba	que tu parles / choisisses	que vous parliez / choisissiez
3. osoba	qu'il / qu'elle parle / choisisse	qu'ils / qu'elles parlent / choisissent

Część czasowników należących do III grupy koniugacyjnej stosuje się do ogólnej zasady tworzenia trybu **le subjonctif**, jednak istnieje też wiele czasowników, które odmieniają się w tym trybie w sposób nieregularny. Pełna odmiana najważniejszych czasowników III grupy znajduje się w tabelach na stronach 169 – 181.

Tryb łączący występuje zazwyczaj po wyrażeniach z **que**. Wyrażenia te można podzielić na następujące grupy:

- oznaczające prośbę lub życzenie, np. **prier que** (prosić, żeby), **demander que** (prosić, żeby), **désirer que** (pragnąć / życzyć sobie, żeby), **souhaiter que** (zyczyć, żeby);
np. **Il demande que nous sortions et que nous fermions la porte.** (On prosi, żebyśmy wyszli i zamknęli drzwi.)
- oznaczające pozwolenie, nakaz, zakaz lub czyjś wolę, np. **permettre que** (pozwolić, żeby), **exiger que** (wymagać / żądać, żeby), **ordonner que** (zalecać / zarządzać, żeby), **interdire que** (zabraniać, żeby), **vouloir que** (chcieć, żeby);
np. **Je veux que tu choisisses l'école.** (Chcę, żebyś wybrał szkołę.)
- oznaczające obawę, wątplenie, strach lub żal, np. **craindre que** (obawiać się, że), **douter que** (wątpić, że), **avoir peur que** (bać się), **être désolé que** (żałować, że), **regretter que** (żałować);
np. **Je regrette que je ne parle pas chinois.** (Żałuję, że nie mówię po chińsku.)
- oznaczające uczucia i emocje, np. **être content que** (być zadowolonym, że), **être mécontent que** (być niezadowolonym, że), **être heureux que** (być szczęśliwym, że), **être ravi que** (być zachwyconym, że);
np. **Nous sommes ravis qu'elle soit avec nous.** (Jesteśmy zachwyceni tym, że ona jest z nami.)
- oraz następujące wyrażenia: **il faut que** (trzeba, żeby), **il vaut mieux que** (byłoby lepiej, żeby), **bien que** (choć), **pour que** (aby), **avant que** (zanim), **jusqu'à ce que** (aż do), **il est dommage que** (szkoda, że), **il est nécessaire que** (jest konieczne, aby), **il est possible que** (jest możliwe, że), **il suffit que** (wystarczy, że), **il est important que** (jest ważne, że), **il est naturel que** (jest naturalne, że), **il est normal que** (jest normalne, że);
np. **Il faut que tu sois prudent.** (Musisz być ostrożny.)

Wyrażenia, po których używa się trybu **le subjonctif**, mają często bardzo podobne znaczenie do zwrotów, po których wymagany jest tryb oznajmujący (**l'indicatif**). Niektórych różnic trzeba nauczyć się na pamięć. Przyjrzyjmy się przykładom:

- po zwrocie **il semble que** (wydaje się, że) używa się trybu łączącego, natomiast zwroty **il me semble que** (wydaje mi się, że) oraz **il paraît que** (wydaje się, że, podobno) wymagają trybu oznajmującego
- wyrażen **il est possible que** (możliwe, że) oraz **il est peu probable que** (jest mało prawdopodobne, że) używa się z **le subjonctif**, natomiast zwrot **il est probable** (jest prawdopodobne, że) wymaga trybu **l'indicatif**

Strona bierna

Stronę bierną (**la voix passive**) tworzą czasowniki przechodnie, to znaczy takie, które tworzą konstrukcje z dopełnieniem bliższym. W stronie biernej dopełnienie to staje się podmiotem, a czasownik występuje w formie biernej: „**être + participe passé**”. Podmiot zdania wyjściowego (które pierwotnie było w stronie czynnej) staje się dopełnieniem dalszym czasownika w formie biernej, np.

- zdanie w stronie czynnej: **Paul lit le livre de Balzac.** (Paul czyta książkę Balzaca. podmiot: Paul, orzeczenie: lit, dopełnienie bliższe: le livre de Balzac)
- zdanie w stronie biernej: **Le livre de Balzac est lu par Paul.** (Książka Balzaca jest czytana przez Pawła. podmiot: le livre de Balzac, orzeczenie: est lu, dopełnienie dalsze: Paul)

W powyższym przykładzie rolę przyimka „przez” pełni słowo **par** – wprowadza ono wykonawcę czynności, którym jest **Paul**. W niektórych przypadkach zamiast **par** pojawia się przyimek **de**. Dzieje się tak po czasownikach wyrażających uczucia (np. **être aimé de qn** – być kochanym przez kogoś), po czasownikach **connaître** (znać) i **oublier** (zapominać) oraz po czasownikach opisowych typu **entourer** (otaczać) lub **couvrir** (przykrywać), gdy wykonawcą czynności jest rzeczownik nieożywiony (np. **une maison entouré de verdure** – dom otoczony zielenią). Warto zauważyć, że w języku polskim po tych czasownikach wykonawca czynności występuje w narzędniku.

Zamieniając zdanie ze strony czynnej na bierną należy zachować czas i tryb orzeczenia. Spójrzmy na przykłady:

- czas teraźniejszy trybu oznajmującego (**le présent de l'indicatif**)
Paul lit le livre. – Le livre est lu par Paul.
- czas przyszły bliski trybu oznajmującego (**le futur proche de l'indicatif**)
Paul va lire le livre. – Le livre va être lu par Paul.
- czas przyszły prosty trybu oznajmującego (**le futur simple de l'indicatif**)
Paul lira le livre. – Le livre sera lu par Paul.
- czas przeszły bliski trybu oznajmującego (**le passé récent de l'indicatif**)
Paul vient de lire le livre. – Le livre vient d'être lu par Paul.
- czas przeszły dokonany trybu oznajmującego (**le passé composé de l'indicatif**)
Paul a lu le livre. – Le livre a été lu par Paul.
- czas przeszły niedokonany trybu oznajmującego (**l'imparfait de l'indicatif**)
Paul lisait le livre. – Le livre était lu par Paul.
- czas zaprzeszyty trybu oznajmującego (**le plus-que-parfait de l'indicatif**)
Paul avait lu le livre. – Le livre avait été lu par Paul.
- czas teraźniejszy trybu warunkowego (**le conditionnel présent**)
Paul lirait le livre. – Le livre serait lu par Paul.
- czas teraźniejszy trybu łączącego (**le subjonctif présent**)
Je veux que Paul lise le livre. – Je veux que le livre soit lu par Paul.

W stronie biernej imiesłów czasownika (**le participe passé**) zawsze uzgadniany jest w liczbie i rodzaju z podmiotem:

- **Paul lit la Bible.** (Paul czyta Biblię.) – **La Bible est lue par Paul.** (Biblia jest czytana przez Paula.)
- **Notre entreprise a construit ces bâtiments.** (Nasza firma zbudowała te budynki.) – **Ces bâtiments ont été construits par notre entreprise.** (Te budynki zostały zbudowane przez naszą firmę.)
- **La police interroge Marie et Véronique.** (Policja przesłuchuje Marie i Véronique.) – **Marie est interrogée par la police.** (Marie i Véronique są przesłuchiwane przez policję.)

Ćwiczenie 11

Wstaw czasownik odpowiedniej formie.

- Hier, je (1. aller) au cinéma.
- Et qu'est-ce que tu as vu ?
- J' (2. voir) un film de Ridley Scott. Ce film (3. être) intitulé *Gladiator*. Son action (4. se dérouler) sous l'Empire Romain. Il (5. raconter) l'histoire d'un général romain trahi et capturé qui (6. lutter) pour sa liberté.
- Est-ce que le film t'a plu ?
- Oui, il m' (7. plaire) Je crois que j' (8. aller) au cinéma pour le voir encore une fois. Nous (9. pouvoir) aller ensemble. Tu (10. devoir) le voir !
- Tu (11. vouloir) que je (12. réserver) les tickets ?
- Non, il ne faut pas que tu le (13. faire) , (14. acheter)-les tout de suite.

Ćwiczenie 12

Wstaw czasowniki w formie rozkazującej.

1. Est-ce que je peux aller aux toilettes ? – Oui,-y !
2. Qui est-ce que je dois inviter ? Paul ou Pierre ? – les deux !
3. Est-ce que nous pouvons manger ce sandwich ? – Bien sûr,-le !
4. Je viendrai à ton anniversaire avec Marie. – Non, ne pas avec elle !
5. Paul demande que tu ouvres la porte.-la !

Ćwiczenie 13

Przekształć zdania na tryb rozkazujący według wzoru:

Tu dois acheter ce livre. – Achète-le !

1. Tu dois réparer la radio parce qu'elle ne marche plus. –
2. Tu ne dois pas fumer dans la cuisine. –
3. Je veux que tu me donnes ce livre. –
4. Il faut que tu m'aides. –
5. Je te demande d'arrêter. –

Ćwiczenie 14

Przekształć zdania na stronę bierną.

1. Le policier vient d'arrêter les voitures.

.....

2. Un tremblement de terre a bouleversé le Japon.

.....

3. Un jour, les médecins découvriront un vaccin contre le SIDA.

.....

4. Nous allons installer l'arbre de Noël au milieu du salon.

.....

5. La neige couvre la terre.

.....

Lekcja 1 Najważniejsze zwroty i napisy ostrzegawcze

Wysłuchaj słówek i zwrotów, powtarzaj za lektorem słówka francuskie.

Powitania i zwroty grzecznościowe:

Dzień dobry. – **Bonjour.**

Cześć! – **Salut !**

Dobry wieczór! – **Bonsoir !**

Do widzenia! – **Au revoir !**

Dobranoc! – **Bonne nuit !**

Pa! – **Salut !**

Dziękuję. – **Merci.**

Dziękuję bardzo. – **Merci beaucoup.**

Proszę. (odpowiedź na podziękowanie) – **Je t'en prie.**
lub **Je vous en prie.**

Poproszę. (o coś) – **S'il te plaît.**
lub **S'il vous plaît.**

Nie ma za co. – **De rien.**

Przepraszam. – **Pardon.**

Przykro mi. – **Je suis désolé(e).**

Na razie! – **À tout à l'heure !**

Do zobaczenia! – **Au revoir !**

Do zobaczenia wkrótce! – **À bientôt !**

Co słychać? / Jak się masz?
– **Ça va ?**

Dziękuję, mam się dobrze.

– **Ça va bien, merci.**

Witam serdecznie! – **Soyez
bienvenu(e)s !**

Z przyjemnością. – **Avec plaisir.**

Miłego dnia! – **Bonne journée !**

Miło mi cię poznać. – **Enchanté(e).**

Miło znów cię widzieć. – **Je suis
ravi(e) de te revoir.**

Serdecznie pozdrawiam.

– **Cordialement.**

Mam na imię Nicolas.

– **Je m'appelle Nicolas.**

Jestem z Polski. – **Je suis
polonais(e).**

Mieszkam w Warszawie. – **J'habite
à Varsovie.**

Jak masz na imię? – **Comment
t'appelles-tu ?**

Gdzie mieszkasz? – **Où habites-tu ?**

Skąd jesteś? – **D'où viens-tu ?**

Nie mówię po francusku.

– **Je ne parle pas français.**

Czy mówi pan po angielsku?

– **Parlez-vous anglais ?**

Nie rozumiem. – **Je ne comprends pas.**

Czy możesz powtórzyć?

– **Peux-tu répéter ?**

Czy mógłbyś mi pomóc?

– **Peux-tu m'aider ?**

Napisy ostrzegawcze i informacyjne:

Pchać – **Poussez**

Ciągnąć – **Tirez**

Wejście – **Entrée**

Wyjście – **Sortie**

Zakaz palenia – **Ne pas fumer**

lub **Interdiction de fumer**

Zakaz parkowania – **Ne pas se garer** lub **Interdiction de se garer**

Proszę nie wchodzić – **Ne pas entrer**

Zakaz wstępu – **Accès interdit**

Zakaz fotografowania – **Interdiction de photographier**

Cisza – **Silence**

Uwaga na stopień

– **Attention à la marche**

Uwaga na odstęp

– **Attention à l'intervalle**

Wyjście ewakuacyjne

– **Sortie de secours**

Teren prywatny – **Zone privée**

Wypzedaż – **Soldes**

Do wynajęcia – **À louer**

Pokoje do wynajęcia – **Chambres à louer**

Na sprzedaż – **À vendre**

Wolne pokoje – **Chambres libres**

Pokoje brak – **Complet**

Przyloty – **Arrivées**

Odloty – **Départs**

Hamulec bezpieczeństwa

– **Frein de secours**

Wyjście na perony

– **Sortie sur les quais**

Samoobsługa – **Libre-service**

Obsługa klienta – **Service client**

Informacja – **Accueil**

Informacja turystyczna – **Information touristique**

Policja – **Police**

Szpital – **Hôpital**

Uwaga – **Attention**

Wysokie napięcie – **Haute tension**

Niski strop – **Plafond bas**

Prace na wysokościach – **Travaux en hauteur**

Kasa biletowa – **Guichet**

Wstęp wolny – **Accès libre**

Toalety – **Toilettes**

Panie – **Femmes**

Panowie – **Hommes**

Nie dotykać – **Ne pas toucher**

Świeżo malowane – **Peinture fraîche**

Tylko dla osób upoważnionych

– **Accès réservé au personnel**

Uwaga! Zły pies! – **Attention !**

Chien méchant !

Nie karmić zwierząt – **Ne pas nourrir les animaux**

Wynajem samochodów – **Location de voitures**

Szatnia – **Vestiaire**

Otwarte – **Ouvert**

Zamknięte – **Fermé**

Nie śmieć – **Ne pas jeter les déchets**

Koc przeciwpożarowy – **Couverture anti-feu**

Wyjście pożarowe – **Sortie incendie**

łatwopalny – **Inflammable**

Telefony alarmowe – **Numéros d'appel d'urgence**

Szanuj zieleni – **Respectez la flore**

Zakaz kąpeli – **Baignade interdite**

Nie ma przejazdu – **Passage interdit**

Zakaz zawracania – **Interdiction de faire demi-tour**

Ruch jednokierunkowy – **Circulation à sens unique**

Interdire, permettre

W nauce języka francuskiego bardzo istotne jest uczenie się czasowników razem z przyimkami, które po nich występują. Dzięki temu znajomość danego słowa będzie aktywna w tym sensie, że będziemy mogli go od razu używać w zdaniu. Przyjrzyjmy się konstrukcjom, jakie tworzy czasownik **interdire** – zabraniać (podobnie zachowuje się słowo **permettre** – pozwalać):

- **interdire qch** – zabronić, zakazać czegoś, np. **Il faut interdire les voitures en ville.** (Trzeba zakazać samochodów w mieście.)
- **interdire qch à qn** – zabronić komuś czegoś, np. **Le médecin lui a interdit le sucre.** (Lekarz zakazał mu cukru.)
- **interdire à qn de faire qch** – zabronić komuś robienia czegoś, np. **Je t'interdis de lui parler.** (Zabraniam ci z nim rozmawiać.)
- **il est interdit de faire qch** – jest zabronione / zabrania się robienia czegoś, np. **Il est interdit de fumer dans le train.** (Zabronione jest palenie w pociągu.)

 Wykrzykniki:

Uważaj! – **Attention !**

To świetna wiadomość! – **C'est une très bonne information !**

To wspaniale! – **C'est magnifique !**

Wszystkiego najlepszego z okazji urodzin! – **Joyeux anniversaire !**

Daj spokój! – **Laisse-le !**

Daj mi spokój! – **Laisse-moi tranquille !**

Zamknij się! – **Tais-toi !**

Nie mów tak do mnie! – **Ne me parle pas ainsi !**

Uważaj co mówisz! – **Fais attention à ce que tu dis !**

Jak mogłeś?! – **Comment as-tu pu le faire ?!**

To kompletna bzdura! – **C'est une bêtise totale !**

Wyluzuj! – **Du calme !**

Na zdrowie! (toast) – **Santé !**

lub **À la vôtre !** lub **À la tienne !**

(do bliskiego znajomego)

Na zdrowie! (po kichnięciu) – **À tes souhaits !**

Powodzenia! – **Bonne chance !**

Gratulacje! – **Félicitations !**

Pomocy! – **Au secours !**

Pożar! Pali się! – **Au feu !**

Złodzieju! – **Au voleur !**

Masz rację! – **Tu as raison !**

Nigdy więcej! – **Plus jamais !**

Zaczekaj! – **Attends !**

To straszne! – **C'est terrible !**

Wydź! – **Sors !**

Zapnij pasy! – **Attache ta ceinture !**

Formy grzecznościowe i potoczne

Znajomość języka obcego nie oznacza wyłącznie opanowania jego reguł gramatycznych, ale również wiedzę o obyczajach związanych z codziennym kontaktowaniem się z innymi ludźmi – o tym, co, do kogo i kiedy wypada powiedzieć. Jedną z niepisanych zasad w języku francuskim jest *vouvoiement*, zwracanie się per „pan / pani” do osób starszych, nieznanym lub znajdujących się wyżej w hierarchii społecznej. Okazuje się im w ten sposób szacunek i unika nieformalnego *tu*, które czasami może być uznane za obraźliwe. Dlatego warto przestrzegać tej zasady i nie nadużywać *tutoiement* (mówienia sobie na „ty”, od czasownika *se tutoyer* – mówić do siebie na „ty”). Rozróżnienie tych dwóch sytuacji nie sprawia Polakom trudności, ponieważ w naszym języku form grzecznościowych używa się w podobny sposób.

W ostatnich latach zauważalna jest tendencja do upraszczania się codziennej mowy Francuzów i związane z tym częstsze mówienie sobie na „ty”. Jednak w kontaktach z osobami starszymi, nauczycielami czy przełożonymi (a zwłaszcza ewentualnymi przyszłymi pracodawcami) bezwzględnie obowiązuje forma *vous*. Na „ty” zwracają się do siebie znajomi, dzieci i młodzież oraz, na przykład, współpracownicy z jednego działu w firmie. Niektóre francuskie firmy wprowadzają nawet swoistą politykę bezpośredniego zwracania się do siebie pracowników wszystkich szczebli, co ma przyczynić się do swobodniejszej atmosfery w pracy. Formalizm nie został wyparty z języka pisanego, gdzie używa się zwrotów grzecznościowych, łącznie z pisaniem tytułów wielką literą (np. *Monsieur le Directeur*). Chociaż i w tym przypadku dąży się do skracania dystansu między korespondującymi osobami, co najlepiej widać w e-mailach. Pełna swoboda panuje na forach internetowych – w tym przypadku pisanie do siebie per „pan / pani” byłoby uznane za sztuczne.

Tak samo jak w Polsce, we Francji zanikł już wymóg zwracania się przez dzieci do rodziców w trzeciej osobie liczby pojedynczej. Jednak dość długo utrzymywał się zwyczaj mówienia do siebie per *vous* przez osoby będące w związku małżeńskim i należące do wyższych klas społecznych. Znany przykładem jest tutaj para prezydencka – Jacques i Bernadette Chirac.

Lekcja 2 Określenia czasu

Wysłuchaj uważnie zdań, powtarzaj je za lektorem.

Pieniądze i czas:

Ile to kosztuje? – **Combien ça coûte ?**

Czy mogę zapłacić kartą? – **Est-ce que je peux payer avec une carte de crédit ?**

Czy śniadnie wliczone jest w cenę? – **Est-ce que le petit-déjeuner est inclus dans le prix ?**

Nie mam drobnych. – **Je n'ai pas de monnaie.**

Która godzina? – **Quelle heure est-il ?**

Jest druga. – **Il est deux heures.**

Jest wpół do trzeciej. – **Il est deux heures et demie.**

Jest za kwadrans szósta. – **Il est six heures moins le quart.**

Jest dziesięć po czwartej. – **Il est quatre heures dix.**

Jaki jest twój numer telefonu? – **Quel est ton numéro de téléphone ?**

Czy mógłby pan mi podać swój numer telefonu? – **Pourriez-vous me donner votre numéro de téléphone ?**

Mój numer to 0-807-123-456. – **Mon numéro, c'est le 08-07-12-34-56.**

Kiedy się pan urodził? – **Quand êtes-vous né ?**

Urodziłem się 12 marca 1975 roku. – **Je suis né le douze mars mille-neuf-cents-soixante-quinze.**

Ile masz lat? – **Quel âge as-tu ?**

Mam 31 lat. – **J'ai trente-et-un ans.**

Rodzajniki przed dniami tygodnia i miesiącami

Co do zasady, przed nazwami dni tygodnia i miesięcy nie używa się rodzajników, np.

- **Jeudi, je pars en vacances.** (W czwartek jadę na wakacje.)

Jeśli przed nazwą dnia pojawia się rodzajnik określony, oznacza to, że dana czynność wykonywana jest zawsze tego samego dnia tygodnia, np.

- **Le jeudi, je vais à la piscine.** (W każdy czwartek chodzę na basen.)

Rodzajnik przed nazwą miesiąca występuje tylko wtedy, gdy dany miesiąc jest określony przez przymiotnik lub inną przydawkę, np.

- **le septembre de l'année dernière** (wrzesień zeszłego roku)
- **un bel avril** (piękny kwiecień)

Wysłuchaj słówek i zwrotów, powtarzaj za lektorem słówka francuskie.

Przysłówki czasu:

dzisiaj – **aujourd'hui**

Dziś są moje urodziny. – **C'est mon anniversaire aujourd'hui.**

jutro – **demain**

Czy możemy się jutro spotkać? – **Peut-on se voir demain ?**

wczoraj – **hier**

Co pan robił wczoraj o 16? – **Qu'est-ce que vous avez fait hier à seize heures ?**

w zeszłym tygodniu – **la semaine dernière**

W zeszłym tygodniu byliśmy na koncercie. – **La semaine dernière, nous sommes allés au concert.**

w przyszłym roku – **l'année prochaine**

Mój brat żeni się w przyszłym roku. – **Mon frère se mariera l'année prochaine.**

rano – **le matin**

Masz rano czas, żeby przeczytać gazetę? – **As-tu le temps de lire un journal le matin ?**

wieczorem – **le soir**

Może pójdziemy wieczorem do kina? – **Peut-être nous irons au cinéma ce soir ?**

po południu – **l'après-midi**

Po południu mam lekcję hiszpańskiego. – **L'après-midi, j'ai un cours d'espagnol.**

w nocy – **dans la nuit**

Czasami mój sąsiad słucha w nocy muzyki klasycznej. – **Parfois, mon voisin écoute de la musique classique dans la nuit.**

niedługo, wkrótce – **bientôt**

Mam nadzieję, że niedługo znajdę nową pracę. – **J'espère que je trouverai bientôt un nouveau travail.**

dawno temu – **il y a longtemps**

Byłem kiedyś na nartach, ale to było dawno temu. – **J'ai fait du ski une fois, mais c'était il y a longtemps.**

zawsze – **toujours**

Zawsze będę pamiętać chwile, które spędziliśmy razem. – **Je me souviendrai toujours de ces moments passés ensemble.**

nigdy – **jamais**

Nigdy ci nie przebaczę tego, co mi zrobiłeś! – **Je ne te pardonnerai jamais ce que tu m'as fait !**

zazwyczaj – **d'habitude**

Kiedy jestem zmęczony, zazwyczaj biorę gorącą kąpiel, a potem idę spać.

– **Quand je suis fatigué, d'habitude, je prends un bain chaud et ensuite je me couche.**

często – **souvent**

Nie lubimy gotować, więc często chodzimy do restauracji. – **Nous n'aimons pas faire la cuisine donc nous allons souvent au restaurant.**

czasami – **parfois**

Czasami, kiedy mam wszystkiego dość, pakuję plecak i jadę w góry.

– **Parfois, quand j'en ai marre de tout, je prends mon sac à dos et je vais à la montagne.**

od czasu do czasu – **de temps en temps**

Nie uprawiam sportu regularnie, ale od czasu do czasu chodzę popływać.

– **Je ne fais pas de sport régulièrement, mais de temps en temps je nage.**

rzadko – **rarement**

Rzadko chodzę do teatru, wolę kino albo koncerty. – **Je vais rarement au théâtre, je préfère le cinéma ou les concerts.**

Pomysł na wakacje... winobranie!

Francja, jeden z największych na świecie eksporterów wina i największy producent rolny Unii Europejskiej, to popularny cel podróży pracowników sezonowych. Szczególnie w okresie winobrania, które odbywa się tu tradycyjnie we wrześniu i październiku. Zbiory winogron to nie tylko możliwość zarobku, ale też okazja do zwiedzenia wielu przepięknych zakątków kraju. Połączenie wyjazdu wakacyjnego z czasowym zatrudnieniem się w winnicy wydaje się więc znakomitą pomysł dla osób stęsknionych za kontaktem z przyrodą.

Okres zbioru winogron zależy od wielu czynników, takich jak gatunek uprawianej winnej latorośli czy położenie plantacji (znaczenie ma przede wszystkim nasłonecznienie i wysokość nad poziomem morza). Najwcześniej, już na początku września, winobranie zaczyna się w południowych regionach Francji: w Prowansji, Langwedocji i Akwitanii, słynącej z największych winnic w kraju. Im dalej na północ, tym później sekatory idą w ruch. Po wymienionych regionach następuje środkowa Francja: doliny Rodanu i Loary oraz Burgundia. W Szampanii i Alzacji zbiory trwają do końca października.

Do zbierania winogron nie potrzeba żadnego doświadczenia, wystarczą krótkie wskazówki właściciela plantacji. Konieczne jest jednak zdrowie i wytrzymałość fizyczna, ponieważ praca ta często odbywa się w upale (zwłaszcza na południu Francji) i wymaga długotrwałego schylania się. Każdy *vendangeur* (osoba zatrudniona przy zbiorach winogron) otrzymuje określone zadanie. Zbieracze dzielą się na: *coupeurs* (ściąających), *porteurs* (noszących kosze z winogronami), *trieurs* (sortujących) i *conducteurs* (kierowców traktorów lub innych pojazdów). Całą grupą zawiaduje najbardziej doświadczony *chef de troupe*. Praca trwa ok. 8 godzin dziennie z 2-3 przerwami na odpoczynek. Stawka za godzinę pracy najczęściej wynosi ok. 8,5 €, jednak zakwaterowanie i wyżywienie najczęściej opłaca sam pracownik.

Przed wyjazdem na winobranie warto skontaktować się z przyszłym pracodawcą. Wiele ofert pracy można znaleźć w Internecie, np. na stronie francuskiego Urzędu Pracy – Agence nationale pour l'emploi (www.anpe.fr).

Lekcja 3 **Pytania, spójniki i czasowniki modalne**

Wysłuchaj uważnie zdań, powtarzaj je za lektorem.

Pytania o podmiot, sposób i miejsce:

co? – **quoi ?**

Co to jest? – **Qu'est-ce que c'est ?**

Co o tym myślisz? – **Qu'est-ce que tu en penses ?**

Co się stało? – **Qu'est-ce qui s'est passé ?**

Co robisz jutro? – **Qu'est-ce que tu fais demain ?**

Co zazwyczaj robisz w weekend? – **Qu'est-ce que tu fais d'habitude pendant le week-end ?**

Co to za ulica? – **Quelle est cette rue ?**

kto? – **qui ?**

Kto to jest? – **Qui est-ce ?**

Kto może mi pomóc? – **Qui peut m'aider ?**

Kto to zrobił? – **Qui l'a fait ?**

Kto ci pozwolił to robić? – **Qui t'a permis de le faire ?**

Kto jest za? – **Qui est pour ?**

jak? – **comment ?**

Jak się dostać do centrum? – **Comment aller au centre ?**

Jak to działa? – **Comment ça marche ?**

Jak się masz? – **Comment ça va ?**

gdzie? dokąd? – **où ?**

Gdzie jest najbliższy bankomat? – **Où est le guichet automatique le plus proche ?**

Gdzie jest najbliższa stacja metra? – **Où est la station de métro la plus proche ?**

Gdzie jesteście? – **Où sommes-nous ?**

Gdzie to kupiłeś? – **Où l'as-tu acheté ?**

Dokąd jedziemy? – **Où allons-nous ?**

Gdzie jest Muzeum Narodowe? – **Où est le Musée National ?**

Gdzie jest kasa biletowa? – **Où est le guichet ?**

Gdzie są toalety? – **Où sont les toilettes ?**

Gdzie mogę wymienić pieniądze? – **Où puis-je changer de l'argent ?**

Gdzie jest przymierzalnia? – **Où est la cabine d'essayage ?**

Pytania o czas, ilość i przyczynę:

kiedy? – **quand ?**

Kiedy jest najbliższy pociąg do Lille? – **Quand part le prochain train pour Lille ?**

Kiedy to się stało? – **Quand ça s'est passé ?**

Kiedy się spotkamy? – **Quand nous rencontrons-nous ?**

Kiedy możemy wyruszyć? – **Quand pouvons-nous partir ?**

Kiedy będziesz gotowa? – **Quand seras-tu prête ?**

Kiedy wygasa moja wiza? – **Quand expire mon visa ?**

Kiedy wracasz do domu? – **Quand rentres-tu à la maison ?**

Kiedy są twoje urodziny? – **Quand est ton anniversaire ?**

o której godzinie? – **à quelle heure ?**

○ której zaczyna się film? – **À quelle heure commence le film ?**

○ której odjeżdża autobus? – **À quelle heure part le bus ?**

○ której otwierają bank? – **À quelle heure ouvrent les banques ?**

ile? – **combien ?**

jak długo? – **combien de temps ?**

Ile jest przystanków do centrum? – **Combien d'arrêts y a-t-il d'ici jusqu'au centre ?**

Ile kosztuje wstęp? – **Combien coûte l'entrée ?**

Jak długo trwa podróż? – **Combien de temps dure le voyage ?**

Ile mamy czasu? – **Combien de temps avons-nous ?**

Ile godzin dziennie pracujesz? – **Combien d'heures travailles-tu chaque jour ?**

dlaczego? – **pourquoi ?**

Dlaczego to zrobiłeś? – **Pourquoi l'as-tu fait ?**

Dlaczego tak drogo? – **Pourquoi c'est si cher ?**

Dlaczego się spóźniłeś? – **Pourquoi est-ce que tu es venu en retard ?**

Dlaczego jest taki korek? – **Pourquoi y a-t-il un tel embouteillage ?**

który? która? które? jaki? jaka? jakie? – **quel ? quelle ? quels ? quelles ?**

Który autobus jedzie na lotnisko? – **Quel bus va à l'aéroport ?**

Który sweter najbardziej ci się podoba? – **Quel pull-over te plaît le plus ?**

Który sklep jest otwarty całą dobę? – **Quel magasin est ouvert 24h / 24h ?**

Która walizka należy do pana? – **Quelle valise est à vous ?**

Która jest godzina? – **Quelle heure est-il ?**

Jaki jest cel pana podróży? – **Quelle est la destination de votre voyage ?**

Jaki jest pana zawód? – **Quel est votre métier ?**

Jaka jest prognoza pogody na jutro? – **Quelles sont les prévisions**

météorologiques pour demain ?

Jaki rozmiar pani nosi? – **Quelle taille faites-vous ?**

Jakie języki obce znasz? – **Quelles langues étrangères connais-tu ?**

Jakie jedzenie lubisz najbardziej? – **Quel repas aimes-tu le plus ?**

Spójniki:

i, oraz – **et**

Mam młodszego brata oraz starszą siostrę. – **J'ai un petit frère et une grande sœur.**

ale – **mais**

Uwielbiam chodzić do kina i do teatru, ale nie mam zbyt dużo wolnego czasu.

– **J'adore aller au cinéma et au théâtre, mais je n'ai pas assez de temps libre.**

ponieważ – **parce que**

Nie zaprosiłem François na moje przyjęcie urodzinowe, ponieważ moja żona go nie lubi. – **Je n'ai pas invité François à mon anniversaire parce que ma femme ne l'aime pas.**

który, która, które – **que, qui**

To jest mój nowy płaszcz, który wczoraj kupiłem. – **C'est mon nouveau manteau que j'ai acheté hier.**

lub, albo – **ou**

Na wakacje pojedziemy do Włoch lub do Grecji. – **Nous irons en Italie ou en Grèce pour les vacances.**

albo... albo – **soit... soit**

Albo mi pomożesz, albo nigdy się do ciebie nie odezwę! – **Soit tu m'aideras, soit je ne te parlerai plus jamais !**

jeśli – **si**

Jeśli chcesz, pożyczę ci trochę pieniędzy. – **Si tu veux, je vais te prêter de l'argent.**

pomimo – **malgré**

Pomimo choroby, Paul zdecydował się pójść do pracy. – **Malgré sa maladie, Paul a décidé d'aller au travail.**

choć, chociaż – **bien que**

Zjem kawałek tortu, chociaż jestem na diecie. – **Je vais manger un morceau de gâteau bien que je sois au régime.**

Zdania przyzwalające (*les propositions concessives*)

Podstawowymi spójnikami wprowadzającymi zdania przyzwalające w języku francuskim są **malgré** i **bien que** – tłumaczy się je jako „mimo, pomimo”. Użycie tych spójników w zdaniu nie jest identyczne: **malgré** występuje z rzeczownikiem, natomiast spójnik **bien que** wprowadza zdanie w trybie subjonctif, np.

- **Malgré la fatigue, il ne cesse pas de travailler.** (Mimo zmęczenia, nie przestaje pracować.)
- **Bien qu'il soit fatigué, il ne cesse pas de travailler.** (Mimo że jest zmęczony, nie przestaje pracować.)

Wysłuchaj uważnie zdań, powtarzaj je za lektorem.

Czasowniki modalne:

Czy mogę zapłacić kartą? – **Est-ce que je peux payer avec une carte de crédit ?**

Czy mogę to przymierzyć? – **Est-ce que je peux l'essayer ?**

Czy mógłbym rozmawiać z panem Nowakiem? – **Est-ce que je pourrais parler à monsieur Nowak ?**

Czy mógłbym otworzyć okno? – **Est-ce que je pourrais ouvrir la fenêtre ?**

Czy mógłby mi pan to wyjaśnić? – **Pourriez-vous me l'expliquer ?**

Czy mogłaby pani zapakować mi te czekoladki? – **Pourriez-vous m'emballer ces chocolats ?**

Czy powinienem pójść do lekarza? – **Est-ce que je dois aller chez le médecin ?**

Powinieneś przyjąć tę pracę, jest bardzo ciekawa. – **Tu dois prendre ce travail, il est très intéressant.**

Powinniśmy pozwolić Justine na wyjazd na weekend z koleżankami. – **Nous devons permettre à Justine de partir pour le week-end avec ses amis.**

Myślę, że powinieneś ją przeprosić. – **Je pense que tu dois lui demander pardon.**

Czego chciałby się pan napić? – **Que voulez-vous boire ?**

Chciałbym kiedyś pojechać do Australii. – **Je voudrais aller en Australie.**

Chciałbyś pójść z nami do kina? – **Est-ce que tu voudrais venir avec nous au cinéma ?**

Chciałabyś, żebym z tobą poszedł? – **Est-ce que tu voudrais que j'aille avec toi ?**

Chciałbym zaprosić Marie do kina. – **Je voudrais inviter Marie au cinéma.**

Czasowniki modalne w przeczeniach, pytaniach i zakazach:

Mógłbym ci pomóc, ale nie chcę. – **Je pourrais t'aider mais je ne veux pas.**

Nie mogę ci nic powiedzieć, to tajemnica. – **Je ne peux rien te dire, c'est un secret.**

Nie mogę teraz z tobą rozmawiać, jestem zajęty. – **Je ne peux pas te parler maintenant, je suis occupé.**

Nie możesz z nami pójść na ten koncert, nie ma już biletów. – **Tu ne peux pas venir au concert avec nous, il n'y a plus de tickets.**

Musisz teraz się tym zajmować? Śpieszymy się! – **Est-ce que tu dois t'en occuper maintenant ? On est pressés !**

Nie musisz z nami iść, jeśli nie chcesz. – **Tu ne dois pas venir avec nous si tu ne veux pas.**

Czy muszę płacić za wstęp? – **Est-ce que je dois payer l'entrée ?**

Musisz natychmiast zadzwonić do Cédrica. – **Tu dois appeler Cédric tout de suite.**

Czy naprawdę muszę napisać ten raport? – **Est-ce que je dois vraiment écrire ce rapport ?**

Nie wolno ci otwierać tych drzwi. – **Tu ne peux pas ouvrir cette porte.**

Nie wolno ci jeść słodyczy. – **Tu ne peux pas manger de sucreries.**

Nie wolno tu parkować. – **Il ne faut pas se garer ici.**

Nie wolno dotykać tego guzika. – **Il ne faut pas toucher ce bouton.**

Sztuka zamawiania kawy

Nieodłącznym elementem wizyty w każdym francuskim mieście jest udanie się do najbliższej *café du coin* (kawiarni na rogu). Zamawiając w niej kawę (*un café*) otrzymamy małą filiżankę bardzo mocnego napoju – dokładnie to, co w Polsce zwykło się nazywać espresso. Żeby uniknąć nieporozumień, warto zapoznać się z poniższym słowniczkiem.

Express

Oto prawidłowa nazwa espresso, którą powinniśmy się posługiwać we francuskich kawiarniach lub *brasseries*. Kelner naturalnie zrozumie, jeśli zamówimy *un café*, *un café noir* lub *un petit café*, jednak zamawiając *un express* damy znać, że nie jesteśmy we francuskiej kawiarni po raz pierwszy i nie damy się łatwo nabić w butelkę.

Allongé

Kawa w średniej wielkości filiżance; „express” z dodatkiem gorącej wody.

Crème

W żargonie kelnerskim – kawa z mlekiem. Inaczej: *café crème* lub *café au lait*. Zamawiając *café au lait* należy upewnić się, że kelner dobrze nas rozumiał, ponieważ już nie raz na hasło *Café olé !* na stole pojawiał się duży talerz jasnobrązowej zupy, np. kremu z borowików.

Noisette

„Express” z odrobiną mleka, które nadaje napojowi orzechową barwę (*une noisette* oznacza orzeszek).

Jeśli nazewnictwo rodzajów kawy przyprawi nas o ból głowy i postanowimy zrelaksować się przy zwykłym kuflu piwa, trzeba uważać na kolejną pułapkę. Zamawiając *une bière*, dostaniemy kufel o pojemności 1 litra. Półlitrowe piwo otrzymamy, jeśli poprosimy o *une grande bière*.

Lekcja 4 Rodzina, przyjaciele i zawieranie znajomości

Wysłuchaj słówek i zwrotów, powtarzaj za lektorem słówka francuskie.

Miłość, małżeństwo:

miłość – **l'amour** (m / f)*

miłość od pierwszego wejrzenia

– **le coup de foudre**

wpasć komuś w oko – **taper dans**

l'œil de qn

bliska znajomość – **la relation**

proche

złamać komuś serce – **briser le cœur**

à qn

szaleć na czyimś punkcie – **être**

follement amoureux de qn

flirtować – **flirter**

nierozłączni – **inséparables**

zakochać się (w kimś) – **tomber**

amoureux (de qn)

samotny / wolny – **célibataire**

podrywać kogoś – **draguer qn**

pasować do siebie – **aller bien**

ensemble

być dla siebie stworzonym – **être fait**

l'un pour l'autre

iść na randkę – **avoir un rendez-vous**

całować się – **s'embrasser**

wystawić kogoś – **poser un lapin à qn**

umówić się – **prendre**

un rendez-vous

zerwać z kimś – **abandonner qn**

rozstać się – **rompre avec qn**

kochać – **aimer**

związek – **la liaison**

para (ludzi) – **le couple**

oświadczyć się (komuś) – **demander**

qn en mariage

zareczyć się – **se fiancer**

naręczony, naręczona – **le fiancé,**

la fiancée

pobrać się / wziąć ślub – **se marier**

małżeństwo – **le mariage**

partner, partnerka – **le / la partenaire**

żonaty, zamężna – **marié(e)**

ochrzcić – **baptiser**

świętować – **célébrer**

mieć romans – **avoir une aventure**

zdrada (małżeńska) – **l'infidélité (f)**

zdradzić (kogoś) – **tromper qn**

rozwieść się – **divorcer**

rozwód – **le divorce**

wnieść pozew rozwodowy – **déposer**

une demande de divorce

* Rzeczownik **l'amour** w liczbie pojedynczej jest w rodzaju męskim (**masculin**). W liczbie mnogiej pojawia się rzadko i występuje wtedy w rodzaju żeńskim (**féminin**).

rozwódzony – **divorcé**
 separacja – **la séparation**
 być (żyć) w separacji – **être (vivre)**
séparés

być w ciąży – **être enceinte**
 rozczarowany – **déçu**
 płacić alimenty – **payer la pension**
alimentaire

Rodzina:

założyć rodzinę – **fonder une famille**
 jedynak – **le fils unique**
 jedynaczka – **la fille unique**
 rodzeństwo – **les frères et les sœurs**
 brat przyrodni – **le demi-frère**
 siostra przyrodnia – **la demi-sœur**
 macocha – **la belle-mère**
 ojczym – **le beau-père**
 rodzina zastępcza – **la famille**
d'accueil
 krewny – **parent**
 najbliżsi krewni – **les proches**
parents
 dalecy krewni – **les parents (m)**
lointains
 przodkowie – **les ancêtres (m)**
 wychowywać dzieci – **élever les**
enfants

opiekować się kimś – **s'occuper de qn**
 rozpuszczać dzieci – **gâter les**
enfants
 życie rodzinne – **la vie de famille**
 kłócić się z kimś – **se disputer**
 kłótnia, sprzeczka – **la dispute**
 pogodzić się – **se réconcilier avec qn**
 wybaczyć – **pardonner à qn**
 czarna owca (w rodzinie) – **la brebis**
galeuse
 tęsknić za kimś – **soupirer pour qn**
 lub **éprouver de la nostalgie**
pour qn
 pokolenie – **la génération**
 konflikt pokoleń – **le conflit de**
générations
 samotna matka – **la mère célibataire**

Rodzajniki przed imionami i nazwiskami

W niektórych sytuacjach rodzajnik, wbrew ogólnej zasadzie, może występować przed imieniem lub nazwiskiem. Rodzajnik określony liczby mnogiej (**les**) przed nazwiskiem oznacza, że użyte jest ono w formie liczby mnogiej, np. **les Monnot** (Monnotowie, państwo Monnot). Rodzajnik nieokreślony może oznaczać dzieło twórcy, artysty lub być użyty w znaczeniu „ktoś taki jak...”, np. **un Cézanne** (obraz Cézanne'a), **une Marie** (ktoś taki jak Marie).

Przyjaźń:

przyjaźń – **l'amitié (f)**
 zaprzyjaźnić się z kimś – **se lier**
 d'amitié avec qn
 najlepszy przyjaciel – **le meilleur ami**
 bratnia dusza – **l'âme-sœur (f)**
 przyjaciel – **l'ami**
 przyjaciółka – **l'amie**
 kumpel – **le copain**
 mieć wiele wspólnego – **avoir beaucoup en commun**
 dogadywać się z kimś dobrze
 – **s'entendre bien avec qn**
 polegać na kimś, liczyć na kogoś
 – **compter sur qn**
 ufać komuś – **faire confiance à qn**
 spędzać z kimś czas – **passer le temps avec qn**

utrzymywać z kimś kontakt – **être en contact avec qn**
 powierzyć komuś sekret – **confier un secret à qn**
 lojalny – **loyal**
 szczery – **sincère**
 godny zaufania – **fiable**
 wierny – **fidèle**
 poświęcenie, oddanie – **le sacrifice**
 poświęcić coś czemuś, komuś
 – **consacrer qch à qn / à qch**
 podnieść kogoś na duchu, pocieszyć
 – **consoler qn**
 zawieść kogoś – **décevoir qn**
 zaciekle wróg – **l'ennemi (m)**
 acharné
 fałszywy (o osobie) – **malhonnête**

Wysłuchaj uważnie zdań, powtarzaj je za lektorem.

Cześć, podobasz mi się. Chciałbym się z tobą umówić. – **Salut, tu me plais.**

Je voudrais te proposer un rendez-vous.

Znowu wystawił mnie do wiatru! – **Il m'a encore une fois posé un lapin !**

To była miłość od pierwszego wejrzenia. – **C'était un coup de foudre.**

Louise natychmiast wpadła mu w oko. – **Louise lui a immédiatement tapé dans l'œil.**

Jean oświadczył się swojej dziewczynie podczas romantycznej wycieczki do Paryża. – **Jean a demandé la main de sa petite-amie lors d'un voyage romantique à Paris.**

Michel i Françoise są ostatnio nierozłączni. – **Michel et Françoise sont récemment inséparables.**

Przepraszam, ale chyba nie pasujemy do siebie. Zostańmy przyjaciółmi.

– **Désolé, mais nous n'allons pas bien ensemble. Restons amis.**

Państwo Martin rozwiedli się w zeszłym roku i teraz pan Martin musi płacić żonie alimenty. – **Les Martin ont divorcé l'année dernière et maintenant monsieur Martin doit payer une pension alimentaire à sa femme.**

Podczas sprawy rozwodowej przyznał się do romansu. – **Lors de son divorce, il a avoué son aventure.**

To mój najlepszy przyjaciel. Mogę na niego liczyć i ufam mu. – **C'est mon meilleur ami. Je peux compter sur lui et je lui fais confiance.**

Wiesz, że możesz zawsze na mnie liczyć. – **Tu sais que tu peux toujours compter sur moi.**

Prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie. – **C'est dans le malheur qu'on reconnaît ses vrais amis.**

Georges jest czarną owcą w rodzinie, ponieważ nie chciał iść na studia.

– **Georges est une brebis galeuse dans sa famille parce qu'il n'a pas voulu étudier.**

Zawiodłem się na tobie. – **Tu m'as déçu.**

Kiedy w końcu założysz rodzinę? – **Quand fonderas-tu une famille ?**

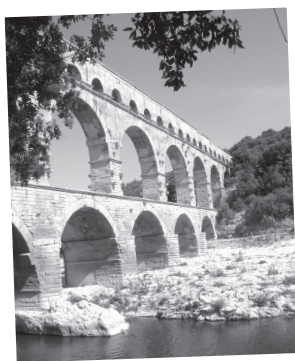
Ona jest samotną matką. Jej sytuacja finansowa nie jest zbyt dobra.

– **C'est une mère célibataire. Sa situation financière n'est pas bonne.**

Ciągle się sprzecają, ale są udaną parą. – **Ils se disputent sans cesse mais c'est un bon couple.**

Jestem jedynakiem, dlatego zawsze chciałem mieć brata lub siostrę. – **Je suis fils unique, c'est pourquoi j'ai toujours voulu avoir un frère ou une sœur.**

Kocham cię! Czy zostaniesz moją żoną? – **Je t'aime ! Est-ce que tu m'épouseras ?**

Wysłuchaj dialogu, powtarzaj poszczególne wypowiedzi za lektorami.

- **Salut Charles, comment ça va ?**
Cześć Charles, jak się masz?
- **Salut Louise, très bien ! Tu ne me croiras pas, mais je suis tombé amoureux !**
Cześć Louise, wspaniale! Nie uwierzysz, ale jestem zakochany!
- **C'est vrai ? Qui est-elle ? Où vous vous êtes connus ?**
Naprawdę? Kim ona jest? Gdzie się poznaliście?
- **Elle s'appelle Madeleine, nous nous sommes connus lors du cours de karaté.**
Na na imię Madeleine i poznaliśmy się na kursie karate.
- **Comment est-elle ?**
Jaka ona jest?
- **Elle est intelligente et elle a le sens de l'humour. Je pense que nous sommes faits l'un pour l'autre.**
Jest mądra i ma poczucie humoru. Myślę, że jesteśmy dla siebie stworzeni.
- **Je vois que tu es follement amoureux d'elle.**
Właśnie widzę, że szalejesz na jej punkcie.
- **C'est vrai. C'était un coup de foudre.**
To prawda, to była miłość od pierwszego wejrzenia.
- **Tu as de la chance...**
Ale z ciebie szczęściarz...

Przećwicz zwroty z tej lekcji.

1. Powiedz komuś, że ci się podoba.
2. Powiedz, że jesteś samotną matką.
3. Powiedz komuś, że jest twoim najlepszym przyjacielem.
4. Powiedz komuś, że się na nim zawiodłeś.

Polityka prorodzinna

Od kilku lat wiele się mówi o starzeniu się społeczeństw europejskich. Ma na to wpływ coraz wyższy średni wiek Europejczyków oraz coraz mniejsza liczba urodzeń. W większości krajów Unii niski wskaźnik urodzeń powoduje stopniowe zmniejszanie się liczby rdzennej ludności. Według danych GUS w 2008 roku w Polsce współczynnik dzietności wynosił 1,39 dziecka na kobietę (przy wskaźniku 2,1 zapewniającym pełną wymianę pokoleń). Tymczasem we Francji już w 2006 roku współczynnik ten przekroczył 2 i nadal utrzymuje się na wysokim poziomie. Dzięki temu liczba „rąk do pracy” nie zmniejsza się. Tym samym Francja, wraz z Irlandią, plasuje się w europejskiej czołówce krajów o najwyższym przyroście naturalnym.

Można więc stwierdzić, że ogólny trend cywilizacyjny związany z coraz rzadszym decydowaniem się przez kobiety na posiadanie dzieci nie dotyczy Francji. Według statystyk jest tam wręcz odwrotnie – Francuzki pragną zakładać coraz większe rodziny. Jest to niewątpliwym sukcesem polityki prorodzinnej, która zapewnia medyczne i finansowe wsparcie dla rodzin decydujących się na dzieci. W 100% refundowane jest zapłodnienie *in vitro*, istnieją także liczne ulgi rodzinne. Rodzice mogą posyłać swoje dzieci do bezpłatnych żłobków i przedszkoli. Rodzinom o niskich dochodach przysługuje wsparcie w ramach tzw. *prestation d'accueil du jeune enfant* – pomoc finansowa przyznawana do 6 roku życia dziecka. Dzięki temu Francuzki należą do Europejerek rodzących najwięcej dzieci, a jednocześnie do najliczniej udzielających się na rynku pracy. Co ciekawe, to właśnie Francuzki żyją najdłużej w UE. Dowodzi to faktu, że przy odpowiedniej pomocy państwa możliwe jest udane połączenie życia rodzinnego i zawodowego.

Lekcja 5 Edukacja

Wysłuchaj słówek i zwrotów, powtarzaj za lektorem słówka francuskie.

Szkoły:

żłobek – **la crèche**
 przedszkole – **la maternelle**
 szkoła podstawowa – **l'école (f) primaire**
 szkoła średnia – **l'école secondaire**
 gimnazjum – **le collège**
 liceum – **le lycée**
 szkoła dwujęzyczna – **l'école bilingue**
 technikum, szkoła techniczna – **l'école technique**

szkoła zawodowa – **l'école professionnelle**
 uniwersytet – **l'université (f)**
 politechnika – **l'école polytechnique**
 szkoła ekonomiczna – **l'école d'économie**
 szkoła państwowa – **l'école nationale**
 szkoła prywatna – **l'école privée**
 czesne – **les frais (m) scolaires**
 płacić czesne – **payer les frais scolaires**

W szkole:

dobre oceny – **les bonnes notes (f)**
 dostawać oceny – **recevoir des notes**
 skończyć szkołę – **finir l'école**
 mieć zaległości w nauce – **avoir des difficultés à l'école**
 nadabiać zaległości – **rattraper le retard à l'école**
 przestrzegać reguł – **respecter les règles**
 ściągać – **copier**
 podręcznik – **le manuel**
 przedmiot szkolny – **la matière**
 temat lekcji – **le sujet**
 wypracowanie – **la composition**
 zadanie – **l'exercice (m)**

matura – **le baccalauréat**
 rozwiązywać zadania – **résoudre les exercices** lub **faire les exercices**
 przedstawienie szkolne – **le spectacle à l'école**
 zajęcia dodatkowe – **les cours (m) supplémentaires**
 praca domowa – **le devoir**
 koledzy z klasy – **les collègues de classe**
 dyrektor – **le directeur**
 szkoła z internatem – **le pensionnat**
 średnia ocen – **la moyenne des notes**
 obecny – **présent**
 nieobecny – **absent**

spóźniać się – **arriver en retard**

chodzić na wagar – **sécher les cours**

opuszczać lekcje – **rater les cours**

usprawiedliwienie (list od rodziców)

– **la justification d'absence**

wychowawca klasy – **le maître**

de classe

zebranie rodziców – **la réunion**

des parents

biblioteka – **la bibliothèque**

Nauczyciel:

wymagający – **exigeant**

pobłażliwy – **indulgent**

surowy – **sévère**

doświadczony – **expérimenté**

cierpliwy – **patient**

sprawiedliwy – **juste**

Uczeń, student:

ambitny – **ambitieux**

zbyt ambitny – **trop ambitieux**

wzorowy uczeń – **l'élève exemplaire**

leniwy – **paresseux**

pilny – **studieux**

pracowity – **laborieux**

wykształcenie – **la formation**

wykształcony – **cultivé**

zostać zawieszonym – **être suspendu**

przemoc w szkole – **la violence à l'école**

dobrze się uczyć – **travailler bien à l'école**

wziąć się do pracy – **se mettre au travail**

absolwent – **l'ancien élève**

odrabiać pracę domową – **faire**

le devoir

korepetycje – **les cours particuliers**

zachęcać / motywować – **encourager**

pełen entuzjazmu – **enthousiaste**

chwalić – **louer**

pochwała – **la louange**

ukarać – **punir**

kara – **la punition**

plany na przyszłość – **les projets d'avenir**

dawać satysfakcję – **satisfaire**

odnieść sukces – **remporter un succès**

ponieść porażkę – **subir une défaite**

mieć do czegoś talent – **avoir du**

talent pour qch

być dobrym w czymś – **être bon**

en qch

Zaimek *en* a składnia

W celu uniknięcia powtórzeń i stylistycznych niezręczności, rzeczownik w języku francuskim często zastępuje się zaimkiem **en**. Warto zwrócić uwagę na składnię, w której określenie ilości przechodzi zawsze na koniec zdania, np.

- **J'ai quelques pommes. J'en ai quelques-unes.** (Mam kilka jabłek. Mam ich kilka.)
- **J'ai acheté cinq roses. J'en ai acheté cinq.** (Kupiłem pięć róż. Kupiłem ich pięć.)
- **Il n'a pas beaucoup de temps. Il n'en a pas beaucoup.** (On nie ma dużo czasu. On nie ma go dużo.)

Na uniwersytecie:

dplom – **le diplôme**

uzyskać dyplom – **obtenir**

un diplôme

stopień naukowy – **le grade**

wykształcenie wyższe – **les études (f)**

supérieures

napisać pracę dyplomową – **écrire**

le mémoire de fin d'études

obronić pracę dyplomową – **soutenir**

le mémoire de fin d'études

praca licencjacka – **le mémoire**

de licence

praca magisterska – **le mémoire**

de maîtrise

akademik – **la résidence**

d'étudiants

kampus uniwersytecki – **la cité**

universitaire

studia wieczorowe – **les cours du soir**

studia podyplomowe – **les études**

post-universitaires

egzamin – **l'examen (m)**

egzamin wstępny

– **l'examen d'admission**

egzamin ustny – **l'examen oral**

egzamin pisemny – **l'examen écrit**

egzamin poprawkowy – **l'examen**

de rattrapage

zdać egzamin – **réussir à l'examen**

oblać egzamin – **échouer**

à l'examen

licencjat – **le titulaire d'une licence**

magister – **le titulaire d'une maîtrise**

inżynier – **l'ingénieur (m)**

doktor – **le docteur**

doktorat – **le doctorat** lub **la thèse**

profesor – **le professeur**
 dziekan – **le doyen**
 kierownik katedry – **le titulaire de chaire**
 wykładowca – **l'enseignant (m)**
 uczęszczać na zajęcia – **fréquenter les cours**
 zajęcia obowiązkowe – **les cours obligatoires**
 wykłady – **les cours magistraux**
 wydział uniwersytecki – **la faculté**
 studiować coś (np. prawo) – **étudier qch (p. ex. le droit)**
 badania naukowe – **les recherches (f)**
 naukowiec – **le savant**
 lub **le scientifique**
 zostać skreślonym z listy studentów – **être barré de la liste des étudiants** lub **être expulsé**

przerwać studia – **interrompre les études**
 urlop naukowy – **le congé**
 stypendium – **la bourse**
 stypendium zagraniczne – **la bourse étrangère**
 list polecający, referencje – **les références (f)**
 dostać stypendium – **obtenir une bourse**
 staż – **le stage**
 stażysta – **le stagiaire**
 praktyka – **le stage professionnel**
 praktykant – **le stagiaire**
 wymiana studencka – **l'échange (m) d'étudiants**
 leigtymacja – **la carte d'étudiant**

21 **Wysłuchaj uważnie zdań, powtarzaj je za lektorem.**

Mój syn chodzi do przedszkola, a córka kończy w tym roku liceum.

– **Mon fils va à la maternelle et ma fille finit son lycée cette année.**

Ile wynosi chesne w państwa szkole? – **Quels sont vos frais scolaires ?**

Bardzo dobrze pamiętam mojego nauczyciela biologii. Był bardzo surowy, ale wiele nas nauczył. – **Je me souviens bien de mon professeur de biologie. Il était sévère mais il nous a beaucoup appris.**

Gérard cały miesiąc chodził na wagary. – **Gérard a séché ses cours tout le mois.**

W zeszłym roku skończyłem studia na wydziale prawa. – **L'année dernière, j'ai fini mes études à la faculté de droit.**

Napisałem pracę dyplomową dotyczącą prawa Unii Europejskiej. – **J'ai écrit le mémoire de fin d'études sur le droit de l'Union Européenne.**

Gilles chodził do szkoły z internatem, więc jest dość samodzielny. – **Gilles a été dans une école avec internat, donc il est assez autonome.**

Byłem wczoraj nieobecny, dlatego nie odrobiłem pracy domowej. – **Hier, j'ai été absent, c'est pourquoi je n'ai pas fait le devoir.**

Złożyłem podanie o stypendium w Dublinie. – **J'ai déposé une demande de bourse à Dublin.**

Moja średnia ocen jest zbyt niska. – **La moyenne de mes notes est trop basse.**

Przygotowałem prezentację na temat ochrony środowiska. – **J'ai préparé une présentation sur la protection de l'environnement.**

Udało mi się zdać pisemny egzamin wstępny, ale niestety oblałem egzamin ustny. – **J'ai réussi à l'examen écrit d'admission mais j'ai échoué à l'examen oral.**

Christophe jest wykładowcą na wydziale chemii. – **Christophe est enseignant à la faculté de chimie.**

Słyszałem, że jesteś dobry z matematyki. Może pomożesz mi przy tym zadaniu?

– **J'ai entendu dire que tu étais bon en mathématiques. Peut-être, tu m'aideras avec ce devoir ?**

Wysłuchaj dialogu, powtarzaj poszczególne wypowiedzi za lektorami.

– **Salut Véronique, comment ça va ?**

Cześć Véronique, co słychać?

– **Ça va, j'ai trois examens cette semaine, donc je dois travailler beaucoup. Surtout que j'ai déjà échoué à un examen. Et toi, ça va ? Quoi de neuf ?**

W porządku, mam w tym tygodniu trzy egzaminy, więc muszę dużo się uczyć. Zwłaszcza, że już jeden oblałem. A co u ciebie? Co nowego?

– **J'ai fait la demande d'une bourse à Rome et j'attends donc la décision du doyen.**

Złożyłem podanie o stypendium w Rzymie, więc czekam teraz na decyzję dziekana.

– **Rome... ? Ça semble magnifique.**

Rzym...? Brzmi wspaniale.

- Tu peux également déposer une demande pour cette bourse ? Il suffit d'une demande, d'un CV et des références données par un de tes enseignants.

Może ty też złożysz podanie? Potrzebny jest tylko wniosek, życiorys i list polecający od jednego z nauczycieli.

- Et la moyenne des résultats ? Je suis sûre que la tienne est assez élevé.

A średnia ocen? Założę się, że twoja jest dość wysoka.

- Pas forcément. Je pense que la demande dans laquelle tu expliques pourquoi tu voudrais obtenir la bourse est la plus importante. Tu dois décrire tes intérêts, les projets sur lesquels tu travailles et tes plans pour l'avenir. Essaye !

Niekoniecznie. Myślę, że najważniejszy jest wniosek, w którym piszesz, dlaczego chciałabyś otrzymać to stypendium. Powinnaś napisać coś o swoich zainteresowaniach, projektach, nad którymi pracujesz i planach na przyszłość. Spróbuj!

- Tu as raison, je vais essayer ! Merci !

Masz rację, spróbuję! Dzięk!

Przećwicz zwroty z tej lekcji.

1. Powiedz, że byłeś wczoraj nieobecny.
2. Powiedz, że twój brat chodzi do przedszkola.
3. Poproś kogoś o pomoc przy pracy domowej.
4. Powiedz, że złożyłeś podanie o stypendium.

Szkoła à la *Petit Nicolas*

Przez ostatnie kilka lat postać małego chłopca o imieniu Mikołajek na nowo zdobyła serca wielu czytelników. *Petit Nicolas* ponownie zagościł na listach francuskich bestsellerów w roku 2004, kiedy zostały opublikowane jego nieznanne dotąd przygody. Nie tylko we Francji postać małego urwisa odzyskała swoją dawną popularność. W 2005 roku zostało wydane polskie tłumaczenie pierwszej części *Nowych przygód Mikołajka*, zaś pod koniec 2009 roku na ekrany wszedł film, będący pierwszą ekranizacją jego przygód. Film przyciągnął do kin wielu widzów i wzbudzał salwy śmiechu na widowni. Skąd taki sukces? *Petit Nicolas* opowiada o życiu codziennym, o przyjaźni, radościach i troskach, jednak robi to w sposób pogodny i pełen humoru. W świecie Mikołajka nie ma miejsca na strach ani na poważne problemy świata dorosłych. Przedstawiona rzeczywistość, choć tak naprawdę opisująca Francję z lat 50-tych, wydaje się ponadczasowa.

Wiele przygód Mikołajka dzieje się na terenie jego szkoły. Szkoła ta w dużej mierze przypomina dzisiejszą francuską podstawówkę. Warto jednak zwrócić uwagę na kilka aspektów, które zmieniły się przez ostatnie lata. Mikołajek chodził do szkoły przez 5 dni w tygodniu, z wyjątkiem czwartku i niedzieli. W 1972 roku wolny czwartek zamieniono na wolną środę, zaś w 2008 roku nowa reforma zmniejszyła ilość dni szkolnych do 4, dając dzieciom dodatkowo wolną sobotę. Zmienił się również system oceniania. Mikołajek i jego koledzy otrzymywali punkty w skali od 1 do 20, zaliczało 10 / 20. Obecnie w szkole podstawowej nauczyciele są zobowiązani uzupełniać *livret de compétences*, gdzie umiejętności danego ucznia oceniają w sposób opisowy. Jest jeszcze jedna różnica, cecha szczególna, nadająca swoisty klimat klasie Mikołajka – jego klasa składa się z samych chłopców. Model szkół koedukacyjnych wprowadzono we Francji dopiero w latach 60-tych.

Lekcja 6 Praca i kariera

Wysłuchaj słówek i zwrotów, powtarzaj za lektorem słówka francuskie.

Szukanie pracy:

zatrudniać – **embaucher**
 pracownik – **employé**
 pracodawca – **employeur**
 ubiegać się o pracę – **aspirer à un emploi**
 podanie o pracę – **la demande d'emploi**
 ogłoszenie o pracę – **l'offre (f) d'emploi**
 szukać pracy – **chercher du travail**
 znaleźć pracę – **trouver du travail**
 rozpocząć pracę – **commencer le travail** lub **commencer à travailler**
 agencja pośrednictwa – **l'agence (f) d'intérim**
 biuro zatrudnienia – **le bureau de travail**
 rozmowa kwalifikacyjna – **l'entretien (m) d'embauche**
 referencje – **les références (f)**
 list polecający – **la lettre de recommandation**
 list motywacyjny – **la lettre de motivation**
 dodatkowe informacje – **les informations (f) additionnelles**

ustalić zasady współpracy – **déterminer les conditions de la coopération**
 warunki pracy – **les conditions de travail**
 wakat – **le poste vacant**
 dostępny (o stanowisku) – **accessible**
 kandydat – **le candidat**

Życiorys:

życiorys – **le curriculum vitae** lub **CV**
 dane osobowe – **les données (f) personnelles**
 stan cywilny – **l'état (m) civil**
 adres do korespondencji – **l'adresse (f) de correspondance**
 adres zamieszkania – **le domicile**
 języki obce – **les langues (f) étrangères**
 wykształcenie – **l'éducation (f)**
 kursy – **les cours (m)**
 szkolenia – **les formations (f)**
 doświadczenie zawodowe – **l'expérience (f) professionnelle**
 zainteresowania – **les intérêts (m)**

W pracy:

pracować na pełny etat – **travailler à plein temps**

pracować na pół etatu – **travailler à mi-temps**

pracować po godzinach – **faire des heures supplémentaires**

pracować jako... – **travailler en tant que...**

pracować na stanowisku – **travailler à un poste**

prowadzić firmę – **gérer une entreprise**

umowa o pracę, kontrakt – **le contrat de travail**

zlecenie – **la commission**

umowa zlecenie – **le contrat de travail à la tâche**

wolny strzelec – **le travailleur indépendant**

iść na urlop – **prendre un congé**

rezygnować z pracy

– **quitter le travail**

zostać zwolnionym – **être licencié**

iść na emeryturę – **partir à la retraite**

emerytura – **la retraite**

awansować (kogoś) – **promouvoir qn**
możliwość awansu – **la possibilité de**

promotion

dostać awans – **être promu**

rozwój zawodowy

– **le développement professionnel**

firma – **l'entreprise (f)**

przedstawicielstwo, oddział – **la filiale**

fabryka – **l'usine (f)**

biuro – **le bureau**

magazyn – **l'entrepôt (m)**

sklep – **le magasin**

kariera – **la carrière**

zawód – **le métier**

spółka – **la société**

prezes – **le président**

dyrektor zarządzający – **le directeur exécutif**

satisfakcja – **la satisfaction**

powołanie – **la vocation**

stanowisko – **le poste**

zatrudniać osoby niepełnosprawne

– **embaucher les personnes handicapées**

pensja – **le salaire**

premia – **la prime**

pro wizja – **la commission**

podwyżka – **l'augmentation (f)**

nadgodziny – **les heures**

supplémentaires (f)

bezrobotny – **le chômeur**

zasiłek – **l'allocation (f)**

Zawody:

pracownik fizyczny – le manoeuvre	sprzedawca – le vendeur
pracownik umysłowy – l'employé (m)	kierowca – le chauffeur
intellectuel	sportowiec – le sportif
księgowy – le comptable	piłkarz – le footballeur
rzecznik prasowy – le porte-parole	muzyk – le musicien
specjalista ds. marketingu	dyrygent – le chef d'orchestre
– le spécialiste de marketing	pianista – le pianiste
przedstawiciel handlowy	malarz – le peintre
– le représentant commercial	rzeźbiarz – le sculpteur
informatyk – l'informaticien	piekarz – le boulanger
repcjonista – le réceptionniste	kucharz – le cuisinier
asystent – l'assistant (m)	lekarz – le médecin
sprzątaczką – la femme de ménage	psycholog – le psychologue

Brak rodzajnika przed nazwami zawodów

Po czasownikach typu **être, devenir** orzecznik oznaczający zawód, tytuł czy stanowisko występuje bez rodzajnika, np.

- **Je suis étudiant en quatrième année de médecine.** (Jestem studentem czwartego roku medycyny.)
- **Pierre est devenu journaliste.** (Pierre został dziennikarzem.)

Wysłuchaj uważnie zdań, powtarzaj je za lektorem.

W końcu znalazłem pracę, która daje mi dużo satysfakcji. – **Finalement, j'ai trouvé un travail qui me donne beaucoup de satisfaction.**

Dziś podpisałem umowę o pracę z moim nowym szefem. – **Aujourd'hui, j'ai signé le contrat de travail avec mon nouveau supérieur.**

Widziałaś to ogłoszenie? Ta oferta pracy wydaje się interesująca.

– **As-tu vu cette offre d'emploi ? Ce travail paraît intéressant.**

Agencja pośrednictwa pracy umówiła mnie na rozmowę kwalifikacyjną.

– **L'agence d'intérim m'a arrangé un entretien d'embauche.**

Charles został zwolniony, ponieważ źle wypełniał swoje obowiązki.

– **Charles a été licencié parce qu'il remplissait mal ses devoirs.**

Słyszałem, że awansowałeś i dostałeś podwyżkę. Gratulacje! – **J'ai entendu dire que tu avais reçu une promotion et une augmentation de salaire. Félicitations !**

Szefie, czy mogę wziąć dwa dni urlopu? – **Chef, est-ce que je peux prendre deux jours de congé ?**

Szef wysłał mnie jutro na szkolenie. – **Mon supérieur m'envoie en formation demain.**

Przez dwa lata pracowałem w sklepie, ale teraz chcę otworzyć własny interes.

– **Pendant deux ans, j'ai travaillé dans un magasin, mais maintenant je veux ouvrir ma propre entreprise.**

Chcę zrezygnować z pracy, ponieważ moja pensja jest za niska.

– **Je veux quitter mon travail parce que le salaire est trop bas.**

Szukam pracy na pół etatu, ponieważ mam dwoje małych dzieci.

– **Je cherche un travail à mi-temps car j'ai deux petits enfants.**

Bez pracy nie ma kołaczy. – **On n'a rien sans peine.**

Wysłuchaj dialogu, powtarzaj poszczególne wypowiedzi za lektorami.

- **Salut, Robert, j'ai entendu dire que tu cherchais du travail.**
Cześć, Robert, słyszałam, że szukasz pracy.
- **Oui, je ne suis pas content de mon poste actuel.**
Tak, nie jestem zadowolony z mojego obecnego stanowiska.
- **Pourquoi ? Je pensais que ce travail te plaisait et que tu avais une chance d'obtenir une promotion.**
Dlaczego? Myślałam, że podoba ci się ta praca i że masz tam szansę na awans.
- **C'est vrai, mais je ne m'entends pas bien avec le nouveau directeur exécutif et je gagne peu.**
Tak, ale nie dogaduję się z nowym dyrektorem zarządzającym i za mało zarabiam.
- **Comment cherches-tu du travail ?**
A jak szukasz pracy?
- **Je lis les annonces et j'envoie mon CV à différentes entreprises, mais si je ne trouve rien d'intéressant, je vais contacter une agence de travail.**
Czytam ogłoszenia i wysyłam CV do różnych firm, ale jeśli nie znajdę nic ciekawego, to zgłoszę się do agencji pośrednictwa.
- **Si je vois une offre intéressante, je t'informerai. Bonne chance !**
Gdybym usłyszała o jakiejś ciekawej ofercie, to dam ci znać. Powodzenia!
- **Merci. Je te serai reconnaissant.**
Dzięki. Będę wdzięczny za pomoc.

Przećwicz zwroty z tej lekcji.

1. Powiedz, że szukasz pracy na pół etatu.
2. Zapytaj, czy możesz wziąć dzień urlopu.
3. Powiedz, że dostałeś podwyżkę.
4. Powiedz, że chcesz otworzyć własny interes.

La culture de la grève

Bagietka, beret, Marianna, Rewolucja, wieża Eiffla... symboli Francji można wymienić bez liku. Złośliwi dorzucają do tej wyliczanki strajki, twierdząc, że we Francji panuje kultura strajku. Jak jest w rzeczywistości?

Statystyki dotyczące liczby dni spędzonych przez pracowników na strajkach podają różne dane. Raz badania pokazują, że liczba strajków w kraju nad Loarą jest jedną z niższych w Europie, a raz udowadniają, że pracownicy francuscy tracą na protesty znaczną część czasu pracy, podczas gdy i tak posiadają 35-godzinny tydzień pracy. Prawdą jest, że związki zawodowe często postrzegają strajk jako prawo, przywilej lub wręcz pewnego rodzaju „tradycję narodową”. Istnieje nawet strona internetowa, na której umieszczane są informacje o planowanych strajkach wraz z prośbą o przyłączenie się.

Do najczęściej strajkujących grup należą pracownicy służb publicznych, jak np. pracownicy transportu miejskiego czy kolejarzy. Gdy w Paryżu zapowiadany jest strajk pracowników metra, wielu Paryżan bierze tego dnia urlop, aby nie tkwić w przeraźliwych korkach. Strajk bowiem łączy się z całkowitym paraliżem miasta. Dość często ogłaszane są strajki generalne kolei, które utrudniają lub wręcz uniemożliwiają podróżowanie po kraju. W 2008 roku prezydent Nicolas Sarkozy wypowiedział zdanie, którym naraził się wielu obywatelom: *Désormais, quand il y a une grève en France, personne ne s'en aperçoit.* („Dzisiaj, gdy we Francji jest strajk, nikt tego nie zauważa.”) Miał wówczas na myśli sprawne funkcjonowanie metra, do którego obsługi na czas strajku zatrudniono pracowników tymczasowych. Tym samym rozżłościł jednak wielu swoich współobywateli, którzy strajki uważają za istotną część życia społecznego i politycznego.

Niezależnie od podejścia do problemu, w dniu strajku generalnego najlepiej przesiąść się na rower albo omijać duże miasta z daleka.

Lekcja 7 **Natura i ochrona środowiska**

Wysłuchaj słówek i zwrotów, powtarzaj za lektorem słówka francuskie.

Natura:

natura – **la nature**

środowisko – **l'environnement (m)**

ekologia – **l'écologie (f)**

ekologiczny – **écologique**

obrońca praw zwierząt – **le défenseur**

des droits des animaux

roślinność – **la végétation**

zwierzęta – **les animaux**

gatunek – **l'espèce (f)**

zagrożony gatunek – **l'espèce**

menacée

ssak – **le mammifère**

gad – **le reptile**

płaz – **l'amphibien (m)**

ryba – **le poisson**

środowisko naturalne (dla gatunku)

– **l'environnement naturel**

las tropikalny – **la forêt tropicale**

dżungla – **la jungle**

sawanna – **la savane**

step – **la steppe**

rafa koralowa – **le récif corallien**

wydma – **la dune**

rezerwat – **la réserve**

park narodowy – **le parc national**

bogactwa naturalne – **les ressources**

(f) naturelles

drewno – **le bois**

drzewo – **l'arbre (m)**

skała – **la roche**

kamień – **la pierre**

złóża – **les gisements (m)**

węgiel – **le charbon**

węgiel drzewny – **le charbon de bois**

ropa naftowa – **le pétrole**

gaz ziemny – **le gaz naturel**

ruda żelaza – **le minerai de fer**

minerały – **les minéraux (m)**

energia słoneczna – **l'énergie (f)**

solaire

lodowiec – **le glacier**

góra lodowa – **l'iceberg (m)**

lód – **la glace**

topnieć – **fondre**

przyptyw – **le flux de la mer**

odptyw – **le reflux de la mer**

dąb – **le chêne**

sosna – **le pin**

klon – **l'érable (m)**

jodła, świerk – **le sapin**
 krzak – **le buisson**

mech – **la mousse**
 bagno – **le marais**

Z czego to jest zrobione?

Przymyki **de** oraz **en** używane są wymiennie do określania, z jakiej materii wykonany jest dany przedmiot, np.

- **la lame d'acier / la lame en acier** (stalowe ostrze),
- **la robe de / en soie** (jedwabna suknia),
- **la statue de / en marbre** (marmurowy posąg),
- **le gant de / en cuir** (skórzana rękawiczka).

Zanieczyszczenia i katastrofy naturalne:

palący problem – **le problème urgent**

zanieczyszczenie wody – **la pollution de l'eau**

zanieczyszczenie powietrza
 – **la pollution de l'air**

zanieczyszczony – **pollué**

ścieki – **les eaux (f) usées**

odpady przemysłowe – **les déchets (m) industriels**

wyciek (z tankowca) – **l'écoulement (m)**

wyrzucać śmieci / odpady
 (nielegalnie) – **déposer les déchets (illégalement)**

zatrutować – **polluer lub contaminer**
 spaliny – **les gaz (m) d'échappement**

smog – **le smog**

kwaśne deszcze – **les pluies (f) acides**

wycinać drzewa – **déboiser**
 plony – **la récolte**

nawóz sztuczny – **l'engrais (m) artificiel**
 nawóz naturalny – **l'engrais naturel**
 pestycydy – **les pesticides (m)**
 wycinanie lasów – **la déforestation**
 powódź – **l'inondation (f)**
 wymieranie gatunku – **l'extinction (f) de l'espèce**
 susza – **la sécheresse**
 pożar – **l'incendie (f)**
 tsunami – **le tsunami**
 trzęsienie ziemi – **le tremblement de terre**
 lawina błotna – **l'avalanche (f) de boue**
 huragan – **l'ouragan (m)**
 tornado – **la tornade**
 klęska żywiołowa – **le fléau de la nature**
 kataklizm – **le cataclysme**
 emitować gazy – **émettre des gaz**
 zmiana klimatu – **le changement climatique**
 efekt cieplarniany – **l'effet (m) de serre**

dwutlenek węgla – **le dioxyde de carbone**
 globalne ocieplenie – **le réchauffement mondial**
 warstwa ozonowa – **la couche d'ozone**
 degradacja warstwy ozonowej – **la dégradation de la couche d'ozone**
 dziura ozonowa – **le trou d'ozone**
 katastrofa ekologiczna – **la catastrophe écologique**
 wysypisko śmieci – **la décharge publique**
 katastrofalne skutki – **les effets (m) néfastes**
 odpady toksyczne – **les déchets (m) toxiques**
 odpady przemysłowe – **les déchets industriels**
 skażenie – **la pollution**
 kłusownictwo – **le braconnage**
 kłusownik – **le braconnier**

Ochrona środowiska:

sprzątać – **nettoyer**
 zbierać śmieci – **ramasser les déchets (m)**
 segregować śmieci – **trier les déchets**
 oszczędzać wodę – **économiser de l'eau**
 chronić – **protéger**

pod ochroną – **protégé**
 ochrona środowiska – **la protection de l'environnement**
 zrównoważony rozwój – **le développement durable**
 przetwarzanie śmieci – **le recyclage**

przyjazny dla środowiska

– **écologique** lub **respectueux**
de l'environnement

puszki – **les canettes** (f)

szkło – **le verre**

butelki – **les bouteilles** (f)

papier – **le papier**

plastikowe pojemniki – **les récipients** (m)

en plastique

plastikowe torby – **les sacs** (m)

plastiques

materiał (tkanina) – **le tissu**

nie ulegający degradacji

– **non-biodégradable**

jednorazowy – **jetable**

pojemnik – **le récipient**

kontener – **le conteneur**

oczyszczalnia ścieków – **la station**

d'épuration

spalarnia śmieci – **l'usine** (f)

d'incinération des déchets

surowce wtórne – **les matières** (f)

secondaires

Wysłuchaj uważnie zdań, powtarzaj je za lektorem.

Catherine zachęca nas do segregacji śmieci oraz oszczędzania wody. – **Catherine nous encourage à trier les déchets et à économiser de l'eau.**

A czy ty segregujesz śmieci? – **Tries-tu les déchets ?**

Wyciek z tankowca zabił wiele ptaków i ryb. – **L'écoulement du pétrolier**

a tué beaucoup d'oiseaux et de poissons.

Czy ten gatunek jest pod ochroną? – **Est-ce que cette espèce est protégée ?**

Tak, to zagrożony gatunek. – **Oui, c'est une espèce menacée.**

Duże miasta są pełne spalin i śmieci. – **Les grandes villes sont pleines**

de gaz d'échappement et de déchets.

Emisja gazów prowadzi do degradacji warstwy ozonowej. – **L'émission des**

gaz dégrade la couche d'ozone.

Na tej plantacji używamy tylko nawozów naturalnych. – **Nous n'utilisons que**

des engrais naturels dans notre plantation.

Odpady przemysłowe z tej fabryki skażyły pobliską rzekę. – **Les déchets**

industriels de l'usine ont pollué la rivière voisine.

Pod moim domem są trzy pojemniki – jeden na szkło, jeden na plastik

i jeden na papier. – **Près de ma maison, il y a trois conteneurs**

– un à verre, un à plastique et un à papier.

Plastikowe torby nie ulegają degradacji. – **Les sacs plastiques ne subissent**

pas de biodégradation.

Interesujesz się ekologią? – **Est-ce que tu t'intéresses à l'écologie ?**

Wysłuchaj dialogu, powtarzaj poszczególne wypowiedzi za lektorami.

- Je dois préparer une présentation sur la protection de l'environnement. Aide-moi à choisir un sujet intéressant.

Muszę przygotować prezentację dotyczącą ochrony środowiska. Pomóż mi wybrać jakiś ciekawy temat.

- Peut-être quelque chose sur la déforestation des forêts tropicales ou le réchauffement mondial ?

Może coś o wycinaniu lasów tropikalnych albo o globalnym ociepleniu?

- Moi, j'ai lu un article intéressant sur les matières secondaires. Il y avait beaucoup de conseils que chacun peut appliquer dans sa vie quotidienne.

A ja czytałem za to ciekawy artykuł o surowcach wtórnych. Było tam wiele przydatnych wskazówek, które każdy z nas może wykorzystać w życiu codziennym.

- Intéressant. Ça vaut la peine de propager les moyens de protéger l'environnement, mêmes les plus simples, par exemple la réduction d'utilisation du papier ou des emballages en plastique.

Brzmi ciekawie. Warto popularyzować nawet te najprostsze sposoby ochrony środowiska, jak na przykład ograniczanie zużycia papieru lub plastikowych opakowań.

- Je suis d'accord. Merci pour ton aide.

Zgadzam się. Dziękuję za pomoc.

Przećwicz zwroty z tej lekcji.

1. Powiedz, że interesujesz się ekologią.
2. Zapytaj, czy ten gatunek drzew jest pod ochroną.
3. Powiedz, że używasz tylko toreb z materiału.
4. Powiedz, że miasto, w którym mieszkasz, jest pełne spalin i śmieci.

Wycieczka po Camargue

Bezkresne przestrzenie, różowe flamingi brodzące w wodzie, dzikie konie galopujące po łące... Gdzie można znaleźć taki krajobraz? Wybierz się na południe Francji, do krainy Camargue, a będziesz mógł ujrzeć te cuda na własne oczy. Camargue leży w delcie Rodanu, u wybrzeży Morza Śródziemnego. Rozpościera się na ponad 100 000 ha łąk, terenów bagiennych i jezior. Zamieszkuje je kilkaset gatunków ptaków, co plasuje region w europejskiej czołówce stanowisk ptaków wędrownych. To tutaj przylatują różowe flamingi, perkozy, czaple, kaczki czy drapieżniki takie jak myszołów zwyczajny lub błotniak stawowy. Camargue słynie również z niezwykle bogatej flory. Można tutaj podziwiać roślinność bagiennej i łąkowej. Z tego powodu stworzono *Parc naturel régional de Camargue* oraz *Réserve naturelle nationale*. Instytucja *Parc naturel* zajmuje się m.in. ochroną charakterystycznych dla regionu dzikich koni, jak również promuje *Taureau de Camargue* – byki hodowane specjalnie do korridy. Camargue to także ważny ośrodek przemysłu wydobywczego. To tutaj od XIX wieku pozyskuje się w dużych ilościach sól morską (*Sel de Camargue*), bardzo cenioną w kuchni europejskiej. Inną działalnością, z której znany jest ten region, to uprawa ryżu, rozpowszechniona tutaj w latach 40-tych XX wieku. Niestety pozyskiwanie soli i uprawa ryżu zmieniają nawodnienie delty Rodanu, co stanowi duże niebezpieczeństwo dla rodzimych gatunków roślin. Region Camargue może wkrótce przestać istnieć w takiej formie, w jakiej istnieje obecnie, dlatego tym bardziej warto go jak najszybciej odwiedzić.

Lekcja 8 **Jedzenie i restauracja**

Wysłuchaj słówek i zwrotów, powtarzaj za lektorem słówka francuskie.

Posiłki:

potrawa – **le plat**
 przekąska – **le casse-croûte**
 przystawka – **l'entrée (f)**
 danie główne – **le plat principal**
 pierwsze danie – **le premier plat**
 drugie danie – **le second plat**
 surówka, sałatka – **les crudités (f)**
 deser – **le dessert**
 składniki – **les ingrédients (m)**
 obiad z trzech dań – **le repas de trois plats**

napoje – **les boissons (f)**
 ciepłe napoje – **les boissons chaudes**
 zimne napoje – **les boissons froides**
 próbować czegoś – **goûter qch**
 smakosz – **le gourmet**
 wielbiciel słodczy – **l'amateur de sucreries**
 częstować – **offrir**
 być na diecie – **suivre un régime**

Restauracja:

napiwek – **le pourboire**
 zatrzymać resztę – **garder la monnaie**
 obsługa – **le service**
 samoobsługa – **le libre-service**
 zawałać kelnera – **appeler le garçon**
 jeść poza domem – **manger dehors**
 polecać coś – **recommander qch**
 rachunek – **l'addition (f)**
 rezerwacja – **la réservation**
 specjalność restauracji – **la spécialité de la maison**
 danie dnia – **le plat du jour**
 dzielić się kosztami – **partager les frais**
 sala dla palących – **la salle fumeurs**
 sala dla niepalących – **la salle non-fumeurs**

popielniczka – **le cendrier**
 „szwedzki stół” / bufet – **le buffet dinatoire**
 restauracja – **le restaurant**
 reklamacja – **la réclamation**
 przyprawy – **les épices (f)**
 na wynos – **à emporter**
 sztucce – **le couvert**
 serwetka – **la serviette de table**
 obrus – **la nappe**
 zastawa – **la vaisselle**
 kieliszek – **le verre**
 domowe jedzenie – **les repas maison**
 kuchnia regionalna – **la cuisine régionale**

Przygotowanie:

przepis – **la recette**
 surowy (mięso) – **cru**
 gotować – **cuire**
 zagotować (doprowadzić do wrzenia)
 – **bouillir**
 gotowany – **cuit**
 grillowany, z rusztu – **grillé**
 smażyć – **rôtir**

smażony – **rôti**
 lekko wypieczony (np. o steku)
 – **moitié cuit**
 dobrze wypieczony – **bien cuit**
 pieczony, opiekany – **cuit au four**
 dusić – **mijoter**
 kroić – **couper**

kroić w plasterki – **couper en tranches**
 plasterzek – **la tranche**
 lub **le morceau**
 ścierać na tarce – **râper**
 siekać – **hacher**
 obierać – **éplucher**
 mleć – **moudre**
 chłodzić – **refroidir**
 ubić pianę – **monter les blancs en neige**

nadziewać – **farcir**
 nadzienie – **la farce**
 posolić – **saler**
 deska do krojenia chleba
 – **la planche à découper le pain**
 tarka – **la râpe**
 patelnia – **la poêle**
 garnek – **le pot**
 czajnik – **la bouilloire**
 cedzak – **la passoire**
 chochla – **la louche**

tłusty – **gras**
 kwaśny – **acide**
 słodki – **sucre**
 ostry, pikantny – **piquant**
 łagodny – **doux**
 delikatny – **délicat**
 gorzki – **amer**
 smaczny – **délicieux**

pyszny – **savoureux**
 przesolony – **trop salé**
 bez smaku – **sans aucun goût**
 ciężkostrawny – **indigeste**
 lekki, lekkostrawny – **léger**
 tuczący – **engraissant**
 kaloryczny – **calorique**
 dietetyczny – **diététique**

La viande, de la viande...?

Rzeczowniki będące nazwami produktów żywnościowych używane są zazwyczaj z rodzajnikami cząstkowymi, np.

- **Je mange de la viande, je ne mange pas de sucreries.** (Jem mięso, nie jem słodczy.)

Natomiast jeśli przed nazwą produktu pojawia się czasownik wyrażający upodobania, gusta czy preferencje, używa się zawsze rodzajnika określonego, np.

- **J'aime (préfère, déteste...) la viande, je n'aime pas les sucreries.** (Lubię mięso, nie lubię słodczy.)

Gdzie jeść:

restauracja – **le restaurant**
 pizzeria – **la pizzeria**
 pub – **le pub**
 bar – **le bar**

bar szybkiej obsługi – **le bistro**
 kawiarnia – **le café**
 winiarnia – **le bar à vins**
 stołówka – **la cantine**

Potrawy i napoje:

pieczeń – **le rôti**
 szynka – **le jambon**
 kotlet – **la côtelette**
 zapiekanka (danie) – **le gratin**
 gulasz – **le ragoût**
 smażony ryż z warzywami
 – **le riz aux légumes**
 makaron – **la pâte**
 słodczy – **les sucreries (f)**
 ciasto, tort – **la tarte**
 ciastko – **le gâteau**

cukierki – **les bonbons (m)**
 guma do żucia – **le chewing-gum**
 pączek – **le beignet**
 lody – **les glaces (f)**
 batonik – **la barre**
 chipsy – **les chips (f)**
 orzeszki – **les noisettes (f)**
 rodzynki – **les raisins (m)**
 suszone owoce – **les fruits (m) secs**
 sałatka owocowa – **la salade de fruits**

baranina – le mouton
 jagnięcina – l'agneau (m)
 wieprzowina – le porc
 wołowina – le bœuf
 cielęcina – le veau
 dziczyzna – le gibier
 drób – la volaille
 kurczak – le poulet
 indyk – la dinde
 kaczka – le canard
 talerz serów – l'assiette (f)

de fromages

udko kurczaka – la cuisse
 filet – le filet
 śledź – le hareng
 szprot – le sprat
 łosoś – le saumon
 tuńczyk – le thon
 makrela – le maquereau
 karp – la carpe
 dorsz – la morue

pszcąg – la truite
 sardela – l'anchois (m)
 ślimaki – les escargots (m)
 owoce morza – les fruits de la mer
 krewetka – la crevette
 koktajl z krewetek – le cocktail

de crevettes

ostryga – l'huître (f)
 kalmar – le calmar
 homar – le homard
 krab – le crabe
 ośmiornica – la pieuvre
 naleśniki – les crêpes (f)
 omlet – l'omelette (f)
 nabiał – les produits (m) laitiers
 śmietana – la crème
 masło – le beurre
 jajko na twardo – l'œuf (m) dur
 jajko na miękko – l'œuf à la coque
 jajko sadzone – l'œuf sur le plat

17 **Wysłuchaj uważnie zdań, powtarzaj je za lektorem.**

Proszę, poczęstuj się. Zrobiłam ciasto czekoladowe. – **Goûte, s'il te plaît.**

J'ai fait un gâteau au chocolat.

Bardzo chętnie. Uwielbiam słodycze! – **Volontiers. J'adore les sucreries !**

Salatka owocowa to znakomita przekąska w gorące dni. – **La salade de fruits est un casse-croûte formidable pour les jours chauds.**

Smakuje ci moja zapiekanka? To nowy przepis. – **Est-il bon mon gratin ?**

C'est une nouvelle recette.

Specjalność szefa naszej kuchni to pyszna pieczeń wołowa. – **Le rôti délicieux est la spécialité de notre cuisine.**

Często jadamy poza domem – albo w pizzerii, albo kupujemy chińskie jedzenie na wynos. – **Nous sortons souvent pour manger – soit dans une pizzeria, soit nous achetons des repas chinois à emporter.**

Przepraszam, ale ten gulasz jest zbyt ostry. Poproszę szklankę wody. – **Désolé, ce ragoût est trop épicé. Un verre d'eau, s'il vous plaît.**

Kelner! W mojej zupie jest mucha! – **Garçon ! Il y a une mouche dans ma soupe !**

Obsługa w tej nowej restauracji jest fatalna. – **Le service dans ce nouveau restaurant est terrible.**

Ogórek musisz pokroić w plasterki, a ser zetrzeć na tarce. – **Il faut couper le concombre en tranches et râper du fromage.**

O nie! Znow zapomniałem posolić zupę! – **Oh non ! J'ai encore une fois oublié de saler la soupe !**

Nie przejmuj się rachunkiem, Ja stawiam! – **Ne te préoccupe pas de l'addition. Je paye !**

W naszej restauracji obowiązuje ścisły zakaz palenia. – **Dans notre restaurant, il est interdit de fumer.**

Jestem tak głodny, że zjadłbym konia z kopytami. – **J'ai si faim que je mangerais tout ce qui me tombe sous la main.**

Przepraszam, gdzie jest restauracja „Santorini”? – **Excusez-moi, où est le restaurant « Santorini » ?**

Zarezerwowałem stolik na godzinę siódmą. – **J'ai réservé une table à sept heures.**

Czy poleciłbyś tę restaurację? – **Est-ce que tu recommanderais ce restaurant ?**

Wysłuchaj dialogu, powtarzaj poszczególne wypowiedzi za lektorami.

- **Pardonnez-moi, mais vous m'avez servi le rôti froid.**
Przepraszam, ale podali mi państwo zimną pieczeń.
- **Excusez-moi. Je vous donne tout de suite une autre portion.**
Bardzo panią przepraszam. Zaraz podam drugą porcję.
- **Merci. En outre, la soupe était trop salée et la sauce trop épicée.**
Dziękuję. A przy okazji, zupa była za słona, a sos jest zbyt ostry.
- **Désolé. Je le dirai à notre chef. Est-ce que je peux vous offrir un dessert délicieux aux frais du restaurant ?**
Przykro mi. Przekażę te informacje naszemu szefowi kuchni. Czy mogę Pani zaproponować zatem jakiś pyszny deser na koszt firmy?
- **Avec plaisir.**
Bardzo chętnie.
- **Le gâteau au chocolat ou les glaces avec des fruits ?**
Tort czekoladowy czy lody z owocami?
- **Le gâteau et les glaces, s'il vous plaît.**
Poproszę i tort, i lody.

Przećwicz zwroty z tej lekcji.

1. Poproś kelnera o szklankę wody.
2. Powiedz, że zupa była za słona.
3. Powiedz, że jesteś na diecie.
4. Zapytaj kogoś, czy smakuje mu twoje danie.

Naleśniki rumowo-waniliowe

Składniki:

(na ok. 20 naleśników)

250 g mąki,

4 jajka,

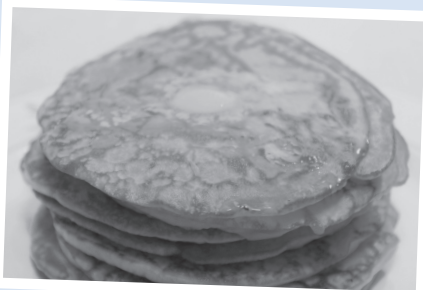
250 ml mleka,

250 ml letniej wody,

1 łyżka oleju,

2 łyżki aromatu waniliowego,

1 łyżka ciemnego rumu

Przygotowanie:

1. Wsypać mąkę do miski, do wydrążonego w mące otworu wbić jajka, dobrze wymieszać. Dodać olej i ponownie zamieszać.
2. Stopniowo wlewać wodę i mleko, aż do uzyskania lejącego się ciasta o jednolitej konsystencji. Odstawić na godzinę.
3. Jeśli ciasto za bardzo zgęstniało, dodać trochę płynu (mleka lub wody według uznania). Na końcu dodać aromat waniliowy i rum, zamieszać.
4. Naleśniki smażyć wylewając po jednej chochli ciasta na dobrze rozgrzaną patelnię. Smażenie jednego naleśnika trwa ok. 3 minut.

Podawać ze swoim ulubionym nadzieniem, np. z cukrem pudrem, który natychmiast topnieje... *C'est un vrai régal !* (To prawdziwy przysmak!)

Lekcja 9 Komputer, Internet i telefon

Wysłuchaj słówek i zwrotów, powtarzaj za lektorem słówka francuskie.

Komputer i Internet:

komputer osobisty – **l'ordinateur (m)**

laptop – **l'ordinateur portable**

hasło – **le mot de passe**

podać, wpisać hasło – **introduire**

le mot de passe

kabel – **le câble**

dostęp do Internetu – **l'accès (m)**

à l'Internet (m)

sieć – **le réseau**

sieć bezprzewodowa – **le réseau**

Wi-Fi

poczta elektroniczna – **le courrier**

électronique

założyć konto pocztowe – **créer un**

compte e-mail lub **créer une**

boîte e-mail

wysłać e-mail – **envoyer un e-mail**

dostać e-mail – **recevoir un e-mail**

załącznik – **le fichier**

dodać plik – **joindre le fichier**

usunąć folder – **effacer un dossier**

serwis społecznościowy – **le site**

de réseau social

komunikator internetowy

– **la messagerie instantanée**

portal internetowy – **le portail Web**

blog – **le blog**

niezbędny – **indispensable**

wynalazek – **l'innovation (f)**

wpływ – **l'influence (f)**

nauka – **la science**

wykonywać operacje

(np. przenoszenie plików) – **faire des**

opérations (p. ex. déplacement

des fichiers)

zbierać dane – **collecter les**

données

baza danych – **la base de données**

archiwizować dane – **archiver les**

données

przetwarzanie danych – **le traitement**

des données

Przedrostek **re-**

W języku francuskim często spotyka się czasowniki zaczynające się od przedrostka **re-** lub **r-** (np. **redémarrer** – restartować, **rapeller** – oddzwonić). Zabieg ten stosuje się zazwyczaj w celu podkreślenia faktu, że dana czynność jest wykonywana ponownie. Czasowniki te odmieniają się tak samo, jak ich formy wyjściowe, np.

- **Il a redit son exposé.** (Powtórzył swoje wystąpienie.)

Przedrostek **re-** (skrącany do samego **r-**, gdy czasownik zaczyna się od samogłoski) może wyrażać ideę powrotu, zwrotu, przywrócenia do stanu wcześniejszego, np.

- **Je viens de revenir de Paris.** (Właśnie wróciłam z Paryża.)

Przechowywanie danych:

pamięć przenośna – **la mémoire flash**

pamięć zewnętrzna – **la mémoire externe**

twardy dysk – **le disque dur**

procesor – **le processeur**

karta dźwiękowa – **la carte son**

karta graficzna – **la carte graphique**

projektor komputerowy – **le vidéo-projecteur**

serwer – **le serveur**

instalować – **installer**

restartować – **redémarrer**

formatować – **formater**

usuwać – **effacer**

kopiować – **copier**

wklejać – **coller**

wirus – **le virus**

awaria – **la panne**

naprawiać – **réparer**

błąd – **l'erreur (f)**

zawiesić się (o komputerze)

– **se planter** lub **tomber en panne**

skrót klawiszowy – **le raccourci**

oprogramowanie – **le logiciel**

haker – **le hacker**

włamać się do komputera – **pénétrer**

dans le système de l'ordinateur

bezpieczne logowanie

– **la connexion sécurisée**

zakupy przez Internet – **les achats sur Internet**
program graficzny – **le logiciel graphique**

edytor tekstu – **l'éditeur (m) de texte**
arkusz kalkulacyjny – **le tableur**

Telefon:

telefon – **le téléphone**
zadzwoić – **appeler**
tęczyć kogoś – **transférer qn**
wiadomość – **le message**
automatyczna sekretarka
– **le répondeur**
poczta głosowa – **la messagerie vocale**
zostawić wiadomość – **laisser un message**
zadzwoić później – **appeler plus tard**
dodzwonić się – **joindre qn**
oddzwonić – **rappeler**

czekać na linii, nie rozłączać się
– **ne pas quitter**
przekazać słuchawkę – **passer le téléphone** lub **passer le combiné**
wybrać numer – **faire un numéro**
numer wewnętrzny – **le numéro interne**
numer bezpośredni – **le numéro direct**
numer kierunkowy – **le préfixe**
rozmowa miejscowa – **l'appel (m) local**
rozmowa międzynarodowa – **l'appel international**

centralka telefoniczna – **le central téléphonique**
telefonistka – **la téléphoniste**
odebrać telefon – **décrocher**
zajęty (numer) – **occupé**
pomyłka – **l'erreur (f)**
odłożyć słuchawkę – **raccrocher**
wiesić na telefonie – **parler beaucoup au téléphone**
lub **être pendu au téléphone**

komunikator – **le communicateur**
wiadomość tekstowa – **le message textuel** lub **le texto**
wysłać komuś SMS – **envoyer un texto à qn**
wiadomość obrazkowa
– **le message multimédia**
książka telefoniczna – **l'annuaire (m) téléphonique**

Wysłuchaj uważnie zdań, powtarzaj je za lektorem.

Co mam zrobić, jeśli mój komputer się zawiesza? – **Qu'est-ce que je dois faire si mon ordinateur est planté ?**

Nie mogę wysłać ci e-maila, ponieważ popsutł mi się komputer. – **Je ne peux pas t'envoyer un e-mail parce que mon ordinateur est tombé en panne.**

Nie wiem, jak się zalogować. Czy muszę wpisać hasło? – **Je ne sais pas comment me connecter. Est-ce que je dois donner le mot de passe ?**
Aby odczytać dane, musisz włożyć płytę do napędu. – **Pour lire les données, il faut insérer le CD-ROM dans le lecteur.**

Komputery są niezbędne w dzisiejszych czasach. – **Les ordinateurs sont indispensables à notre époque.**

Po prostu rzucił słuchawką w trakcie naszej rozmowy! – **Il a raccroché brusquement lors de notre conversation !**

Proszę poczekać, zaraz pana połączę z numerem wewnętrznym. – **Attendez, s'il vous plaît, je vous transfère sur un numéro interne.**

Pana Dufresne nie ma w tej chwili w biurze, czy chce pan zostawić wiadomość? – **Monsieur Dufresne n'est pas actuellement au bureau. Voulez-vous lui laisser un message ?**

Dzwonię do Laurenta, ale jest ciągle zajęte. – **J'appelle Laurent, mais son téléphone est toujours occupé.**

Jaki jest numer kierunkowy do Niemiec? – **Quel est le préfixe pour l'Allemagne ?**

Sophie albo godzinami wisi na telefonie, albo wysyła SMS-y do znajomych – **Sophie est pendue au téléphone pendant des heures ou elle envoie des textos à ses amis.**

Robisz czasem zakupy przez Internet? – **Est-ce que tu fais parfois des achats sur Internet ?**

Nie mogę teraz rozmawiać, oddzwonię później. – **Je ne peux pas te parler maintenant, je vais te rappeler plus tard.**

Dzięki za telefon. – **Merci de m'avoir appelé.**

Wysłuchaj dialogu, powtarzaj poszczególne wypowiedzi za lektorami.

- **Marc, montre-moi, s'il te plaît, comment utiliser le courrier électronique.**
Marc, pokaż mi proszę, jak korzysta się z poczty elektronicznej.
- **Tu dois d'abord te créer une boîte e-mail.**
Musisz najpierw założyć konto pocztowe.
- **OK... Qu'est-ce que je dois écrire ici ?**
OK... Co tutaj muszę wpisać?
- **Donne ton login et le mot de passe. N'oublie pas qu'il ne faut pas le donner à des tiers.**
Tutaj podaj swój login i hasło. Pamiętaj, żeby nikomu go nie ujawniać.
- **D'accord, et maintenant ?**
No dobrze, a co teraz?
- **C'est simple, ici tu mets l'adresse électronique de la personne à laquelle tu écris, ici le texte de ton message, ensuite tu appuies sur « envoyer » et c'est prêt.**
To proste, tutaj wpisujesz adres e-mail osoby, do której piszesz, tutaj tekst wiadomości, a potem już tylko klikasz „wyślij” i gotowe.
- **Je ne savais pas que c'était si simple. Est-ce que je peux aussi envoyer des photos ?**
Nie wiedziałam, że to takie proste. A czy mogę wysłać też zdjęcia?
- **Bien sûr ! Tu dois les envoyer jointes à l'e-mail. Je vais te montrer comment le faire.**
Oczywiście! Musisz dołączyć je do wiadomości jako załącznik. Zaraz pokażę ci, jak to zrobić.
- **Merci.**
Dzięki.

Przećwicz zwroty z tej lekcji.

1. Powiedz, że u kogoś jest ciągle zajęty telefon.
2. Zapytaj, jaki jest numer kierunkowy do Niemiec.
3. Zapytaj, jak dodać załącznik.
4. Zapytaj rozmówcy, czy chciałby zostawić wiadomość.

Komputer i Internet *à la française*

Współczesne języki europejskie przesiąknięte są słowami pochodzenia angielskiego. Język angielski staje się wszechobecny, zwłaszcza w dziedzinie nowych technologii. Francuzi na różne sposoby starają się przeciwdziałać „inwazji” angielszczyzny. Zaczniemy od tego, że po francusku komputer to *l'ordinateur*. Klawiatura także różni się od tej rozpowszechnionej na świecie. W Polsce używa się klawiatury typu QWERTY, zaś we Francji pisze się na klawiaturze, której początkowe litery to AZERTY. Dodatkowo do klawiszy z cyframi przypisane są różne francuskie znaki diakrytyczne. Napisanie cyfry wymaga jednoczesnego naciśnięcia przycisku Shift.

Francuzi chronią swoją odrębność w dziedzinie słownictwa. W ramach Ministerstwa gospodarki, przemysłu i pracy (*Ministère de l'Économie, de l'Industrie et de l'Emploi*) stworzono specjalną komórkę zajmującą się terminologią informatyczną i elektroniczną (*Commission spécialisée de terminologie et de néologie de l'informatique et des composants électroniques*). Komisja ta czuwa nad czystością francuskiego języka i tworzy francuskie wersje nowo pojawiających się słów i sformułowań. Na przykład, słowo „czat”, z angielskiego „chat”, przetłumaczono na *messagerie instantanée*. Aby odróżnić angielskie „chat” od francuskiego *chat* (kot), zaakceptowano pisownię *tchat* i *tchatter*. Innym przykładem jest słowo „online” – po francusku *en ligne*. Słowo „hotline”, tak często używane w Polsce i oznaczające infolinię, zamieniono na *numéro d'urgence*. Także wyraz „software” (oprogramowanie) posiada swoje francuskie tłumaczenie – *un logiciel*. Francuzi, pragnąc zyskać jeszcze większą niezależność w świecie wirtualnym, dają odpór także wielu angielskojęzycznym stronom internetowym. Na przykład, osoby znające francuski nie są skazane na Wikipedię, lecz mogą także darmowo korzystać z encyklopedii Larousse'a dostępnej w Internecie.

Chęć nazywania wszystkiego w ojczystym języku widoczna jest u Francuzów na wielu płaszczyznach, dziedzina informatyki jest tego doskonałym przykładem.

Lekcja 10 W mieście: w banku i na zakupach

Wysłuchaj słówek i zwrotów, powtarzaj za lektorem słówka francuskie.

Zakupy:

robić zakupy – **faire les courses** (f)
 szaleństwo zakupów – **des courses de folie**
 duży wybór – **le grand choix**
 wystawa sklepowa – **la vitrine**
 ważyć coś – **peser qch**
 pakować – **emballer**
 obsługiwać klienta – **servir un client**
 wydawać pieniądze – **dépenser de l'argent** (m)
 płacić – **payer**
 przepłacić – **surpayer**
 płacić gotówką – **payer en liquide**
 płacić kartą – **payer avec une carte de crédit**
 kosztować – **coûter**
 reszta – **la monnaie**
 drobne – **la monnaie**
 reklamacja – **la réclamation**

składać reklamację – **déposer une réclamation**
 wadliwy (towar) – **défectueux**
 obniżka, rabat – **la remise**
 zwrot pieniędzy – **le remboursement de l'argent**
 oddać produkt – **rendre le produit**
 rozmiar – **la taille**
 metka – **l'étiquette** (f)
 przymierzalnia – **la cabine d'essayage**
 przymierzać – **essayer**
 sprzedawca – **le vendeur**
 wyprzedaż – **la solde**
 oferta specjalna, promocja – **la promotion**
 stać w kolejce – **faire la queue**
 kasa – **la caisse**

sklep – **le magasin**
 centrum handlowe – **le centre commercial**
 rynek / bazar – **le marché**
 sklep mięsny – **la boucherie**
 sklep spożywczy – **le magasin alimentaire**

sklep z warzywami i owocami – **la boutique de fruits et légumes**
 sklep monopolowy – **le magasin d'alcool**
 sklep papierniczy – **la papeterie**
 sklep z narzędziami – **le magasin d'outillage**

sklep obuwniczy – **le magasin de chaussures**
 sklep RTV i AGD – **l'électroménager (m)**
 sklep meblowy – **le magasin de meubles**
 market budowlany – **le magasin de bricolage**
 sklep odzieżowy – **la boutique de vêtements**
 sklep ogrodnicy – **le magasin de jardinage**

sklep internetowy – **le magasin on-line**
 sieć supermarketów – **la chaîne des supermarchés**
 supermarket – **le supermarché**
 piekarnia – **la boulangerie**
 cukiernia – **la pâtisserie**
 kiosk – **le kiosque**
 księgarnia – **la librairie**
 apteka – **la pharmacie**

Zaimek **on**

Zaimek **on**, pełniący w zdaniu funkcję podmiotu, może oznaczać:

- jedną lub kilka niezdefiniowanych osób, np. **On frappe à la porte.** (Ktoś puka do drzwi.)
- ludzi, „wszystkich” (ujęcie generalizujące), np. **On doit respecter le droit.** (Należy przestrzegać prawo.)
- pierwszą osobę liczby mnogiej (w języku potocznym), np. **Paul et moi, on va regarder la télé.** (Paul i ja będziemy oglądać telewizję.)

Odzież, obuwie, akcesoria:

kurtka – **la veste**
 płaszcz – **le manteau**
 futro – **la pelisse**
 kożuch – **la touloupe**
 czapka wełniana – **le bonnet**
 czapka z daszkiem – **la casquette**

kapelusz – **le chapeau**
 beret – **le béret**
 kaptur – **le chaperon**
 parasol – **le parapluie**
 szalik – **l'écharpe (f)**
 apaszka – **le foulard**

rękawiczki – **les gants (m)**
 pasek – **la ceinture**
 torebka – **le sac**
 portfel – **le portefeuille**
 koszula – **la chemise**
 kamizelka – **le gilet**
 bluzka damska – **le chemisier**
 żakiet – **la jaquette**
 garnitur – **le costume**

ciasny – **étroit**
 szeroki – **vaste**
 luźny – **lâche**
 drogi – **cher**
 tani – **bon marché**
 niemodny – **passé**
 staromodny – **démodé**
 pasować – **aller bien**
 szyty na miarę – **cousu sur mesure**

frak – **le frac**
 smoking – **le smoking**
 spodnie – **le pantalon**
 szorty – **le short**
 dres sportowy – **le survêtement**
 bluza sportowa – **le blouson**
 bielizna – **le linge**
 pończochy – **les bas (m)**
 rajstopy – **le collant**

skarpety – **les chaussettes (f)**
 podkolanówki – **les mi-bas (m)**
 kozaki – **les bottes (f)**
 mokasyny – **les mocassins**
 kapcie – **les pantoufles (f)**
 klapki – **les mules (f)**
 klapki „japonki” – **les tongs (f)**
 kalosze – **les bottes en caoutchouc (f)**
 szpilki (buty) – **les talons aiguilles (m)**

Bank:

bank – **la banque**
 oddział – **la filiale**
 konto – **le compte**
 konto internetowe – **le compte Internet**
 rachunek bieżący – **le compte courant**
 otworzyć rachunek – **ouvrir un compte**
 dowód osobisty – **la carte d'identité**
 wypełnić formularz – **remplir le formulaire**
 podpisać – **signer**

podpis – **la signature**
 podpis elektroniczny – **la signature électronique**
 przełać pieniądze na konto – **verser de l'argent sur le compte**
 pobrać pieniądze z konta – **retirer de l'argent du compte**
 bankomat – **le guichet automatique**
 karta bankomatowa – **la carte de paiement**
 karta kredytowa – **la carte de crédit**
 zablokować kartę – **bloquer la carte**
 zgubić kartę – **perdre la carte**

wydać kartę – **donner la carte**
 czek – **le chèque**
 książeczka czekowa – **le carnet de chèques**
 płacić чеkiem – **payer par chèque**
 zrealizować czek – **encaisser le chèque**
 wyciąg bankowy – **le relevé de compte**

zlecenie stałe – **le prélèvement automatique**
 kwota pieniędzy – **la somme d'argent**
 saldo – **le solde**
 debet – **le débit**
 opłata bankowa – **la cotisation bancaire**

oprocentowanie – **le taux d'intérêt**
 oprocentowanie stałe – **le taux d'intérêt stable**
 oprocentowanie zmienne – **le taux d'intérêt variable**
 odsetki – **les intérêts (m)**
 banknot – **le billet de banque**
 moneta – **la pièce**
 oszczędzać – **économiser**
 lokata – **le placement**
 gotówka – **l'argent (m) liquide**
 dochód – **le revenu**

waluta – **la devise**
 prawny środek płatniczy – **la monnaie légale**
 wymieniać pieniądze – **changer de l'argent**
 kurs wymiany – **le taux de change**
 kantor – **bureau de change**
 kredyt – **le crédit**
 pożyczka – **le prêt**
 dług – **la dette**
 rata miesięczna – **la mensualité**
 bezpłatny – **gratuit**

Wysłuchaj uważnie zdań, powtarzaj je za lektorem.

W zeszłą sobotę wybraliśmy się na szaleństwo zakupów w centrum handlowym.
 – **Samedi dernier, nous avons fait des courses de folie dans le centre commercial.**

Czy mogłaby mi pani ładnie zapakować ten sweter? – **Pourriez-vous m'emballer joliment ce pull-over ?**

Chciałbym złożyć reklamację. Kupiłem u państwa ten odtwarzacz MP3, ale niestety nie działa. – **Je voudrais déposer une réclamation. J'ai acheté ce lecteur MP3, mais il ne marche pas.**

Proszę wypełnić ten formularz. – **Veuillez remplir ce formulaire.**

Czy mogę zwrócić towar? – **Est-ce que je peux rendre la marchandise ?**

Do kiedy płatna jest ta faktura? – **Quand faut-il payer la facture ?**

Cena z 5-procentowym rabatem wynosi 175 euro. – **Le prix avec 5% de remise est égal à 175 euros.**

Ten garnitur naprawdę ci pasuje. Czy był szyty na miarę? – **Ce costume te va vraiment bien. Est-ce qu'il a été cousu sur mesure ?**

Proszę zatrzymać resztę. – **Gardez la monnaie, s'il vous plaît.**

Czy ma pan jakieś drobne? – **Avez-vous de la monnaie ?**

Chciałbym otworzyć konto. – **Je voudrais ouvrir un compte.**

Jakie dokumenty są potrzebne? – **Quels documents sont nécessaires ?**

Skradziono mi kartę do bankomatu. Chciałbym ją zablokować. – **Ma carte bancaire a été volée. Je voudrais la bloquer.**

Oprocentowanie tej lokaty wynosi 3,5 procent. – **Le taux d'intérêt de ce placement monte à 3,5%.**

Nie mam przy sobie gotówki. Czy mogę zapłacić kartą? – **Je n'ai pas d'espèce sur moi. Est-ce que je peux payer avec une carte ?**

Wysłuchaj dialogu, powtarzaj poszczególne wypowiedzi za lektorami.

– **Bonjour, je voudrais ouvrir un compte courant.**

Dzień dobry, chciałbym otworzyć rachunek bieżący.

– **Veuillez d'abord remplir le formulaire, écrire vos données personnelles et le numéro de votre carte d'identité.**

Proszę najpierw wypełnić ten formularz, wpisać dane osobowe i numer dowodu osobistego.

– **Je n'ai pas de carte d'identité. Est-ce que le numéro du passeport peut aller ?**

Nie mam dowodu osobistego. Czy może być numer paszportu?

– **Oui, bien sûr. Est-ce qu'il y aura des versements réguliers sur votre compte ?**

Tak, oczywiście. Czy na konto będą jakieś stałe wpłaty?

– **Oui, mon salaire sera versé chaque mois.**

Tak, co miesiąc będzie wpływała pensja.

- **Voudriez-vous définir un prélèvement automatique, par exemple pour payer les factures ?**

A czy chciałby pan zrobić jakieś zlecenie stałe, na przykład na płacenie rachunków?

- **Pour l'instant non. Quel est la cotisation pour le compte?**

Nie, na razie nie. Jaka jest opłata za prowadzenie konta?

- **Dans le cadre de la promotion, le compte est gratuit.**

W ramach oferty promocyjnej to konto jest bezpłatne.

- **Est-ce que le compte est rémunéré ?**

A czy jest oprocentowane?

- **Oui, le taux d'intérêt est de 1%. Voulez-vous recevoir une carte de paiement ?**

Tak, oprocentowanie wynosi 1%. Czy życzy pan sobie kartę do bankomatu?

- **Oui.**

Oczywiście.

- **Elle vous sera livrée par courrier sous deux semaines. Votre compte est déjà actif.**

Zostanie ona zatem dostarczona pocztą w ciągu dwóch tygodni. Pana konto już jest aktywne.

- **Super, merci beaucoup. Au revoir !**

Świetnie, dziękuję bardzo. Do widzenia!

Przećwicz zwroty z tej lekcji.

1. Powiedz, że nie masz drobnych.
2. Powiedz, że chciałbyś otworzyć rachunek bieżący.
3. Zapytaj o oprocentowanie konta.
4. Powiedz, że chciałbyś oddać zakupiony odtwarzacz MP3.

Prawdziwy muzyczny *underground*...

Paryskie metro to sieć 16 linii o łącznej długości 214 km. Pod względem liczby stacji (jest ich 384) ustępuje ono tylko podziemnym kolejom Nowego Jorku, gdzie stacji jest aż 468. Wagony paryskiego metra przewożą codziennie prawie 4 miliony osób, a ciągu roku – ok. 1,4 miliarda. Jest to czwarty wynik na świecie, po Moskwie (2,5 miliarda przejazdów rocznie!), Tokio i Meksyku.

Podziemna sieć kolei w stolicy Francji byłaby zupełnie inną instytucją, gdyby nie muzycy, którzy chcąc zarobić kilka groszy, prezentują swój repertuar zabieganym podróżnym. W niekończących się korytarzach i na zatłoczonych klatkach schodowych można usłyszeć artystów z całego świata – Kubańczyków grających na bongosach, gitarzystów z Ameryki Południowej lub profesjonalny rosyjski big band wykonujący swinującą wersję pieśni *Podmoskownyje wieczera*... Nie każdemu jednak wolno ustawić się z instrumentem w dowolnym miejscu i grać to, co dusza zapagnie. Od 1997 roku specjalna instytucja czuwa nad tym, aby jakość wykonywanej muzyki była odpowiednia i nie uprzykrzała pasażerom korzystania z transportu miejskiego. W ramach Niezależnego Zarządu Paryskiego Transportu (*Régie Autonome des Transports Parisiens, RATP*) utworzono strukturę *Espace Métro Accords (EMA)*, której zadaniem jest selekcjonowanie wykonawców zgłaszających chęć występowania w metrze. Poziom artystyczny muzyków oceniany jest przez jury podczas oficjalnego przesłuchania. Jeśli dany wykonawca zda ten test, otrzymuje kartę muzyka (*carte de musicien EMA*), którą musi zawsze okazać na żądanie służb porządkowych. W latach 1997 – 2010 na 10 tys. osób, które wystąpiły próbki swoich nagrań, 4 tys. zaproszono na przesłuchanie, a 3 tys. otrzymało kartę muzyka.

Ze względów bezpieczeństwa granie na instrumentach na peronach i w wagonach metra jest zabronione, stąd też muzycy grają przede wszystkim w korytarzach. Zdania na temat akustyki są podzielone – jedni twierdzą, że długie podziemne pasaże dają niezwykle efekt nagłaśniający, natomiast inni narzekają na dźwięk odbijający się od ścian i powodujący powstawanie huków. Tak czy inaczej, wykonawcy najbardziej zastrzeżeni dla paryskiego metra poradzili sobie z tym problemem i przy pomocy finansowej EMA planują wydanie własnej płyty.

Lekcja 11 Mieszkanie: wypożyczenie, wynajem i remont

Wysłuchaj słówek i zwrotów, powtarzaj za lektorem słówka francuskie.

Wynajem:

wynajmować mieszkanie – **louer un appartement**

wynajmować pokój – **louer une chambre**

ogłoszenie – **l'annonce (f)**

wysoki standard – **le haut standard**
nieumeblowany – **non-meublé**

ciepła woda – **l'eau (f) chaude**

zimna woda – **l'eau froide**

klimatyzacja – **la climatisation**

wyposażenie kuchni – **l'équipement (m) de la cuisine**

rachunek za prąd – **la facture d'électricité**

czynsz – **le loyer**

czynsz za miesiąc – **le loyer mensuel**

czynsz za tydzień – **le loyer hebdomadaire**

lokator, najemca – **le locataire**
współlokator – **le colocataire**

gospodarz – **le propriétaire**
narzekać na hałas – **se plaindre du bruit**

pokój jednoosobowy – **la chambre pour une personne**

dostęp po kuchni – **l'accès (m) à la cuisine**

pralnia – **la laverie automatique**

zsyg – **le vide-ordure**

domofon – **l'interphone (m)**

ochrona – **la sécurité**

garaż – **le garage**

warunki najmu – **les conditions (f) de location**

zaliczka – **l'acompte**

okres wypowiedzenia – **le préavis**

agencja nieruchomości – **l'agence (f) d'immobilière**

agent nieruchomości – **l'agent (m) immobilier**

opłata dla pośrednika
– **la commission**

wprowadzać się – **s'installer**

wyprowadzać się – **déménager**
eksmitować – **expulser**

Meble:

biurko – **le bureau**
 stół – **la table**
 stolik kawowy – **la table de café**
 stolik nocny – **la table de nuit**
 krzesło – **la chaise**
 fotel – **le fauteuil**
 łóżko – **le lit**
 łóżko dwuosobowe – **le lit double**

łóżko piętrowe – **le lit superposé**
 kanapa rozkładana – **le canapé**
 sofa – **le sofa**
 regał na książki – **l'étagère (f)**
 komoda – **la commode**
 szuflada – **le tiroir**
 szafa – **l'armoire (f)**
 toaletka – **la coiffeuse**

remontować – **réparer**
 malować – **peindre**
 kłaść podłogę – **poser le plancher**
 kłaść kafelki – **poser le carrelage**
 tapeta – **le papier peint**
 glazura – **le carrelage**
 wstawić drzwi – **mettre la porte**
 ocieplić budynek – **isoler le bâtiment**

instalacja elektryczna – **l'installation (f) électrique**
 instalacja wodno-kanalizacyjna – **la canalisation**
 farba – **la peinture**
 malarz – **le peintre en bâtiment**
 murarz – **le maçon**
 budowlaniec / robotnik – **l'ouvrier (m) de construction**

Dom, mieszkanie:

apartament – **l'appartement (m)**
 mieszkanie (w bloku) – **l'appartement dans un immeuble**
 blok mieszkalny – **l'immeuble (m)**
 kawalerka – **le studio**
 dom wolnostojący – **la maison individuelle**
 dom „bliźniak” – **la maison jumelée**
 szeregowiec – **la maison mitoyenne**
 willa – **la villa**
 parter – **le rez-de-chaussée**

piętro – **l'étage (m)**
 dom pięciopiętrowy – **l'immeuble de cinq étages**
 klatka schodowa – **la cage d'escalier**
 winda – **l'ascenseur (m)**
 przestronny – **spacieux**
 ciasny – **exigu**
 balkon – **le balcon**
 taras – **la terrasse**
 pokój – **la chambre**
 kuchnia – **la cuisine**

sypialnia – **la chambre à coucher**
 pokój dzienny – **la salle de séjour**
 garderoba – **la garde-robe**
 gabinet – **le bureau**
 biblioteczka – **la bibliothèque**

toaleta – **les toilettes (f)**
 łazienka – **la salle de bain**
 przedpokój – **le vestibule**
 piwnica – **la cave**
 strych, poddasze – **le grenier**

Louer

Czasownik **louer** posiada dwa znaczenia. Może oznaczać „wynajmować coś komuś” (**louer qch à qn**) i „wynajmować coś od kogoś” (**louer qch de qn**), a także „chwalić kogoś za coś” (**louer qn pour qch**), np.

- **Paul loue son appartement à des étudiants.** (Paul wynajmuje swoje mieszkanie studentom.)
- **Les étudiants louent un appartement de Paul.** (Studenci wynajmują mieszkanie od Paula.)
- **J'ai loué Paul pour son courage.** (Pochwaliłem Paula za jego odwagę.)

Wysłuchaj uważnie zdań, powtarzaj je za lektorem.

Szukam pokoju do wynajęcia na okres trzech miesięcy. – **Je cherche une chambre à louer pour trois mois.**

Czy mieszkanie jest umeblowane? – **Est-ce que l'appartement est meublé ?**

Ile wynosi czynsz za miesiąc? – **Quel est le montant du loyer pour un mois ?**

Pralnia jest wspólna dla wszystkich lokatorów. – **La laverie est commune pour tous les habitants.**

Czy w budynku jest ochrona? – **Est-ce que l'immeuble est surveillé ?**

Czy chce pan jakąś zaliczkę? – **Voulez-vous un acompte ?**

Czy możemy wprowadzić się od razu? – **Pouvons-nous nous installer immédiatement ?**

Musimy pomalować pokój i położyć kafelki w łazience. – **Nous devons peindre la chambre et poser le carrelage dans la salle de bain.**

Gdy wyremontujemy strych, zrobimy tam pokój dla naszego syna. – **Quand nous ferons les travaux au grenier, nous y arrangerons la chambre de notre fils.**

Często jemy śniadanie na tarasie. – **Nous mangeons souvent le petit-déjeuner sur la terrasse.**

Wolisz mieszkać w bloku czy w domu? – **Préfères-tu habiter dans un immeuble ou dans une maison ?**

Czy ten dom jest na sprzedaż? – **Est-ce que cette maison est à vendre ?**

Wysłuchaj dialogu, powtarzaj poszczególne wypowiedzi za lektorami.

- **Bonjour, je vous appelle en raison de l'annonce. Je cherche un appartement à louer.**

Dzień dobry, dzwonię w sprawie ogłoszenia. Szukam mieszkania do wynajęcia.

- **Bonjour. J'ai un studio libre dans un immeuble de cinq étages, au dernier étage.**

Dzień dobry. Mam wolną kawalerkę z kuchnią w bloku 5-piętrowym, na ostatnim piętrze.

- **Est-ce que l'appartement est meublé ?**

Czy mieszkanie jest umeblowane?

- **La cuisine est aménagée, mais dans la chambre, il n'y a qu'une armoire, un double lit et une table. L'appartement a été rénové l'année dernière. Il est en bon état.**

Kuchnia jest w pełni wyposażona, a w pokoju jest tylko szafa, dwuosobowe łóżko i stół. Mieszkanie było w zeszłym roku remontowane. Jest w bardzo dobrym stanie.

- **Quel est le loyer ?**

Ile wynosi czynsz?

- **250 euros par semaine.**

250 euro tygodniowo.

- **Est-ce que je peux m'installer immédiatement ?**

A czy można wprowadzić się od razu?

- **Oui, bien sûr.**
Tak, oczywiście.
- **Pourrais-je voir l'appartement aujourd'hui ?**
Czy mogę przyjść dziś obejrzeć mieszkanie?
- **Oui, à trois heures. Ça vous va ?**
Tak, zapraszam o 15. Pasuje panu?
- **Oui, je viendrai. Au revoir.**
Tak, będę. Do zobaczenia.

37. Przćwicz zwroty z tej lekcji.

1. Zapytaj, ile wynosi czynsz.
2. Powiedz, że szukasz pokoju do wynajęcia.
3. Zapytaj, czy mieszkanie jest umeblowane.
4. Zapytaj, czy pralnia jest wspólna dla wszystkich lokatorów.

Przebudowa Paryża – dzieło barona Haussmanna

Aleje i bulwary przecinają miasto, ułatwiając komunikację. Liczne parki pozwalają żyjącym w pośpiechu mieszkańcom zatrzymać się na chwilę i odetchnąć spokojem, a budynki użytku publicznego w dwudziestu paryskich okręgach służą na co dzień setkom Paryżan do załatwiania spraw urzędowych. Nie należy też zapomnieć chociażby o Operze Garnier czy Teatrze Châtelet, które co wieczór zapewniają rozrywkę setkom amatorów sztuki. Czy Paryż zawsze taki był?

Stolica Francji jest jednym z niewielu miast, które w swojej historii przeżyły tak spektakularne, rozrysowane przez architektów przemiany, i to w tak nieodległej przeszłości. Swoją obecną formę Paryż zawdzięcza przebudowie prowadzonej w latach 1852-1870 pod nadzorem prefekta George'a Haussmanna oraz cesarza Napoleona III. Monarcha pragnął, aby stolica jego państwa stała się najnowocześniejszym i najświetniejszym miastem świata.

Do połowy XIX wieku Paryż posiadał strukturę średniowiecznego miasta o gęstej zabudowie i wąskich uliczkach. Wraz z napływem ludności centrum stolicy opłamywał coraz większy zaduch, a zła cyrkulacja powietrza przyczyniała się do rozprzestrzeniania się licznych chorób, co sprawiało, że bogatsi Paryżanie zaczęli opuszczać miasto. Chcąc polepszyć warunki mieszkaniowe, Napoleon zdecydował się na rewolucyjną przebudowę miasta. Kilkadziesiąt tysięcy budynków wyburzono, a w ich miejsce powstały arterie komunikacyjne, place, parki i liczne nowe, funkcjonalne budynki. Wzdłuż ulic powstała niższa, jednorodna zabudowa, do której po raz pierwszy doprowadzono gaz, wodę i kanalizację. W ramach przebudowy miasta zreformowano również sieć wodociągów paryskich, które do dzisiaj dostarczają Paryżanom czystą wodę zdatną do picia. Część Francuzów uważa, że Napoleon zastaniając się dobrem mieszkańców, pragnął utrudnić stawianie barykad, budując aleje o szerokości nawet 30 metrów, na których widać Paryżan jak na dłoni. Jednak cesarz oraz jego nadworni architekci udowodniali, że tak szerokie arterie są konieczne w świetle zwiększającego się ruchu ulicznego. Jakakolwiek była prawdziwa motywacja budowniczych, przestronność paryskich placów, alei i bulwarów jest dziś wielkim ułatwieniem w ruchu samochodowym. Tworzy też niepowtarzalną wielkomięjską atmosferę tego centrum francuskojęzycznego świata.

Lekcja 12 Biznes i wymiana handlowa

Wysłuchaj słówek i zwrotów, powtarzaj za lektorem słówka francuskie.

Przedsiębiorstwo:

firma – l'**entreprise** (f)
 spółka – la **société**
 spółka akcyjna – la **société par actions**
 spółka z o.o. – la **SARL (société à responsabilité limitée)**
 oddział, filia – la **filiale**
 przedsiębiorstwo handlowe – l'**entreprise commerciale**
 sklep – le **magasin**
 hurtownia – l'**entrepôt** (m)
 firma transportowa – l'**agence** (f) **de transport**
 przewoźnik – le **transporteur**
 spedytor – le **transitaire**

pośrednik – l'**intermédiaire** (m)
 branża – la **branche**
 przedsiębiorca – l'**entrepreneur** (m)
 biznesmen – l'**homme d'affaires**
 wspólnik – l'**associé** (m)
 asystent – l'**assistant** (m)
 partner biznesowy – le **partenaire en affaires**
 przedstawiciel handlowy – le **représentant commercial**
 szef produkcji – le **chef de production**
 prawnik – le **juriste**
 radca prawny – le **conseiller juridique**

Wymiana handlowa:

import – l'**importation** (f)
 eksport – l'**exportation** (f)
 sprzedaż – la **vente**
 produkcja – la **production**
 transport – le **transport**
 logistyka – la **logistique**
 fabryka – l'**usine** (f)
 przemysł – l'**industrie** (f)
 wydobycie – l'**extraction** (f)

zakup – l'**achat** (m)
 sprzedaż detaliczna – la **vente au détail**
 sprzedaż hurtowa – la **vente en gros**
 oferta – l'**offre** (f)
 cena – le **prix**
 umowa handlowa – le **contrat commercial**
 podpisać umowę – **signer un contrat**

koszty produkcji – **les frais (m)**
de production
 koszty transportu – **les frais (m)**
de transport
 podatek – **l'impôt (m)**
 urząd skarbowy – **l'autorité fiscale**
 faktura – **la facture**
 opłata celna – **la douane**

odprawa celna – **la douane**
 waluta – **la devise**
 pozwolenie – **l'autorisation (f)**
 potwierdzenie – **la confirmation**
 ilość – **la quantité**
 jakość – **la qualité**
 towar – **la marchandise**

Słówka dodatkowe:

odzież – **les vêtements (m)**
 tkanina – **le tissu**
 meble – **les meubles**
 sprzęt komputerowy – **les appareils (m) informatiques**
 elektronika – **l'électronique (f)**
 artykuły gospodarstwa domowego – **les appareils (m) ménagers**
 obuwie – **les chaussures (f)**
 zabawki – **les jouets (m)**
 technologia – **la technologie**

samochody – **les voitures (f)**
 kontener – **le conteneur**
 fracht – **le fret**
 partia towaru – **la série de produits**
 dostawa – **la livraison**
 ponosić koszty – **payer les frais**
 udzielać rabatu – **donner une remise**
 wpłacać zaliczkę – **verser un acompte**
 wynajmować biuro – **louer un bureau**
 dostarczyć – **livrer**
 transportować – **transporter**

Spotkania, targi, konferencje:

biuro – **le bureau**
 spotkanie – **la rencontre**
 negocjacje – **les négociations (f)**
 konferencja – **la conférence**
 sala konferencyjna – **la salle de conférence**
 umówić się na spotkanie – **se donner un rendez-vous**
 negocjować – **négoier**

targi – **la foire**
 targi krajowe – **la foire nationale**
 targi międzynarodowe – **la foire internationale**
 wystawca – **l'exposant (m)**
 stoisko – **le stand**
 organizować targi – **organiser la foire**
 wystawiać na targach – **exposer à la foire**

Veillez

W celu poproszenia kogoś o coś w bardzo uprzejmy sposób, najlepiej jest użyć wyrażenia **Veillez...** Jest to forma drugiej osoby trybu rozkazującego czasownika **vouloir** (chcieć), używana w przypadku, gdy zwracamy się do kogoś per pan / pani, np.

- **Veillez remplir le formulaire et le renvoyer au secrétariat.** (Proszę wypełnić formularz i odesłać go do sekretariatu.)
- **Veillez ne pas fumer dans le train.** (Prosimy o niepalenie w pociągu.)

Wysłuchaj uważnie zdań, powtarzaj je za lektorem.

Jestem prywatnym przedsiębiorcą i szukam partnera biznesowego. – **Je suis un entrepreneur privé et je cherche un partenaire en affaires.**

Jestem zainteresowany współpracą z pana firmą. – **Je suis intéressé par une coopération avec votre entreprise.**

Prowadzę hurtownię zabawek. – **Je gère un entrepôt de jouets.**

Państwa oferta jest interesująca. Jaka jest cena za tę partię towaru? – **Votre offre est intéressante. Quel est le prix de cette série de produits ?**

Niestety, ta cena jest za wysoka. Czy jest do negocjacji? – **Malheureusement, le prix est trop élevé. Est-ce qu'il est négociable ?**

Jakie są koszty transportu? – **Quel est le coût du transport ?**

Jadę na międzynarodowe targi do Pekinu. – **Je vais à la foire internationale à Pékin.**

Kiedy trzeba wpłacić zaliczkę? – **Quand faut-il payer l'acompte ?**

Gdzie ma być dostarczony towar? – **Où livrer la marchandise ?**

Proszę dostarczyć towar pod wskazany adres. – **Livrez la marchandise à l'adresse indiquée, s'il vous plaît.**

Ile miesięcznie kosztuje wynajem tego biura? – **Quel est le loyer mensuel pour ce bureau ?**

Czy to biuro ma dostęp do Internetu? – **Est-ce qu'il y a l'accès à l'Internet dans ce bureau ?**

Wysłuchaj dialogu, powtarzaj poszczególne wypowiedzi za lektorami.

- **Bonjour, je téléphone de Pologne. Je voudrais confirmer ma participation à la foire de Pékin.**
Dzień dobry, dzwonię z Polski. Chciałbym potwierdzić mój udział w targach w Pekinie.
- **Et de la part de quelle société ?**
A z jakiej firmy?
- **D'Edmedia.**
Z Edmedia.
- **Veuillez me donner votre nom.**
Proszę o pana nazwisko.
- **Jan Nowak.**
Jan Nowak.
- **Malheureusement, je n'ai pas votre inscription.**
Niestety nie mam zgłoszenia na to nazwisko.
- **Qu'est-ce que je dois donc faire ?**
Co mam w takim razie zrobić?
- **Veuillez remplir le formulaire sur notre site Web et verser l'acompte.**
Proszę wypełnić formularz na naszej stronie internetowej i wpłacić zaliczkę.
- **Merci pour votre aide.**
Dziękuję za pomoc.
- **Nous vous enverrons la confirmation par e-mail.**
Potwierdzenie wyślemy mailem.
- **Merci, au revoir !**
Dziękuję, do widzenia!
- **Au revoir !**
Do widzenia!

Przećwicz zwroty z tej lekcji.

1. Zapytaj, ile wynosi zaliczka.
2. Powiedz, że prowadzisz sklep z artykułami gospodarstwa domowego.
3. Zapytaj, jakie są koszty wysyłki.
4. Powiedz, że jesteś przedstawicielem handlowym.

Savoir-vivre w biznesie

Savoir-vivre, innymi słowy wiedza, jak należy się zachować, może być na wagę złota w nowym miejscu pracy i w relacjach zawodowych. Istnieją zasady, których nieprzestrzeganie może nas słono kosztować. Zaczniijmy od powitania i poznania nowej osoby. Obecnie wśród francuskich pracowników lepiej unikać oklepanego *Enchanté*. O wiele lepiej zostanie odebrana odpowiedź w stylu *Je suis ravi de faire votre connaissance*. Do przełożonych, dalszych współpracowników i przedstawicieli innych firm, z którymi prowadzimy negocjacje, należy zwracać się obowiązkowo *per vous*, które wyraża szacunek, o ile sami nie zaproponują przejścia na „ty”. Przychodząc do nowej firmy, warto zaobserwować, jak witają się z sobą współpracownicy. W większości przypadków powitanie następuje przez podanie dłoni. Rzucenie w takiej firmie ogólnego *Bonjour* do całego działu może zostać bardzo negatywnie odebrane. Jednak niekiedy powitanie przebiega inaczej, dlatego należy przystosować się do panujących zasad. W codziennych kontaktach należy zachować stosowny dystans, żeby nie wywołać wrażenia, iż narzucamy swoją osobę. Lepiej unikać wyrażania niezadowolenia, złego humoru lub znudzenia poprzez wzruszanie ramionami lub ciężkie wzdychanie, gdyż możemy zostać ocenieni jako dziecinni. W biznesie ceniona jest punktualność, sumienność i dokładność. Na umówione spotkanie należy stawić się na czas, a jeśli wypadnie nam jakieś nieplanowane wydarzenie, należy niezwłocznie powiadomić o naszej nieobecności. Wystarczy proste przeprosiny i ustalenie innego terminu. Jako nieprofesjonalne może zostać odebrane szczegółowe tłumaczenie się przed uczestnikiem niedoszłego spotkania.

To dopiero wierzchołek góry lodowej zasad *savoir-vivre en affaires*. Nie dziwi więc, że ostatnio coraz większym zainteresowaniem cieszą się firmy kształtujące pracowników, jak należy zachowywać się na firmowych obiadach czy w trakcie negocjacji. *Savoir-vivre* to często klucz do sukcesu.

Lekcja 13 Czas wolny: rozrywka i sport

Wysłuchaj słówek i zwrotów, powtarzaj za lektorem słówka francuskie.

Czas wolny:

nudzić się – **s'ennuyer**
 odpoczywać – **se reposer**
 leniuchować – **paresser**
 mieć hobby – **avoir un passe-temps**
 czas wolny – **le temps libre**
 szachy – **les échecs (m)**
 pianino – **le piano**
 relaksować się – **se relaxer**
 relaksujący – **relaxant**
 marnować czas – **gaspiller le temps**
 interesować się czymś
 – **s'intéresser à qch**
 być zafascynowanym
 – **être fasciné par qch**
 fan – **le fan**
 idol – **l'idole (f)**

kolekcjonować znaczki
 – **collectionner les timbres**
 zapraszać znajomych – **inviter les amis**
 zapisać się do klubu – **s'inscrire au club**
 członek klubu – **le membre du club**
 szyć – **coudre**
 dzień wolny – **le jour libre**
 dobrze się bawić – **bien s'amuser**
 czekać na gości – **attendre les invités**
 wydać przyjęcie – **faire une réception**
 spotkać się z przyjaciółmi – **se voir avec les amis**

iść na koncert – **aller au concert**
 meloman – **le mélomane**
 grać na instrumencie
 – **jouer d'un instrument**
 filharmonia – **la philharmonie**
 opera – **l'opéra (m)**
 iść na dyskotekę – **aller dans une boîte de nuit**

tańczyć – **danser**
 parkiet – **la piste de danse**
 impreza – **la fête**
 impreza tematyczna – **la soirée thématique**
 lekcje tańca – **les leçons (f) de danse**
 instruktor tańca – **l'instructeur (m) de danse**

Kino:

aktor – **l'acteur (m)**
 aktorka – **l'actrice (f)**
 iść do kina – **aller au cinéma**
 kino – **le cinéma**
 bilet – **le ticket**
 kupować bilety – **acheter les tickets**
 rezerwować bilety – **réserver les tickets**
 recenzja – **la critique**
 kinoman – **le cinéophile**
 kryminał – **le film policier**
 dramat – **le drame**
 komedia – **la comédie**
 komedia romantyczna – **la comédie romantique**
 film dokumentalny – **le documentaire**
 film animowany
 – **le film d'animation**

dreszczowiec – **le thriller**
 horror – **le film d'horreur**
 reżyser filmowy – **le réalisateur**
 kamerzysta, operator – **le cadreur**
 producent – **le producteur (de film)**
 scenarzysta – **le scénariste**
 scenariusz – **le scénario**
 znany (aktor) – **connu**
 gwiazda – **la vedette**
 kłapa – **le fiasco**
 wzruszający film – **un film saisissant**
 nudny film – **un film ennuyeux**
 rola – **le rôle**
 rola tytułowa – **le rôle-titre**
 premiera – **la première**
 ekran – **l'écran (m)**
 obsada – **la distribution**
 wątek – **la trame**

Teatr:

teatr – **le théâtre**
 przedstawienie, sztuka – **la pièce**
 szatnia – **le vestiaire**
 znakomite opinie / recenzje
 – **les bonnes critiques (f)**
 reżyser teatralny – **le metteur en scène**
 krytyk – **le critique**

scena – **la scène**
 kurtyna – **le rideau**
 scenografia – **la scénographie**
 występować w teatrze
 – **jouer au théâtre**
 widownia – **le public**
 plakat – **l'affiche (f)**
 bilety wyprzedane – **complet**

Jouer

Zasownik **jouer** tworzy w zdaniu następujące konstrukcje:

- **jouer à qch** (grać w coś, bawić się czymś), np. **jouer au football** (grać w piłkę nożną), **jouer à la poupée** (bawić się lalką)
- **jouer de qch** (grać na czymś), np. **jouer de la trompette, du piano** (grać na trąbce, pianinie).

Sport:

spędzać czas aktywnie – **passer**

le temps activement

młośnik sportu – **l'amateur (m)**

du sport

uprawiać sport – **faire du sport**

zapalony sportowiec – **le sportif zélé**

wynik – **le résultat**

wygrać – **gagner**

przegrać – **perdre**

zremisować – **faire match nul**

zawody – **la compétition**

mistrzostwa – **le championnat**

medal – **la médaille**

medalista – **le médaillé**

finalista – **le finaliste**

podium – **le podium**

olimpiada – **les jeux (m) olympiques**

trener – **l'entraîneur (m)**

trening – **l'entraînement (m)**

trenować (kogoś) – **entraîner qn**

zawodnik – **le joueur**

drużyna – **l'équipe (f)**

reprezentacja narodowa – **l'équipe**

nationale

pobić rekord świata – **battre**

le record du monde

ustanowić reord świata – **établir**

le record du monde

sędzia sportowy – **l'arbitre (m)**

kort tenisowy – **le court de tennis**

boisko piłkarskie – **le terrain de**

football

mecz – **le match**

mistrz – **le champion**

dyscyplina sportowa – **la discipline**

de sport

rekordzista świata – **le détenteur**

du record du monde

sztafeta – **la course de relais**

wścig – **la course**

klub sportowy – **le club sportif**

ćwiczenia fizyczne – **les exercices**

(m) physiques

wysportowany – **athlétique**

zdrowy styl życia – **le mode de vie sain** lub **la bonne hygiène de vie**
 zdrowa dieta – **le régime sain**
 kontuzja – **la contusion**

Dyscypliny sportowe:

sporty zimowe – **les sports (m) d'hiver**
 wyciąg narciarski – **le télési**
 sprzęt narciarski – **le matériel de ski**
 łyżwiarstwo – **le patinage**
 lodowisko – **la patinoire**
 hokej – **le hockey**
 łyżwiarstwo figurowe – **le patinage artistique**
 łyżwiarstwo szybkie – **le patinage de vitesse**
 sporty letnie – **les sports (m) d'été**
 jogging – **le jogging**
 kolarstwo – **le cyclisme**
 badminton – **le badminton**
 tenis stołowy – **le tennis**
 jazda konna – **l'équitation (f)**
 sporty wodne – **les sports (m) nautiques**
 żeglarsstwo – **la voile**

Sprzęt sportowy:

piłka – **la balle**
 rakietka tenisowa – **la raquette de tennis**
 łyżwy – **les patins (m) à glace**
 narty – **les skis (m)**
 kijki narciarskie – **les bâtons (m) de ski**

wycieczka piesza – **la randonnée à pied**
 szlak (turystyczny) – **la piste touristique**

wioślarstwo – **l'aviron (m)**
 pływanie – **la natation**
 styl klasyczny „żabka” – **la brasse**
 styl grzbietowy – **le dos**
 styl motylkowy – **le papillon**
 styl zmienny – **le medley**
 lub **le quatre-nages**
 styl dowolny – **la nage libre**
 wspinać się – **grimper**
 wspinaczka – **l'escalade (f)**
 szermierka – **l'escrime (f)**
 podnoszenie ciężarów – **le poids**
 gimnastyka artystyczna – **la gymnastique artistique**
 zapasy – **la lutte**
 boks – **la boxe**
 sporty motorowe – **les sports (m) motocyclistes**
 wyścigi samochodowe – **les courses (f) automobiles**

kask – **le casque**
 korki (buty piłkarskie)
 – **les chaussures (f) de football**
 ochraniacze – **les protections**

rękawica bramkarska – **le gant de gardien**
 rękawica bokserksa – **le gant de boxe**

Wysłuchaj uważnie zdań, powtarzaj je za lektorem.

Może wybierzemy się jutro do kina? – **Peut-être irons-nous au cinéma demain ?**

Gram w tenisa, jeżdżę konno lub żegluję. Jestem zapalonym fanem sportu.

– **Je joue au tennis, je fais de l'équitation ou je fais de la voile.**

Je suis un fan de sport.

Mój znajomy jest aktorem, występuje w teatrze. – **Mon ami est acteur.**

Il joue au théâtre.

Niektórzy lubią sporty ekstremalne, a ja mam dość staromodne hobby:

kolekcjonuję znaczki. – **Certains aiment les sports extrêmes, mais moi, j'ai un passe-temps traditionnel : je collectionne les timbres.**

Nasza reprezentacja wygrała ostatniego seta i mamy jeszcze szansę na medal.

– **Notre équipe a gagné le dernier set et nous avons toujours une chance de médaille.**

Gdy byłem mały, chciałem zostać reżyserem. – **Quand j'étais jeune, je voulais devenir réalisateur.**

Mój dziadek uprawiał kiedyś zapasy, a teraz kocha szachy. – **Mon grand-père faisait de la lutte autrefois et maintenant il aime les échecs.**

Jak się nazywa ten aktor, który grał główną rolę w filmie, który wczoraj widzieliśmy? – **Comment s'appelle l'acteur qui jouait le rôle principal dans le film que nous avons vu hier ?**

Jak spędzasz wolny czas? – **Comment passes-tu le temps libre ?**

Ten australijski pływak znów pobił rekord świata. – **Ce nageur australien a battu encore une fois le record du monde.**

Wysłuchaj dialogu, powtarzaj poszczególne wypowiedzi za lektorami.

- **Qu'est-ce que tu fais récemment dans ton temps libre ?**
Co robisz ostatnio w wolnych chwilach?
- **À vrai dire, je n'ai pas beaucoup de temps libre, mais quand j'ai un moment, d'habitude je m'allonge sur mon canapé et je regarde la télé.**
Właściwie to nie mam zbyt dużo wolnego czasu, ale kiedy mam już chwilę, z reguły leżę na kanapie i oglądam telewizję.
- **Tu ne fais pas de sport, tu ne vas pas aux concerts ni au théâtre ?!**
Nie uprawiasz żadnego sportu, nie chodzisz na koncerty ani do teatru?!
- **Après toute une semaine de travail, je suis trop fatigué pour sortir quelque part. Je sors mon chien deux fois par jour.**
Po całym tygodniu pracy jestem zbyt zmęczony, żeby gdzieś wyjść. Wyprowadzam tylko psa na spacer dwa razy dziennie.
- **C'est déjà quelque chose ! Tu dois avoir un intérêt. Peut-être je te convaincrai pour le cours de danse ou pour le jogging.**
A, to już coś! Powinieneś mieć jakieś hobby. Może dasz się namówić na kurs tańca albo na jogging.
- **La danse ? Pas question ! Je n'aime que le football et le ski.**
Taniec? Nie ma mowy! Lubię tylko piłkę nożną i narciarstwo.
- **Mais à regarder à la télé ? Tu n'a jamais eu des skis sur tes pieds ! Et tu as joué au foot la dernière fois à l'école primaire !**
Ale chyba tylko oglądać w telewizji? Przecież ty nigdy nie miałeś nart na nogach! A w piłkę grałeś ostatnio w szkole podstawowej!
- **OK, je ne suis pas athlète, mais je suis un vrai cinéphile et personne ne connaît les films comme moi !**
No dobra, nie jestem zbyt wysportowany, ale za to jestem prawdziwym kinomanem i znam się na filmach jak nikt inny!
- **Tu as raison. Et donc quel film me recommandes-tu pour le week-end ?**
Masz rację. A zatem jaki film polecasz mi na weekend?

Przećwicz zwroty z tej lekcji.

1. Zapytaj kogoś, czy pójdzie z tobą do kina.
2. Zapytaj kogoś, jakie ma hobby.
3. Zapytaj kogoś, co lubi robić w czasie wolnym.
4. Powiedz, że lubisz filmy dokumentalne.

Szampańska zabawa

Produkt francuski, uwielbiany na całym świecie, wykorzystywany przy okazji największych świąt i uroczystości...? Mowa oczywiście o szampanie. Jego rodowód sięga kilkuset lat wstecz, a sposób produkcji jest przekazywany od pokoleń. Szampan, czyli wino musujące pochodzące z francuskiego regionu Szampanii, jest trunkiem eleganckim i cenionym na całym świecie. Prawdziwy szampan różni się od wina musującego tym, że nie dodaje się do niego dwutlenku węgla, a bąbelki powstają same na skutek naturalnego procesu dojrzewania wina. Szampan produkowany jest z winogron z rodziny *pinot*. Proces produkcji składa się z podwójnej fermentacji świeżo wyciśniętego soku, po której następuje leżakowanie w piwnicach w temperaturze 3-5 stopni Celsjusza. W Szampanii na miłośników szampiana czekają przeróżne atrakcje. Od wycieczek po szampańskich piwnicach, przez degustację i lekcje rozpoznawania gatunku, po zajęcia z serwowania tego szlachetnego trunku. W całej Szampanii istnieje kilkaset kilometrów piwnic. By je zwiedzić, warto wybrać się np. do miasta Epernay. To nieduże, spokojne miasteczko słynie głównie z wyrobu szampiana. Położone jest w dolinie, a otulają je wzgórza pokryte winnicami. Natomiast pod ulicami i domami kryją się piwnice i piwniczki, w których mieszkańcy przechowują butelki dojrzewającego soku z winogron. Butelki do szampiana muszą być grubsze od butelek na zwykłe wino, aby mogły wytrzymać wysokie ciśnienie.

Miłośnicy szampiana spożywają go przy każdej okazji, jednak najczęściej piją go z okazji urodzin, świąt czy Sylwestra. Podawany jest albo na początek albo na koniec posiłku, szczególnie do deserów. Niezależnie od pory podania, musi zostać nalany do wąskich kieliszków, tzw. *flûte*.

Lekcja 14 Dom i czynności codzienne

Wysłuchaj słówek i zwrotów, powtarzaj za lektorem słówka francuskie.

Czynności codzienne:

wstawać wcześniej – **se lever tôt**

przyzwyczaić się – **s’habituer**

codzienna krzątania

– **la préoccupation quotidienne**
czynności codzienne – **les activités (f)**
quotidiennes

rutyna – **la routine**

prowadzić dom – **tenir la maison**

gospodyni domowa – **la femme**
au foyer

uciąć sobie drzemkę – **sommeiller**

czesać się – **se brosser les cheveux**

robić makijaż – **se maquiller**

golić się – **se raser**

myć się – **se laver**

kąpać się / brać kąpiel – **prendre**
un bain

brać prysznic – **prendre une douche**

zapaść – **dormir trop longtemps**

lub **se réveiller trop tard**

nastawiać budzik – **mettre le réveil**

ścielić łóżko – **faire le lit**

ubierać się – **s’habiller**

śpieszyć się – **se dépêcher**

dojeżdżać do pracy – **faire des**

trajets pour aller au travail

czekać na autobus – **attendre le bus**

spóźnić się na autobus – **rater le bus**

spóźnić się do pracy

– **venir en retard au travail**

gotować – **faire la cuisine**

przygotować obiad – **préparer**

le déjeuner

płacić rachunki – **payer les factures**

przyjmować gości / mieć gości

– **accueillir les invités**

plotkować z sąsiadami – **potiner**

avec les voisins

oglądać telewizję / wiadomości

– **regarder la télé / le journal**

télévisé

wykonywać prace domowe – **faire les travaux ménagers**

pomagać w pracach domowych
– **aider à faire les travaux ménagers**

zmywać naczynia – **faire la vaisselle**

zmywarka – **le lave-vaisselle**

prasować – **faire le repassage**

żelazko – **le fer à repasser**

deska do prasowania – **la table à repasser**

prać – **faire la lessive**

pralka – **la machine à laver**

proszek do prania – **la lessive**

podlewać kwiaty – **arroser les fleurs**

sprzątać – **faire le ménage**

miotła – **le balai**

szmata – **le chiffon**

odkurzać – **passer l'aspirateur**

wycierać kurz – **épousseter**

wyrzucać śmieci – **jeter les déchets**

myć okna – **laver les fenêtres**

wieszać firanki – **pendre les rideaux**

zmieniać pościel – **changer le lit**

uprawiać ogródek – **cultiver**

le jardin

Aider

Zasownik **aider** łączy się z przyimkami w następujący sposób:

- **aider à qch** (pomagać w czymś), np. **En triant mes déchets, j'aide au recyclage.** (Segregując śmieci, pomagam w recyklingu.)
- **aider qn à faire qch** (pomagać komuś w czymś, w robieniu czegoś), np. **J'aide mon ami à apprendre le français.** (Pomagam mojemu przyjacielowi w nauce francuskiego.)

Wysłuchaj uważnie zdań, powtarzaj je za lektorem.

Sam zajmuję się prowadzeniem domu. – **J'entretiens moi-même ma maison.**

Nie znoszę wcześniej wstawać, ale przyzwyczałem się już do tego.

– **Je déteste me lever tôt mais je m'y suis déjà habitué.**

Anne jest typową kurą domową – sprząta, pierze, gotuje i plotkuje z sąsiadkami. – **Anne est une femme au foyer classique – elle fait le ménage, cuisine et potine avec ses voisines.**

Dojeżdżam do pracy pociągami i czasem zdarza mi się spóźnić, szczególnie, kiedy zaśpię. – **Je vais au travail en train et parfois j'arrive en retard, notamment si je dors trop longtemps.**

Znowu zaspasłeś! – **Tu as encore une fois dormi trop longtemps !**

Umiesz obsługiwać pralkę? – **Sais-tu utiliser la machine à laver ?**

Rano zawsze się śpieszę i dlatego najczęściej tylko biorę prysznic, a śniadanie jem w pracy. – **Le matin, je suis toujours pressé, c'est pourquoi le plus souvent, je ne prends que la douche et je mange mon petit-déjeuner au travail.**

Nie mam nic przeciwko pomaganiu w czynnościach domowych, ale nie znoszę prasowania. – **Je n'ai rien contre aider aux travaux ménagers mais je déteste le repassage.**

Bierz miotłę i pomóż mi sprzątać! – **Prends le balai et aide-moi à faire le ménage !**

Wysłuchaj dialogu, powtarzaj poszczególne wypowiedzi za lektorami.

- **Jean, il paraît que tu tiens ta maison puisque ta femme est retournée au travail ?**

Jean, podobno zajmujesz się domem, ponieważ twoja żona wróciła do pracy?

- **Oui, c'est vrai. Je dois avouer que c'est un travail difficile.**

Tak, to prawda. Muszę przyznać, że to trudna praca.

- **Comment te débrouilles-tu ?**

Jak sobie radzisz?

- **Ce n'est pas facile. Je fais la lessive, je cuisine, j'emmène les enfants à l'école.**

Nie jest łatwo. Piorę, gotuję, odprowadzam dzieci do szkoły...

- **Et le ménage et les courses ?**

A sprzątanie i zakupy?

- **Je n'ai pas du tout de temps pour cela. La cuisine me prend tout le temps, j'apprends toujours.**

Na to kompletnie nie mam czasu. Gotowanie zajmuje mi cały dzień, dopiero się uczę.

- **Tu vas t'habituer à cette routine quotidienne.**

Przyzwyczaisz się do tej codziennej krzątaniny.

- **Je ne peux pas m'attendre à aller boire un coup avec mes amis.**

Nie mogę się doczekać, kiedy umówię się z kumplami na piwo.

Przećwicz zwroty z tej lekcji.

1. Powiedz, że się śpieszysz.
2. Powiedz, że zaspasłeś.
3. Powiedz, że dojeżdżasz do pracy pociągiem.
4. Powiedz, że przyzwyczaiłeś się do wstawania wcześniej rano.

Attention, ... ! – czyli spacer paryskimi ulicami

W Paryżu mieszka kilkaset tysięcy psów. Francuzi uwielbiają swoich pupili, jednak istnieje też spora rzesza przeciwników posiadania tych zwierząt w mieście. Idąc paryskimi ulicami, można się przekonać dlaczego. Podziwianie miasta jest bowiem utrudniane przez leżące na chodnikach psie nieczystości. Zamiast oglądania zabytków trzeba więc nieustannie patrzeć pod nogi. Zabudowa Paryża nie daje psom wiele przestrzeni do biegania, a właścicielom do wyprowadzania psów. Nieliczne, wydzielone przestrzenie w parkach, wyasfaltowane aleje, brak trawników – to wszystko sprawia, że paryskie chodniki pokryte są niezliczonymi „minami” (dzienna ilość psich nieczystości sięga kilku ton!). Mieszkańcy, służby oczyszczania miasta, jak i samo merostwo od lat walczą, aby właściciele sprząkali po swoich psach. Prowadzone są liczne akcje propagujące *ramassage* (sprzątanie). W ramach programu *Le Chien citoyen* właściciele czworonogów informowani są, jak należy sprzątać po psie i jak się z nim zachowywać w mieście. Tak zwani *éducateurs canins* prowadzą także akcje informacyjne dla młodzieży szkolnej na temat szkolenia psów oraz utrzymywania czystości. W ramach akcji powstała również strona internetowa, gdzie umieszczane są wszelkie informacje dotyczące „psa-obywatela”. W serii krótkich filmów edukacyjnych zatytułowanych *La minute du chien citoyen* przewodnim hasłem jest: *Il suffit de ramasser pour se faire apprécier*. W ten sposób autorzy pragną pokazać, że z nielubianego, niechlujnego właściciela czworonoga można w łatwy sposób stać się cenionym, prawym obywatelem. W walce o czystość miasta paryskie merostwo przeprowadziło akcję reklamową przeciwko odchodom na chodnikach. Reklama przedstawiała piękną, piaszczystą plażę opromienioną słońcem, z palmami rosnącymi na brzegu. Spokój krajobrazu zakłócała jedna rzecz – psie kupy na piasku. Reklama brzmiała: *Dégoûtant ? À Paris aussi !* Miała uzmysłowić właścicielom problem i nakłonić ich do sprzątania. Jak sytuacja wygląda obecnie? Najlepiej samemu przejść się ulicami Paryża czy Marsylii.

Lekcja 15 Podróże: na granicy, na wakacjach

Wysłuchaj słówek i zwrotów, powtarzaj za lektorem słówka francuskie.

Podróż:

wyjeżdżać za granicę – **partir à l'étranger**

wyjeżdżać na wakacje – **partir en vacances**

planować podróż – **planifier le voyage**

pakować bagaże – **faire les valises**
rezerwować bilety – **réserver les billets**

rezerwować pokój – **réserver la chambre**

podróżować pociągiem – **voyager en train**

podróżować samolotem – **voyager en avion**

potwierdzić rezerwację – **confirmer la réservation**

bilet ulgowy – **le ticket à prix réduit**
zniżka studencka – **le tarif étudiant**
biuro podróży – **l'agence (f)**

de voyages
podróż dookoła świata – **le tour du monde**

bagaż – **le bagage**
nadbagaż – **l'excédent (m)**
de bagages

bagaż podręczny – **le bagage à main**

wózek na bagaż – **le chariot**
półka na bagaż – **le filet**

lot – **le vol**
godzina odlotu – **l'heure (f)**

du départ
startować – **décoller**
zapiąć pasy – **attacher la ceinture de sécurité**

miejsce przy oknie – **le siège de la fenêtre**

miejsce od strony korytarza – **le siège du couloir**

stewardesa – **l'hôtesse (f) de l'air**

prosić o pomoc – **demander de l'aide**

opóźniony – **en retard**
odwołany – **annulé**
ogłaszać (lot) – **annoncer (le vol)**

poczekalnia – **la salle d'attente**
hala odlotów – **la salle des départs**

wsiaść – **monter**
wysiąść – **descendre**
rozkład jazdy – **l'horaire (m)**

tablica odlotów – **le tableau des départs**
 miejsce odbioru bagażu
 – **la livraison de bagages**
 stać w kolejce po bilety – **faire la queue pour acheter les tickets**
 pociąg bezpośredni – **le train direct**
 pociąg przepełniony – **le wagon surpeuplé**
 wagon sypialny – **le wagon-lit**

wagon restauracyjny – **le wagon-restaurant**
 przechowalnia bagażu – **la consigne**
 biuro rzeczy znalezionych
 – **le bureau des objets trouvés**
 wynajęcie samochodu – **louer une voiture**
 opłata za jeden dzień – **le paiement pour un jour**
 ubezpieczenie – **l'assurance (f)**
 klimatyzacja – **la climatisation**

Biuro podróży:

katalog – **le catalogue**
 zakwaterowanie – **l'hébergement (m)**
 hotel 4-gwiazdkowy – **l'hôtel (m) quatre étoiles**
 luksusowy – **de luxe**
 pełne wyżywienie – **la pension complète**
 zwiedzanie – **visiter**
 wycieczka z biura podróży
 – **l'excursion organisée**
 par l'agence de voyages

cena za osobę – **le prix pour une personne**
 cena za noc – **le prix pour une nuit**
 wycieczka – **l'excursion**
 podróż – **le voyage**
 posiłek – **le repas**
 udogodnienia – **les facilités (f)**
 sezon (turystyczny) – **la saison touristique**
 wszystko w cenie – **tout inclus dans le prix**

Na granicy:

przekroczyć granicę – **franchir la frontière**
 cel podróży – **la destination**
 odprawa celna – **la douane**
 odprawa paszportowa – **le contrôle des passeports**
 celnik – **le douanier**
 wiza – **le visa**

wiza turystyczna – **le visa touristique**
 data ważności (wizy) – **la date d'expiration du visa**
 ważny (dokument) – **valable**
 przedłużyć wizę – **prolonger le visa**
 rzeczy osobiste – **les objets personnels**
 kontrola – **le contrôle**
 rewizja osobista – **la fouille au corps**

przemycać – **faire de la contrebande**przemytnik – **le contrebandier**pobrać cło – **percevoir les droits
de douane**konsulat – **le consulat**ambasada – **l'ambassade (f)****Infinitif passé**

W języku francuskim, oprócz zwykłego bezokolicznika zwanego **l'infinitif présent** (np. **être, chanter, sortir**), występuje też bezokolicznik czasu przeszłego – **l'infinitif passé**. Składa się on z odpowiedniego czasownika posiłkowego (**avoir** lub **être**) oraz formy **participe passé**, np. **avoir été, avoir chanté, être sorti**. Bezokolicznik ten służy do wyrażania uprzedniości w stosunku do innego wydarzenia, np.

- **Je suis sorti sans avoir pris la douche.** (Wyszedłem, nie wzięwszy prysznic.)
- **Après avoir fait du tennis pendant quelques années, il s'est mis à faire du vélo.** (Po tym, jak przez kilka lat uprawiał tenisa, zabrał się za kolarstwo.)

Bezokolicznik czasu przeszłego często towarzyszy konstrukcjom „czasownik + przyimek”, np.

- **Je vais le remercier de m'avoir aidé.** (Podziękuję mu za to, że mi pomógł.)

Na plaży:

okulary przeciwsłoneczne

– **les lunettes (f) de soleil**kąpielówki – **le caleçon de bain**kostium kąpielowy – **le maillot
de bain**robić babki z piasku – **faire****des sculptures de sable**budować zamek z piasku – **faire****un château de sable**

zbierać muszelki – **ramasser**

les coquillages

leżeć na słońcu – **s'allonger au soleil**

opalać się – **bronzer**

oparzenie słoneczne – **le coup de soleil**

udar słoneczny – **l'insolation (f)**

cień – **l'ombre (f)**

muszla – **la coquille**

bursztyn – **l'ambre (m)**

wydma – **la dune**

podziwiać wschód / zachód słońca

– **admirer le coucher / le lever du soleil**

ratownik – **le sauveteur**

latarnia morska – **le phare**

piaszczysta plaża – **la plage sableuse**

przystań – **l'escale (f)**

brzeg – **la côte**

port – **le port**

rejs – **la croisière**

statek – **le bateau**

żaglówka – **le voilier**

liniowiec – **le transbordeur**

prom – **le ferry-boat**

koło ratunkowe – **la bouée**

de sauvetage

pokład – **le bord**

kabina – **la cabine**

kapitan – **le capitaine**

żeglarz – **le navigateur**

marynarz – **le marin**

stać na kotwicy – **être ancré**

zawijać do portu – **entrer dans**

le port

wy płynąć z portu – **sortir du port**

sztorm – **l'orage (m)** lub **la tempête**

kąpiel wzbroniona – **la baignade**

interdite

deska surfingowa – **la planche**

de surf

materac – **le matelas**

leżak – **le transat**

ręcznik – **la serviette**

nurkowanie – **la plongée sous-**

marine

pianka – **la combinaison de plongée**

maska do nurkowania – **le masque**

de plongée

płatwy – **les palmes (f)**

fajka do nurkowania – **le tuba**

butla tlenowa – **la bouteille**

d'oxygène

W plenerze:

kemping – **le camping**

śpiwór – **le sac de couchage**

karimata – **le tapis de sol**

lub **le karrimat**

namiot – **la tente**

rozbić namiot – **dresser la tente**

sprzęt do łowienia ryb

– **l'équipement de pêche**

kuchenka gazowa – **le réchaud à gaz**
 siedzieć przy ognisku – **s'asseoir auprès du feu**

otwieracz do puszek – **l'ouvre-boîte (m)**
 latarka – **la lampe de poche**
 schronisko górskie – **le chalet**

Agroturystyka:

wakacje na wsi – **les vacances (f) à la campagne**
 agroturystyka – **l'agrotourisme (m)**
 malownicza wioska – **un village pittoresque**
 farma – **la ferme**
 wiejski – **rustique**
 świeże powietrze – **l'air (m) frais**
 karmić zwierzęta – **nourrir les animaux**
 krowa – **la vache**

świnia – **le cochon**
 koń – **le cheval**
 kura – **la poule**
 kaczka – **le canard**
 królik – **le lapin**
 sad – **le verger**
 łąka – **le pré**
 pole – **le champ**
 zbierać owoce – **ramasser les fruits**
 jeździć konno – **faire du cheval**

23 Wysłuchaj uważnie zdań, powtarzaj je za lektorem.

Nasz lot jest opóźniony z powodu gęstej mgły. – **Notre vol est en retard à cause d'un brouillard épais.**

Nie mogę się doczekać wyjazdu na wakacje w Turcji. – **Je ne peux pas m'attendre au départ en vacances en Turquie.**

Jedziemy pod namiot w góry. Może wybierzesz się z nami? – **Nous allons sous la tente à la montagne. Peut-être viendras-tu avec nous ?**

Marzę o egzotycznych wakacjach, podczas których będę tylko się opalać i pić drinki przy basenie. – **Je rêve de vacances exotiques lors desquelles je me bronzerai et je boirai les boissons au bord de la piscine.**

Czy w pokoju jest klimatyzacja? – **Est-ce que la chambre est climatisée ?**

Na tej plaży musisz zapłacić za leżak. – **Sur cette plage, tu dois payer pour un transat de plage.**

W zeszłym roku zabrałam dzieci na wieś do rodziny. – **L'année dernière, j'ai emmené les enfants à la campagne chez ma famille.**

Na kempingu niezbędne są: śpiwór, otwieracz do puszek i latarka.

– **En camping, un sac de couchage, un ouvre-boîte et une lampe de poche sont indispensables.**

Uwielbiam spacerować po plaży przy zachodzie słońca. – **J'adore me promener sur la plage au coucher du soleil.**

Został przeszukany na lotnisku. – **Il a été fouillé à l'aéroport.**

Dzwonię, aby potwierdzić rezerwację. – **J'appelle pour confirmer ma réservation.**

Czy to pana rzeczy osobiste? – **Est-ce que ce sont vos affaires personnelles ?**

Chciałbym przedłużyć wizę. – **Je voudrais prolonger mon visa.**

Wysłuchaj dialogu, powtarzaj poszczególne wypowiedzi za lektorami.

– **Salut, comment étaient tes vacances ?**

Cześć, jak udał się urlop?

– **C'étaient les pires vacances de ma vie !**

To były najgorsze wakacje w całym moim życiu!

– **Pourquoi ? Qu'est-ce qui s'est passé ?**

Dlaczego? Co się stało?

– **D'abord, notre vol a eu du retard. Ensuite, il s'est avéré que l'hôtel se trouvait à cinq kilomètres de la plage. Et en plus, les repas étaient terribles.**

Najpierw nasz lot był opóźniony. Potem okazało się, że hotel jest pięć kilometrów od plaży. A na dodatek jedzenie było paskudne.

– **Au moins vous ne pouvez pas vous plaindre pour le temps...**

Przynajmniej na pogodę nie możecie narzekać...

– **Tu plaisantes ?! Il a plu toute la semaine !**

Żartujesz?! Cały tydzień padało!

– **Pas un seul jour de soleil ?**

Nie mieliście nawet jednego słonecznego dnia?

– **Oui, un jour, on est alors allés à la plage et j'ai pris un coup de soleil.**

Owszem, jeden, poszliśmy wtedy na plażę i dostałam poparzenia słonecznego.

– **Quel malheur ! Je crois que je préfère ne pas aller en vacances cette année...**

A to pech! To ja chyba w tym roku wolę nie jechać na urlop...

Przećwicz zwroty z tej lekcji.

1. Powiedz, że lot był opóźniony.
2. Powiedz, że wybierasz się na wakacje w góry.
3. Zapytaj, o której jest lot.
4. Powiedz, że uwielbiasz leżeć na plaży.

Dalekie, a jednak bliskie

Co łączy Gwadelupę, Martynikę, Reunion, Nową Kaledonię, Polinezję Francuską i wyspy Wallis i Futuna? Odpowiedź jest prosta: wspólna głowa państwa, język francuski jako język urzędowy, nierzadko również flaga francuska oraz przynależność do Unii Europejskiej. Zamorskie terytoria zależne Francji zwane są potocznie DOM-TOM (*Départements d'outre-mer – Territoires d'outre-mer*). Znajdują się w wielu zakątkach globu, od Oceanii przez Amerykę Środkową i Południową, Ocean Indyjski, aż po Antarktykę (leżą tam Francuskie Terytoria Południowe i Antarktyczne). Wspomniane regiony, będące pozostałościami po dawnym francuskim imperium kolonialnym, różnią się dzisiaj statusem, to znaczy stopniem zależności od Paryża. Do najważniejszych regionów należą: Gwadelupa, Martynika, Gujana Francuska i Reunion, zaś od 2011 roku również wyspa Majotte. Są to terytoria zależne na prawach departamentów Francji europejskiej. Ziemie o dużo większym stopniu autonomii to np. Polinezja Francuska, wyspy Wallis i Futuna czy Saint-Bathélemy. Ciekawy przypadek stanowi Nowa Kaledonia. W 1988 roku pokojowe wywalczenie niepodległości przez miejscową ludność, Kanaków, wydawało się na wyciągnięcie ręki. Jednak podpisane wówczas umowy oddaliły moment referendum o 10 lat. W 1998 roku zaś Francja zdecydowała, że referendum odbędzie się dopiero ok. 2018 roku. Był to cios dla Kanaków, którzy, chcąc uniezależnić się od Francji, walczyli tym samym o przetrwanie własnej kultury, tożsamości i tradycji. Niestety jest to coraz trudniejsze, gdyż rdzenna kultura jest stopniowo wypierana przez silne wpływy europejskie i kulturę masową.

Lekcja 16 Środki masowego przekazu i reklama

Wysłuchaj słówek i zwrotów, powtarzaj za lektorem słówka francuskie.

Telewizja:

telewizor – **le téléviseur**

telewizja – **la télévision**

pilot telewizyjny – **la télécommande**

odtwarzacz DVD – **le lecteur DVD**

program telewizyjny (gazeta)

– **le programme télé**

program telewizyjny (audycja)

– **l'émission (f)**

kanal telewizyjny – **la chaîne de télévision**

wiadomości – **le journal télévisé**

skrót wiadomości – **le sommaire d'informations**

wiadomości sportowe – **l'émission sportive**

prowadzący / speaker

– **le présentateur**

relacja na żywo – **l'émission en direct**

teleturniej – **le jeu télévisé**

serial – **la série**

telenowela – **la telenovela**

program dla dzieci – **l'émission (f) pour enfants**

film dla dorosłych – **le film pour adultes**

relacja sportowa – **la retransmission sportive**

oglądać telewizję – **regarder la télé**

uzależniony od telewizji – **l'accro (m) à la télé**

widz – **le spectateur**

Czasowniki percepcji

W języku francuskim występują zdania bezokolicznikowe, w których dopełnienie pierwszego czasownika (w formie osobowej) jest jednocześnie podmiotem bezokolicznika. Przyjrzyjmy się następującemu przykładowi:

- **Marie danse. Je regarde Marie.** (Marie tańczy. Patrę na Marie.)
Je regarde Marie danser. (Patrę na Marie, która tańczy.)

Ten typ zdań występuje wyłącznie po tak zwanych czasownikach percepcji. Są to: **entendre** (słyszeć), **voir** (widzieć), **regarder** (patrzeć), **écouter** (słuchać), **apercevoir** (zauważać) i **sentir** (czuć). Warto wspomnieć o specyficznym przypadku takiego zdania, zaczynającego się od zwrotu **entendre dire que**. Zwrot ten tłumaczy się jako „podobno”, „mówi się”, „słyszeć, że”, np.

- **J'ai entendu dire que le climat change.** (Słyszałem, że klimat się zmienia.)

Prasa:

gazeta – **le journal**
 dziennik – **le quotidien**
 tygodnik – **l'hebdomadaire (m)**
 miesięcznik – **le mensuel**
 magazyn dla kobiet – **le magazine féminin**
 czytać gazetę – **lire un journal**
 prenumerować gazetę – **s'abonner à un journal**
 przeglądać gazetę – **feuilleter un journal**
 nagłówek – **le gros titre**
 strona tytułowa – **la page de titre**
 brukowiec – **le journal à sensation**
 lub **le torchon**
 plotki – **les rumeurs (f)**

dziennikarz – **le journaliste**
 reporter – **le reporter**
 fotoreporter – **le photo-reporter**
 reportaż – **le reportage**
 artykuł – **l'article (m)**
 wywiad – **l'interview (f)**
 felieton – **le feuilleton**
 ogłoszenie – **l'annonce (f)**
 ogłoszenia drobne – **les petites annonces**
 nekrolog – **le nécrologe**
 wydawać gazetę – **publier un journal**
 wydawca – **l'éditeur (m)**
 wydawnictwo – **la maison d'édition**
 nakład – **le tirage**
 redaktor – **le rédacteur**

reklama – **la publicité**
 reklamować – **faire la publicité**
 promować produkt – **promouvoir le produit**
 grupa docelowa – **le groupe-cible**
 badanie rynku – **l'étude (f)**
 de marché

billboard – **le billboard**
 plakat – **l'affiche (f)**
 ulotka reklamowa – **le prospectus**
 reklama prasowa – **la publicité dans la presse**
 reklama telewizyjna – **la publicité à la télé**

spot reklamowy – **le spot publicitaire**
 gadżety reklamowe – **les cadeaux (m)**
 promotionnels

przerwa na reklamę – **la pause**
publicitaire
 manipulować kimś – **manipuler qn**

28 Wysłuchaj uważnie zdań, powtarzaj je za lektorem.

Nie mamy w domu telewizora, najnowsze informacje czytamy w Internecie.

– **Nous n'avons pas de téléviseur à la maison, nous lisons les nouvelles sur Internet.**

Moja babcia ogląda tylko teleturnieje i seriale. – **Ma grand-mère ne regarde que les jeux télévisés et les séries.**

Partie polityczne wykorzystują media, żeby manipulować opinią publiczną.

– **Les partis politiques utilisent les médias pour manipuler l'opinion publique.**

Jak najlepiej promować nasz produkt? – **Comment promouvoir le mieux notre produit ?**

Musimy zrobić badania rynku i określić naszą grupę docelową. – **Nous devons faire une analyse du marché et définir notre groupe-cible.**

Jaki jest przybliżony nakład tego dziennika? – **Quel est le tirage approximatif de ce quotidien ?**

Denerwują mnie ciągłe przerwy na reklamę w czasie filmów. – **Les pauses publicitaires lors d'un film m'énervent.**

Kochanie, może pójdziemy dziś wieczorem do teatru? – **Chérie, peut-être irons-nous au théâtre ce soir ?**

Nie ma szans, o 20 jest transmisja meczu, a potem mój ulubiony serial kryminalny. – **Pas possible, il y a une retransmission du match à 8 heures et ensuite il y a ma série criminelle préférée.**

Kto zabrał pilota do telewizora? – **Qui a pris la télécommande ?**

Wysłuchaj dialogu, powtarzaj poszczególne wypowiedzi za lektorami.

- **Juliette, quel est ton travail de rêve ?**
Juliette, jaka jest twoja wymarzona praca?
- **Depuis mon enfance, je rêve d'être journaliste ou de travailler dans une maison d'édition.**
Od dzieciństwa marzę, żeby być dziennikarką albo pracować w wydawnictwie.
- **Tu voudrais écrire pour un journal ou travailler à la télé ?**
Chciałabyś pisać do gazety czy pracować w telewizji?
- **Je voudrais avoir une colonne sur les questions sociales.**
Chciałabym prowadzić kolumnę dotyczącą problemów społecznych.
- **Est-ce que tu as de l'expérience dans ce genre de travail ?**
A masz jakieś doświadczenie w takiej pracy?
- **Pendant deux ans, j'ai travaillé dans un journal local, mais je n'ai travaillé que comme assistante. Je n'ai jamais écrit d'articles moi-même.**
Przez dwa lata pracowałam w redakcji lokalnej gazety, ale byłam tylko asystentką. Nigdy nie pisałam sama artykułów.
- **Tu dois envoyer quelques articles, il se peut que quelqu'un les publie. Bonne chance !**
Musisz wysłać parę swoich tekstów, może je opublikują. Powodzenia!
- **Merci, je vais essayer.**
Dzięki, będę próbować.

Przećwicz zwroty z tej lekcji.

1. Powiedz, że chciałbyś być dziennikarzem.
2. Zapytaj, jaki jest nakład tej gazety.
3. Zapytaj, co jest dziś wieczorem w telewizji.
4. Powiedz, że wiadomości czytasz w Internecie.

Prasa francuska

We Francji ukazuje się ponad 100 dzienników. Nakład powyżej 100 000 egzemplarzy osiąga 7 gazet ogólnokrajowych. Do najważniejszych zaliczają się wydawane w Paryżu: centrowy *Le Monde*, lewicowy *Libération*, centroprawicowy *Le Figaro*, katolicki *La Croix* oraz *L'Équipe* – dziennik o tematyce sportowej. Wiele redakcji innych wpływowych gazet ma siedzibę w regionie podparyskim: w miejscowości Saint-Ouen redagowany i drukowany jest *Le Parisien* (poza okręgiem stołecznym ukazujący się jako *Aujourd'hui en France*), w Saint-Denis powstaje skrajnie lewicowy dziennik *L'Humanité*. Bardzo ważną rolę spełniają dzienniki regionalne. Dzięki zawartym w nich wiadomościom lokalnym stanowią one silną konkurencję dla gazet ogólnokrajowych. Największy zasięg ma dostępna w zachodniej części kraju gazeta *Ouest France* z redakcją usytuowaną w Rennes. Według nieoficjalnych statystyk to właśnie ten tytuł przechodzi każdego ranka przez najwięcej rąk we Francji. Inne dzienniki o zasięgu regionalnym to m.in. *Le Courrier de l'Ouest* (z siedzibą w Angers), *Les Dernières Nouvelles d'Alsace* (Strasbourg), *L'Est républicain* (Nancy), *Le Républicain lorrain* (Metz), *Midi libre* (Saint-Jean-de-Védas), *Nice-Matin* (Nicea), *Sud-Ouest* (Bordeaux), *La Dépêche du Midi* (Tuluza), *La Voix du Nord* (Lille), *La Provence* (Marsylia). Przywiązanie czytelników do ich ulubionych tytułów sprawia, że wspomniane gazety mają pozycję lokalnych prasowych monopolistów. Do najczęściej czytanych tygodników we Francji należą: redagowane w Paryżu *L'Express*, *Le Point*, *Le Nouvel Observateur* i *France Soir* oraz *Paris Match*, mający siedzibę w podparyskim Levallois-Perret. *Paris Match*, przed drugą wojną światową znany jako *Match*, dawniej poświęcony był wyłącznie tematyce sportowej. Dziś prezentuje także aktualności ze świata, a dużą jego część zajmuje sekcja tzw. high-life'u. Linie tego tygodnika dobrze streszcza jego motto: *La vie est une histoire vraie*. Zastąpiło ono poprzedni slogan pisma, który brzmiał: *Le poids des mots, le choc des photos*.

Lekcja 17 Wygląd zewnętrzny, ciało i umysł

Wysłuchaj słówek i zwrotów, powtarzaj za lektorem słówka francuskie.

Wygląd:

wygląd – **l'apparence** (f)
atrakcyjny – **attrayant**
brzydki – **laid**
pulchny – **potelé**
chudy – **maigre**
kościsty – **osseux**
średniej budowy – **de taille moyenne**
muskularny – **musclé**

śniada cera – **la peau basanée**
blady – **pâle**
opalony – **bronzé**
zarumienić się – **rougir**
piegi – **les taches** (f) **de rousseur**
piegowaty – **couvert de taches de rousseur**
pryszcz – **le bouton**

pyzaty – **rebondi**
zadarty nos – **le nez retroussé**
odstające uszy – **les oreilles** (f) **écartées**
przeciętnej urody – **de beauté moyenne**

zmarszczki – **les rides** (f)
dbać o wygląd – **prendre soin de l'apparence**
zaniedbany – **négligé**
być podobnym do – **ressembler à**

Fryzjer:

fryzura – **la coiffure**
kręcone włosy – **les cheveux frisés**
proste włosy – **les cheveux droits**
grzywka – **la frange**
zmienić fryzurę – **changer de coiffure**
trwała – **la permanente**

farbować włosy – **colorer les cheveux**
pasemka – **le balayage**
koński ogon – **la queue de cheval**
kok – **la chignon**
warkocz – **la natte**
uczesać włosy – **peigner les cheveux**

podciąć włosy – **raccourcir les cheveux**
 przetłuszczone włosy – **les cheveux gras**

łysina – **la calvitie**
 łysy – **chauve**
 rudzielec – **le rouquin**

Ciało:

przytyć – **grossir**
 schudnąć – **maigrir**
 kichnąć – **éternuer**
 ziewać – **bâiller**
 jękać się – **bégayer**
 chrapać – **ronfler**
 krzyczeć – **crier**
 chichotać – **ricaner**
 śmiać się – **rire**
 mówić szeptem – **chuchoter**
 mrugnąć – **cligner**

gapić się na coś – **regarder qch fixement** lub **regarder qch bouche bée**
 płakać – **pleurer**
 szlochać – **sangloter**
 oddychać – **respirer**
 schylać się – **se pencher**
 biegać – **courir**
 spacerować – **se promener**
 kucnąć – **s'accroupir**
 usiąść „po turecku” – **s'asseoir à la turque**

założyć nogę na nogę – **s'asseoir les jambes croisées**
 wzruszyć ramionami – **hausser les épaules**
 zemdleć – **s'évanouir**
 położyć się – **s'allonger**
 przewrócić się – **tomber**
 potknąć się – **buter**
 podrapać się – **se gratter**
 boleć – **faire mal**
 szczypać – **piquer**
 być zmęczonym – **être fatigué**
 wyczerpany – **épuisé**

skinąć głową – **hocher la tête**
 kręcić głową – **tourner la tête**
 łaskotać – **chatouiller**
 cierpieć na coś – **souffrir de qch**
 zachorować – **tomber malade**
 objaw choroby – **le symptôme**
 bezsenność – **l'insomnie (f)**
 ranny – **blessé**
 rana – **la blessure**
 złamanie – **la fracture**
 skręcenie – **la torsion**
 oparzenie – **la brûlure**

Umysł:

myśleć – **penser**
 przewidywać – **prévoir**
 oczekiwać – **s'attendre**
 mieć rację – **avoir raison**
 nie mieć racji – **avoir tort**
 zgadzać się – **être d'accord**
 wyrażać opinię – **exprimer l'opinion (f)**
 brać pod uwagę, rozważać – **prendre en considération**
 wydawać się – **paraître**
 doradzać – **conseiller**
 zdać sobie sprawę – **se rendre compte**

zastanawiać się – **réfléchir**
 mieć pomysł – **avoir une idée**
 rozumieć – **comprendre**
 wyjaśniać – **expliquer**
 porównywać – **comparer**
 wyciągać wnioski – **tirer les conclusions (f)**
 wyobrażać sobie coś – **s'imaginer qch**
 wierzyć – **croire**
 przypomnieć sobie – **se rappeler**
 zapomnieć – **oublier**
 wątpić – **douter**

Penser

Czasownik **penser** ma trzy znaczenia. Rozpoznaje się je po konstrukcji, w jakiej ten czasownik pojawia się w zdaniu:

- **penser à qch** (myśleć o czymś, zastanawiać się nad czymś), np. **Il pense à son avenir.** (On myśli o swojej przyszłości.)
- **penser de qch** (sądzić, mieć opinię na jakiś temat), np. **Qu'est-ce que tu penses de la politique de notre gouvernement ?** (Co myślisz / sądzisz o polityce naszego rządu?)
- **penser faire qch** (mieć zamiar, planować coś zrobić), np. **Je pense étudier à l'étranger.** (Mam zamiar / planuję studiować za granicą.)

Wysłuchaj uważnie zdań, powtarzaj je za lektorem.

Jako dziecko był pulchny i piegowaty. – **Quand il était enfant, il était potelé et couvert de taches de rousseur.**

Chciałabym zmienić fryzurę. Może zrobię sobie trwałą... – **Je voudrais changer ma coiffure. Peut-être je ferais une permanente...**

Dlaczego mówisz szeptem? Boli cię gardło? – **Pourquoi chuchotes-tu ? As-tu mal à la gorge ?**

Nie ma już wolnych krzeseł, musisz usiąść po turecku na podłodze.

– **Il n'y a plus de chaises libres, tu dois t'asseoir par terre.**

Była bardzo smutna. Skinęła tylko głową i rozplakała się. – **Elle était très triste. Elle a hoché la tête seulement et elle s'est mise à pleurer.**

Zdałem sobie sprawę, że nie jestem zadowolony z mojej pracy. – **Je me suis rendu compte que je n'étais pas content de mon travail.**

Porównałem te dwie oferty. – **J'ai comparé ces deux offres.**

Czy pamiętasz, że jutro jest rocznica ślubu rodziców? – **Est-ce que tu te souviens que demain, c'est l'anniversaire de mariage de nos parents ?**

Wysłuchaj dialogu, powtarzaj poszczególne wypowiedzi za lektorami.

- Est-ce que tu te souviens que demain, c'est l'anniversaire de Louise ?
Pamiętasz, że jutro są urodziny Louise?
- J'ai complètement oublié ! Qu'est-ce que tu en penses ? Qu'est-ce qu'elle aime le plus ?
Kompletnie zapomniałem! Jak myślisz? Co Louise lubi najbardziej?
- Il me semble qu'elle serait contente d'un livre.
Wydaje mi się, że najbardziej ucieszyłaby się z książki.
- Tu as raison, c'est un vrai rat de bibliothèque. Peut-être achetons-nous un album avec de belles photos ?
Masz rację, to prawdziwy mól książkowy. Może kupimy jakiś przewodnik z pięknymi zdjęciami?
- Louise n'aime pas trop voyager.
Louise nie bardzo lubi podróżować.
- J'ai une idée ! Nous pourrions aller avec elle à la librairie et elle choisira ce qui lui plaît le plus ?
Mam pomysł! Może pójdzie do księgarni razem z nami i wybierze sobie to, co najbardziej jej się spodoba?
- Une très bonne idée ! Appelons-la tout de suite !
Świetny pomysł! Zadzwońmy do niej zaraz!

Przećwicz zwroty z tej lekcji.

1. Powiedz, że jesteś wykończony.
2. Zapytaj kogoś, czy się z tobą zgadza.
3. Powiedz, że cierpisz na bezsenność.
4. Powiedz, że boli cię noga.

Tatuaże z henny

Wyjeżdżając do krajów Maghrebu takich jak Maroko, często można zetknąć się z lokalną atrakcją, jaką są tatuaże z henny. Są one charakterystyczne dla całego świata muzułmańskiego, albowiem islam uważa tatuaż permanentny za okaleczenie, a tym samym za grzech. Natomiast tatuaż z henny, znikając po 2-3 tygodniach, spełnia warunki Koranu. Początkowo w ten sposób ozdabiały swoje ciała jedynie kobiety muzułmańskie, jednak ostatnio metoda ta rozpowszechniła się na całym świecie. Tatuaże z henny można podzielić na dwa rodzaje: z henny naturalnej, charakteryzujące się brązowym lub pomarańczowym kolorem, oraz z henny czarnej, czyli z dodatkiem sztucznego składnika PPD, posiadające ciemniejszą barwę. O ile henna naturalna jest całkowicie bezpieczna i tatuaż nią stworzony może stanowić miłą pamiątkę z wakacji, o tyle tatuaż wykonany *henné noir* może stanowić duże niebezpieczeństwo. U niektórych osób toksyczny barwnik PPD wywołuje silne reakcje alergiczne. W momencie, kiedy tatuaż powinien zniknąć, po ok. 15 dniach, na skórze pojawia się na nowo wzór tatuażu, tylko że tym razem ze swędzących wyprysków, które pozostawiają po sobie trwałą bliznę.

W Maroku ponad połowa kobiet posiada tatuaże z henny, nie wspominając o pannach młodych, dla których tatuaż jest nieodłącznym elementem ceremonii zaślubin. Najczęściej malowane są dłonie i stopy, chociaż zdarzają się też tatuaże na innych częściach ciała. W Maroku królują motywy roślinne oraz wzory geometryczne. Niekiedy pojawia się również motyw dłoni Fatimy, jednak nigdy nie zdarza się, aby do tatuażu zostały użyte wersety Koranu. Tatuaż marokański pełni bowiem rolę bardziej ozdobną niż religijną.

Lekcja 18 Państwo i problemy społeczne

Wysłuchaj słówek i zwrotów, powtarzaj za lektorem słówka francuskie.

Państwo, ustrój, polityka:

republika – **la république**
 monarchia – **la monarchie**
 królestwo – **le royaume**
 demokracja – **la démocratie**
 reżim – **le régime**
 prezydent – **le président**
 król – **le roi**
 królowa – **la reine**
 parlament – **le parlement**
 wybory – **les élections (f)**
 wybory prezydenckie – **les élections présidentielles**

wybory parlamentarne – **les élections parlementaires**
 zwolennik – **le partisan**
 głosować „za” – **voter pour**
 głosować „przeciw” – **voter contre**
 urna (wyborcza) – **l’urne (f)**
 głosować – **voter**
 frekwencja – **le taux de participation**
 partia polityczna – **le parti**
 koalicja – **la coalition**
 opozycja – **l’opposition (f)**

izba parlamentu – **la chambre du parlement**
 izba wyższa – **la chambre haute**
 izba niższa – **la chambre basse**
 rząd – **le gouvernement**
 premier – **le Premier ministre**
 minister – **le ministre**
 władza – **le pouvoir**
 rządzić – **gouverner**

władza wykonawcza – **le pouvoir exécutif**
 władza ustawodawcza – **le pouvoir législatif**
 konstytucja – **la constitution**
 ustawa – **la loi**
 budżet – **le budget**
 władze lokalne – **les autorités locales**
 radny – **le conseiller municipal**

Penser, croire... + subjonctif

Czasowniki typu **penser, croire** (sądzić, uważać) oraz wyrażenia **être sûr, être certain** (być pewnym) zachowują się specyficznie, gdy następuje po nich zdanie wprowadzone przez spójnik **que** (że). Gdy w zdaniu nadrzędnym czasownik **penser** (lub inne wspomniane wyrażenie) jest w formie twierdzącej, zdanie podrzędne (po **que**) jest zawsze w trybie oznajmującym **l'indicatif**, np.

- **Je suis sûr qu'il est malade.** (Jestem pewien, że on jest chory.)

Gdy podane wyżej czasowniki lub wyrażenia są w formie przeczącej lub pytającej, zdanie podrzędne będzie zawsze w trybie łączącym (**subjonctif**), np.

- **Je ne pense pas qu'il soit malade.** (Nie myślę, żeby on był chory.)
- **Est-ce que tu penses qu'il soit malade ?** (Czy myślisz, że on jest chory?)

Społeczeństwo:

społeczeństwo – **la société**

obywatel – **le citoyen**

populacja – **la population**

problemy społeczne – **les problèmes (m)**
sociaux

bieda – **la pauvreté**

przeludnienie – **le surpeuplement**

emigracja – **l'émigration (f)**

emigrant – **l'émigré (m)**

imigracja – **l'immigration (f)**

imigrant – **l'immigré (m)**

uchodźca – **le réfugié**

prosić o azyl – **demandeur l'asile (m)**

ośrodek dla uchodźców – **le centre**
de réfugiés

bezdolny – **le sans-abri**

schronisko dla bezdomnych

– **le centre d'hébergement**

narkotyki – **les drogues (f)**

narkoman – **le toxicomane**

uzależniony – **dépendant**

uzależnienie, nałóg – **la dépendance**

brać narkotyki – **se droguer**

dostęp do narkotyków – **l'accès (m)**

aux drogues

leczenie – **le traitement**

alkoholizm – **l'alcoolisme (m)**

alkoholik – **l'alcoolique (m)**

pijany – **ivre**

trzeźwy – **sombre**

bezrobocie – **le chômage**

zasiłek – **l'allocation (f)**

pomoc socjalna – **l'aide (f) sociale**

działalność charytatywna – **la charité**

zbiórka pieniędzy – **la collecte**

de l'argent

przestępczość – **la délinquance**

przestępca – **le criminel**

młodociany przestępca – **le délinquant**

popęlić przestępstwo – **commettre un délit**

wykroczenie – **la contravention**

iść do więzienia – **aller en prison**

zapłacić grzywnę – **payer une**

amende

niepełnosprawny – **handicapé**

kalectwo – **le handicapé**

wózek inwalidzki – **le fauteuil roulant**

podjazd dla wózków – **la rampe**

d'accès

bariery społeczne – **les barrières (f)**

sociales

odrzucony przez społeczeństwo – **exclu**

Wysłuchaj uważnie zdań, powtarzaj je za lektorem.

Nie interesuję się polityką, jest nudna. – **La politique ne m'intéresse pas, elle est ennuyante.**

Po raz pierwszy w historii premierem naszego państwa została kobieta. – **Pour la première fois dans l'histoire de notre pays, une femme est devenue Premier ministre.**

Przestępczość w naszym mieście spadła. – **La délinquance dans notre ville a baissé.**

Gaël nie może znaleźć pracy i już od czterech miesięcy jest na zasiłku dla bezrobotnych. – **Gaël n'arrive pas à trouver du travail et depuis quatre mois il touche une allocation de chômage.**

W ostatnich latach bezrobocie spadło o dwa procent. – **Durant les dernières années, le chômage a baissé de deux pour cent.**

Słyszałam, że syn pana Moreau jest uzależniony od narkotyków. – **J'ai entendu dire que le fils de monsieur Moreau était toxicomane.**

Przeludnienie jest jednym z największych problemów w Chinach.

– **Le surpeuplement est un des plus grands problèmes en Chine.**

Frekwencja w ostatnich wyborach prezydenckich była bardzo niska.

– **Le taux de participation aux dernières élections a été faible.**

Głosowałeś w ostatnich wyborach? – **As-tu voté aux dernières élections ?**

Wiem, że to twój brat, ale popełnił przestępstwo i obawiam się, że trafi do więzienia. – **Je sais que c'est ton frère, mais il a commis un crime et j'ai peur qu'il finisse en prison.**

W naszym mieście jest wielu imigrantów, głównie to uchodźcy ze Wschodu.

– **Dans notre ville, il y a beaucoup d'immigrés, ce sont surtout des réfugiés de l'Est.**

Wysłuchaj dialogu, powtarzaj poszczególne wypowiedzi za lektorami.

– **Pour qui as-tu voté aux dernières élections ?**

Na kogo głosowałeś w ostatnich wyborach?

– **Pour personne. Depuis des années, je ne participe pas aux élections.**

Na nikogo. Od lat nie chodzę na wybory.

– **Tu plaisantes ? C'est ton devoir.**

Żartujesz? To twój obowiązek.

– **Peu importe qui gouverne, rien ne change.**

Nie ważne, kto rządzi i tak się nic nie zmienia.

– **Tu ne sais que te plaindre. Moi, je veux devenir homme politique. Est-ce que tu voteras pour moi ?**

Potrafisz tylko narzekać. A ja chcę zostać politykiem. Zagłosujesz na mnie?

– **La politique ne m'intéresse pas du tout. Les hommes politiques sont avarés et ils ne pensent pas aux citoyens !**

Polityka wcale mnie nie interesuje. Politycy są chciwi i wcale nie myślą o obywatelach!

– **Tu es si têtue ! Mais tu verras, un jour je serai président !**

Jesteś strasznie uparta! Ale zobaczysz, będę kiedyś prezydentem!

Przećwicz zwroty z tej lekcji.

1. Powiedz, że nie interesujesz się polityką.
2. Zapytaj kogoś, czy głosował w ostatnich wyborach.
3. Powiedz, że w twoim mieście jest wielu imigrantów.
4. Powiedz, że bezrobocie spadło o dwa procent.

Francuskojęzyczna wyspa w morzu angielszczyzny

Historia francuskiego Quebecu zaczęła się w 1535 roku wraz z przybyciem w te rejony podróżnika Jacques'a Cartiera. Powstała kolonia francuska o nazwie Nowa Francja, w której od początku ścierały się wpływy Francji i Anglii. Nowa Francja przestała istnieć w roku 1763, przechodząc definitywnie we władanie Anglików.

Obecnie francuskojęzyczni mieszkańcy Quebecu starają się o uzyskanie pełnej niezależności od Ottawy i utworzenie własnego państwa. Dążenia niepodległościowe rozbudziły m.in. słowa Charles'a de Gaulle'a, który w 1967 roku zakończył swoje przemówienie w Montrealu zawołaniem: „Niech żyje wolny Quebec!”. Aktualnie rząd kanadyjski podejmuje wiele decyzji bez konsultacji z władzami Quebecu cieszącego się najdalej idącymi przywilejami spośród wszystkich regionów Kanady. Dodatkowo, *Les Québécois* byli długo uznawani w Kanadzie jedynie za mniejszość językową, podczas gdy sami uważają się za naród. W referendum w 1995 zabrakło zaledwie 50 tysięcy głosów (przy pięciu milionach głosujących), by Quebec uzyskał niepodległość. Dzisiaj *Québécois* nadal walczą o swoje prawo do odrębności kulturowej, historycznej i językowej, co na zdominowanym przez angielszczyznę kontynencie amerykańskim jest prawdziwym wyzwaniem. W 2006 roku kanadyjska Izba Gmin nadała mieszkańcom Quebecu status „narodu wewnętrznego Kanady”, jednak kwestia zorganizowania kolejnego referendum niepodległościowego jest odległa, zważywszy, że mieszkańcy tej prowincji odrzucili ewentualność odłączenia się od Kanady już dwukrotnie (pierwsze referendum odbyło się w 1980 roku).

Odpowiedzi

TEST

1. b, 2. a, 3. c, 4. a, 5. b, 6. c, 7. a,
8. c, 9. b, 10. b, 11. a, 12. c, 13. c,
14. b, 15. c, 16. a, 17. c, 18. a,
19. a, 20. b, 21. c, 22. a, 23. c

Gramatyka

Ćwiczenie 1

1. du, le, 2. des, les, 3. de la, La,
4. de la, la, 5. de, la, 6. de, de l',
7. du, de, 8. le, 9. de, les, la, 10. de l'

Ćwiczenie 2

- A. 1. la, 2. une, 3. la, 4. la, 5. une,
6. la, 7. la, 8. le, 9. les, B. 10. L',
11. une, 12. Les, 13. les

Ćwiczenie 3

1. écrivaine, 2. musicienne,
3. boulanger, 4. bretonne, 5. pianiste

Ćwiczenie 4

1. choux-fleurs, 2. arcs-en-ciel,
3. savoir-faire, 4. oiseaux-mouches,
5. chefs-d'œuvre

Ćwiczenie 5

1. française, noirs, bruns, 2. franco-allemandes, étroite, 3. vert bouteille, blanche, 4. nouvel, 5. étrangères, 6. heureuse, 7. vieille, seule, grande, 8. commune, longue, difficile, 9. sévères, exigeants, 10. sourdes-muettes

Ćwiczenie 6

1. cette, 2. ce, 3. cette, 4. ce, 5. ces

Ćwiczenie 7

1. ma, tes, 2. ton, ma, ses, ma,
3. leur, 4. nos, 5. ses, notre

Ćwiczenie 8

1. à, à, 2. en, d', 3. de, en, de,
4. de, à, au, avec, 5. de, à, pour, au,
6. aux, chez / avec, à, 7. à, au, 8. de,
au, avec, 9. d', à, 10. du, à

Ćwiczenie 9

1. que, qui, où, 2. dont, 3. où,
4. dont, 5. qui

Ćwiczenie 10

1. l', lui, me, lui, lui, 2. lui, m',
3. Ceux, les, Moi, 4. Le mien, celui,
le mien, 5. y, 6. la, 7. toi, le, 8. les,
9. nous, 10. y

Ćwiczenie 11

1. suis allé(e), 2. j'ai vu, 3. est,
4. se déroule, 5. raconte, 6. lutte,
7. a plu, 8. irai, 9. pouvons, 10. dois,
11. veux, 12. réserve, 13. fasses,
14. achète / achetons

Ćwiczenie 12

1. vas, 2. Invite, 3. mangez, 4. viens,
5. Ouvre

Ćwiczenie 13

1. Répare-la ! 2. N'y fume pas !
3. Donne-le-moi ! 4. Aide-moi !
5. Arrête !

Ćwiczenie 14

1. Les voitures viennent d'être arrêtées par le policier. 2. Le Japon a été bouleversé par un tremblement de terre. 3. Un jour, un vaccin contre le SIDA sera découvert par les médecins. 4. L'arbre de Noël va être installé au milieu du salon. 5. La terre est couverte de neige.

Lekcje

Lekcja 4

1. Podobasz mi się. – Tu me plais.
2. Jestem samotną matką. – Je suis mère célibataire.
3. Jesteś moim najlepszym przyjacielem. – Tu es mon meilleur ami.
4. Zawiodłem się na tobie. – Tu m'as déçu.

Lekcja 5

1. Byłem wczoraj nieobecny. – Hier, j'ai été absent.
2. Mój brat chodzi do przedszkola. – Mon frère va à l'école maternelle.
3. Czy możesz pomóc mi zrobić pracę domową? – Pourrais-tu m'aider à faire mon devoir ?
4. Złożyłem podanie o stypendium. – J'ai déposé une demande de bourse.

Lekcja 6

1. Szukam pracy na pół etatu. – Je cherche un travail à mi-temps.
2. Czy mogę wziąć dzień urlopu? – Est-ce que je peux prendre un jour de congé ?
3. Dostałem podwyżkę. – J'ai reçu une augmentation de salaire.
4. Chcę otworzyć własny interes. – Je veux avoir mon propre business.

Lekcja 7

1. Interesuję się ekologią. – Je m'intéresse à l'écologie.
2. Czy ten gatunek drzew jest pod ochroną? – Est-ce que cette espèce d'arbre est protégée ?
3. Używam tylko toreb z materiału. – Je n'utilise que des sacs en tissu.
4. Miasto, w którym mieszkam, jest pełne spalin i śmieci. – La ville où j'habite est pleine de gaz d'échappement et de déchets.

Lekcja 8

1. Poproszę szklankę wody. – Un verre d'eau, s'il vous plaît.
2. Zupa była za słona. – La soupe était trop salée.
3. Jestem na diecie. – Je suis au régime.
4. Smakuje ci? – C'est bon ?

Lekcja 9

1. U Paula jest ciągle zajęty telefon. – Le téléphone de Paul est toujours occupé.

2. Jaki jest numer kierunkowy do Niemiec? – Quel est le préfixe pour l'Allemagne ?
3. Jak dodać załącznik? – Comment joindre un fichier ?
4. Czy chciałby pan zostawić wiadomość? – Voulez-vous laisser un message ?

Lekcja 10

1. Nie mam drobnych. – Je n'ai pas de monnaie.
2. Chciałbym otworzyć rachunek bieżący. – Je voudrais ouvrir un compte courant.
3. Jakie jest oprocentowanie? – Quel est le taux d'intérêt ?
4. Chciałbym oddać ten odtwarzacz MP3. – Je voudrais rendre ce lecteur MP3.

Lekcja 11

1. Ile wynosi czynsz? – Quel est le loyer ? lub Quel est le montant du loyer ?
2. Szukam pokoju do wynajęcia. – Je cherche une chambre à louer.
3. Czy mieszkanie jest umeblowane? – Est-ce que l'appartement est meublé ?
4. Czy pralnia jest wspólna dla wszystkich lokatorów? – Est-ce que la laverie est commune pour tous les habitants ?

Lekcja 12

1. Ile wynosi zaliczka? – Quel est le montant de l'acompte ?
2. Prowadzę sklep z artykułami gospodarstwa domowego. – Je gère un magasin d'appareils ménagers.
3. Jakie są koszty wysyłki? – Quel est le coût de l'envoi ?
4. Jestem przedstawicielem handlowym. – Je suis représentant commercial.

Lekcja 13

1. Może pójdziesz ze mną do kina? – Peut-être iras-tu au cinéma avec moi ?
2. Jakie masz hobby? – Quel passe-temps as-tu ?
3. Co lubisz robić w czasie wolnym? – Qu'est-ce que tu aimes faire dans ton temps libre ?
4. Lubię filmy dokumentalne. – J'aime les documentaires.

Lekcja 14

1. Śpieszę się. – Je suis pressé.
2. Zasnęłam. – J'ai dormi trop longtemps. lub Je me suis réveillé trop tard.
3. Dojeżdżam do pracy pociągami. – Je vais au travail en train.
4. Przyzwyczałem się do wstawania wcześniej rano. – Je suis habitué à me lever tôt.

Lekcja 15

1. Lot był opóźniony. – Le vol a eu du retard.
2. Jadę na wakacje w góry. – Je pars à la montagne pour les vacances.
3. O której jest lot? – À quelle heure avons-nous le vol ?
4. Uwielbiam leżeć na plaży. – J'adore être allongé sur la plage.

Lekcja 16

1. Chciałbym być dziennikarzem.
– Je voudrais devenir journaliste.
2. Jaki jest nakład tej gazety? – Quel est le tirage de ce journal ?
3. Co jest dziś wieczorem w telewizji?
– Qu'est-ce qu'il y a à la télé ce soir ?
4. Wiadomości czytamy w Internecie.
– Nous lisons les information sur Internet.

Lekcja 17

1. Jestem wykończony. – Je suis épuisé.
2. Zgadzasz się ze mną? – Est-ce que tu es d'accord avec moi ?
3. Cierpię na bezsenność. – Je souffre d'insomnie.
4. Boli mnie noga. – J'ai mal à la jambe.

Lekcja 18

1. Nie interesuję się polityką.
– La politique ne m'intéresse pas.
2. Głosowałeś w ostatnich wyborach?
– As-tu voté aux dernières élections ?
3. W moim mieście jest wielu imigrantów. – Dans ma ville, il y a beaucoup d'immigrés.
4. Bezrobocie spadło o dwa procent.
– Le chômage a baissé de deux pour cent.

Tabele koniugacyjne

Poniższe tabele przedstawiają odmianę:

- czasowników modelowych pierwszej grupy koniugacyjnej; niektóre ich formy zawierają oboczności (czasowniki te są wzorem odmian dla innych słów o podobnych końcówkach),
- kilkunastu najważniejszych czasowników należących do trzeciej grupy koniugacyjnej, o całkowicie nieregularnej odmianie.

Grubszą czcionką wyróżniono elementy nieregularne. Jak widać na przykładzie czasowników trzeciej grupy, nieregularność dotyczy czasami zarówno tematu, jak i końcówki – stąd tłusty druk na całym słowie.

Nieregularności pojawiające się w czasownikach pierwszej grupy wynikają z zasad wymowy. Na przykład, żeby utrzymać wymowę [s] w słowie **placer**, przed końcówkami niektórych form tego czasownika do litery **c** dodano ogonek – **cédille**. W ten sposób ominięto ogólną regułę, która mówi, że litera **c** przed samogłoskami **a** lub **o** czytana jest jako [k]. Model czasownika **placer** stosuje się do wszystkich innych słów zakończonych na **-cer**.

Placer (kłaść)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je place tu places il place nous plaçons vous placez ils placent	je plaçais tu plaçais il plaçait nous placions vous placiez ils plaçaient	je placerai tu placeras il placera nous placerons vous placerez ils placeront	j' ai placé tu as placé il a placé nous avons placé vous avez placé ils ont placé
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je place que tu places qu'il place que nous placions que vous placiez qu'ils placent	je placerais tu placerais il placerait nous placerions vous placeriez ils placeraient	j' avais placé tu avais placé il avait placé nous avions placé vous aviez placé ils avaient placé	place ! plaçons ! placez !

W przypadku czasownika **manger** oboczność polega na wstawieniu litery **e** między temat a końcówkę, gdy ta zaczyna się od **a** lub **o**.

Manger (jeść)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je mange	je mange ais	je mang erai	j' ai mangé
tu mang es	tu mange ais	tu mang eras	tu as mang é
il mang e	il mang ea it	il mang era	il a mang é
nous mang eo ns	nous mang io ns	nous mang er ons	nous avo ns mangé
vous mang ez	vous mang ie z	vous mang er ez	vous ave z mangé
ils mang ent	ils mang ea ient	ils mang er ont	ils ont mang é
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je mang e	je mang er ais	j' avais mangé	mang e !
que tu mang es	tu mang er ais	tu av ais mangé	mang eo ns !
qu'il mang e	il mang er ait	il av ait mangé	mang ez !
que nous mang io ns	nous mang er ions	nous av ions mangé	
que vous mang ie z	vous mang er iez	vous av iez mangé	
qu'ils mang ent	ils mang er aient	ils av aient mangé	

Jeśli czasownik zakończony jest w bezokoliczniku na **-yer** lub **-ayer**, jego temat zmienia się przed końcówkami **-e**, **-es** i **-ent**. Oboczność polega na zamianie **y** na **i**.

Nettoyer (czyścić, sprzątać)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je nettoie	je netto y ais	je netto i erai	j'ai netto y é
tu nettoies	tu netto y ais	tu netto i eras	tu as netto y é
il nettoie	il netto y ait	il netto i era	il a netto y é
nous netto y ons	nous netto y ions	nous netto i erons	nous avons netto y é
vous netto y ez	vous netto y iez	vous netto i erez	vous avez netto y é
ils netto i ent	ils netto y aient	ils netto i eront	ils ont netto y é
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je nettoie	je netto i erais	j'avais netto y é	nettoie !
que tu nettoies	tu netto i erais	tu avais netto y é	netto y ons !
qu'il nettoie	il netto i erait	il avait netto y é	netto y ez !
que nous netto y ions	nous netto i erions	nous avions netto y é	
que vous netto y iez	vous netto i eriez	vous aviez netto y é	
qu'ils netto i ent	ils netto i eraient	ils avaient netto y é	

Od powyższej zasady istnieje wyjątek: czasowniki zakończone na **-ayer** mogą przyjmować obie formy.

Payer (płacić)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je paie / paye tu paies / payes il paie / paye nous payons vous payez ils paient / payent	je payais tu payais il payait nous payions vous payiez ils payaient	je paierai tu paieras il paiera nous paierons vous paierez ils paieront	j'ai payé tu as payé il a payé nous avons payé vous avez payé ils ont payé
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je paie / paye que tu paies / payes qu'il paie / paye que nous payions que vous payiez qu'ils paient / payent	je paierais / payerais tu paierais / payerais il paierait / payerait nous paierions / payerions vous paieriez / payeriez ils paieraient / payeraient	j'avais payé tu avais payé il avait payé nous avions payé vous aviez payé ils avaient payé	paie / paye ! payons ! payez !

Czasowniki o bezokoliczniku zakończonym na **-eler** lub **-eter** podwajają literę **l** lub **t** przed końcówkami **-e**, **-es** i **-ent**.

Appeler (dzwonić, wołać)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
j'appelle	j'appelais	j'appellerai	j'ai appelé
tu appelles	tu appelais	tu appelleras	tu as appelé
il appelle	il appelait	il appellera	il a appelé
nous appelons	nous appelions	nous appellerons	nous avons appelé
vous appelez	vous appeliez	vous appellerez	vous avez appelé
ils appellent	ils appelaient	ils appelleront	ils ont appelé
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que j'appelle	j'appellerais	j'avais appelé	appelle !
que tu appelles	tu appellerais	tu avais appelé	appelons !
qu'il appelle	il appellerait	il avait appelé	appelez !
que nous appelions	nous appellerions	nous avions appelé	
que vous appeliez	vous appelleriez	vous aviez appelé	
qu'ils appellent	ils appelleraient	ils avaient appelé	

Istnieje niewielka liczba czasowników zakończonych na **-eler** lub **-eter**, które zamiast podwajać **l** lub **t** przed **-e**, **-es** i **-ent**, otrzymują w tych miejscach **è**. Często spotykanymi czasownikami tego typu są **acheter** (kupować) i **geler** / **surgeler** (mrozić / zamrażać).

Acheter (kupować)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
j' achète	j' achetais	j' achèterai	j'ai acheté
tu achètes	tu achetais	tu achèteras	tu as acheté
il achète	il achetait	il achètera	il a acheté
nous achetons	nous achetions	nous achèterons	nous avons acheté
vous achetez	vous achetiez	vous achèterez	vous avez acheté
ils achètent	ils achetaient	ils achèteront	ils ont acheté
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que j' achète	j' achèterais	j'avais acheté	achète !
que tu achètes	tu achèterais	tu avais acheté	achetons !
qu'il achète	il achèterait	il avait acheté	achetez !
que nous achetions	nous achèterions	nous avions acheté	
que vous achetiez	vous achèteriez	vous aviez acheté	
qu'ils achètent	ils achèteraient	ils avaient acheté	

Czasownik trzeciej grupy **souffrir** (cierpieć) jest modelem odmiany dla czasowników **offrir** (proponować, oferować), **ouvrir** (otwierać), **couvrir** (przykrywać) i ich pochodnych.

Souffrir (cierpieć)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je souffre	je souffrais	je souffrirai	j' ai souffert
tu souffres	tu souffrais	tu souffriras	tu as souffert
il souffre	il souffrait	il souffrira	il a souffert
nous souffrons	nous souffrions	nous souffrirons	nous avons souffert
vous souffrez	vous souffriez	vous souffrirez	vous avez souffert
ils souffrent	ils souffraient	ils souffriront	ils ont souffert
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je souffre	je souffrirais	j' avais souffert	souffre !
que tu souffres	tu souffrirais	tu avais souffert	souffrons !
qu'il souffre	il souffrirait	il avait souffert	souffrez !
que nous souffrions	nous souffririons	nous avons souffert	
que vous souffriez	vous souffriez	vous aviez souffert	
qu'ils souffrent	ils souffriraient	ils avaient souffert	

Czasowniki **dormir** (spać), **mentir** (kłamać), **partir** (odchodzić, wyjeżdżać), **se repentir** (żałować), **sentir** (czuć), **sortir** (wychodzić), **servir** (służyć) odmieniają się według wspólnego wzoru.

Dormir (spać)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je dors	je dormais	je dormirai	j'ai dormi
tu dors	tu dormais	tu dormiras	tu as dormi
il dort	il dormait	il dormira	il a dormi
nous dormons	nous dormions	nous dormirons	nous avons dormi
vous dormez	vous dormiez	vous dormirez	vous avez dormi
ils dorment	ils dormaient	ils dormiront	ils ont dormi
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je dorme	je dormirais	j'avais dormi	dors !
que tu dormes	tu dormirais	tu avais dormi	dormons !
qu'il dorme	il dormirait	il avait dormi	dormez !
que nous dormions	nous dormirions	nous avions dormi	
que vous dormiez	vous dormiriez	vous aviez dormi	
qu'ils dorment	ils dormiraient	ils avaient dormi	

Czasowniki typu **défendre** (bronić), **descendre** (schodzić), **rendre** (oddawać), **tendre** (naciągać), **vendre** (sprzedawać), **répondre** (odpowiadać), **mordre** (gryźć), **perdre** (tracić) odmieniają się według następującego wzoru.

Vendre (sprzedać)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je vends	je vendais	je vendrai	j' ai vendu
tu vends	tu vendais	tu vendras	tu as vendu
il vend	il vendait	il vendra	il a vendu
nous vendons	nous vendions	nous vendrons	nous avons vendu
vous vendez	vous vendiez	vous vendrez	vous avez vendu
ils vendent	ils vendaient	ils vendront	ils ont vendu
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je vende	je vendrais	j' avais vendu	vends !
que tu vendes	tu vendrais	tu avais vendu	vendons !
qu'il vende	il vendrait	il avait vendu	vendez !
que nous vendions	nous vendrions	nous avons vendu	
que vous vendiez	vous vendriez	vous aviez vendu	
qu'ils vendent	ils vendraient	ils avaient vendu	

Identycznie do czasownika **craindre** (obawiać się) odmieniają się czasowniki **plaindre** (współczuć), **atteindre** (osiągać), **peindre** (malować), **joindre** (stykać, łączyć).

Craindre (obawiać się)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je crains	je craignais	je craindrai	j' ai craint
tu crains	tu craignais	tu craindras	tu as craint
il craint	il craignait	il craindra	il a craint
nous craignons	nous craignions	nous craindrons	nous avons craint
vous craignez	vous craigniez	vous craindrez	vous avez craint
ils craignent	ils craignaient	ils craindront	ils ont craint
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je craigne	je craindrais	j' avais craint	crains !
que tu craignes	tu craindrais	tu avais craint	craignons !
qu'il craigne	il craindrait	il avait craint	craignez !
que nous craignons	nous craindrions	nous avons craint	
que vous craigniez	vous craindriez	vous aviez craint	
qu'ils craignent	ils craindraient	ils avaient craint	

Czasowniki typu **conduire** (prowadzić), **construire** (konstruować), **cuire** (gotować), **introduire** (wprowadzać, przedstawiać), **produire** (produkować), **réduire** (zmniejszać), **traduire** (tłumaczyć, wyjaśniać) odmieniają się według wspólnego wzoru.

Conduire (prowadzić)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je conduis	je conduisais	je conduirai	j'ai conduit
tu conduis	tu conduisais	tu conduiras	tu as conduit
il conduit	il conduisait	il conduira	il a conduit
nous conduisons	nous conduisions	nous conduirons	nous avons conduit
vous conduisez	vous conduisiez	vous conduirez	vous avez conduit
ils conduisent	ils conduisaient	ils conduiront	ils ont conduit
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je conduise	je conduirais	j'avais conduit	conduis !
que tu conduises	tu conduirais	tu avais conduit	conduisons !
qu'il conduise	il conduirait	il avait conduit	conduisez !
que nous conduisions	nous conduirions	nous avions conduit	
que vous conduisiez	vous conduiriez	vous aviez conduit	
qu'ils conduisent	ils conduiraient	ils avaient conduit	

Analogicznie do czasownika **venir** (przychodzić, przybywać) odmienia się czasownik **tenir** (trzymać) oraz pochodne tych czasowników, np. **devenir** (stać się), **intervenir** (brać udział, interwenionwać), **maintenir** (utrzymywać), **obtenir** (otrzymywać).

Venir (przychodzić, przybywać)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je viens	je venais	je viendrai	je suis venu
tu viens	tu venais	tu viendras	tu es venu
il vient	il venait	il viendra	il est venu
nous venons	nous venions	nous viendrons	nous sommes venus
vous venez	vous veniez	vous viendrez	vous êtes venus
ils viennent	ils venaient	ils viendront	ils sont venus
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je vienne	je viendrais	j'étais venu	viens !
que tu viennes	tu viendrais	tu étais venu	venons !
qu'il vienne	il viendrait	il était venu	venez !
que nous venions	nous viendrions	nous étions venus	
que vous veniez	vous viendriez	vous étiez venus	
qu'ils viennent	ils viendraient	ils étaient venus	

Pozostałe czasowniki są nieregularne.

Aller (iść, chodzić)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je vais	j' allais	j' irai	je suis allé
tu vas	tu allais	tu iras	tu es allé
il va	il allait	il ira	il est allé
nous allons	nous allions	nous irons	nous sommes allés
vous allez	vous alliez	vous irez	vous êtes allés
ils vont	ils allaient	ils iron	ils sont allés
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que j' aille	j' irais	j'étais allé	va !
que tu ailles	tu irais	tu étais allé	allons !
qu'il aille	il irait	il était allé	allez !
que nous allions	nous irions	nous étions allés	
que vous alliez	vous iriez	vous étiez allés	
qu'ils aillent	ils iraient	ils étaient allés	

Avoir (mieć)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
j' ai	j' avais	j' aurai	j'ai eu
tu as	tu avais	tu auras	tu as eu
il a	il avait	il aura	il a eu
nous avons	nous avions	nous aurons	nous avons eu
vous avez	vous aviez	vous aurez	vous avez eu
ils ont	ils avaient	ils auront	ils ont eu
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que j' aie	j' aurais	j'avais eu	aie !
que tu aies	tu aurais	tu avais eu	ayons !
qu'il ait	il aurait	il avait eu	ayez !
que nous ayons	nous aurions	nous avions eu	
que vous ayez	vous auriez	vous aviez eu	
qu'ils aient	ils auraient	ils avaient eu	

Connaître (znać)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je connais	je connaissais	je connaîtrai	j' ai connu
tu connais	tu connaissais	tu connaîtras	tu as connu
il connait	il connaissait	il connaîtra	il a connu
nous connaissons	nous connaissions	nous connaîtrons	nous avons connu
vous connaissez	vous connaissiez	vous connaîtrez	vous avez connu
ils connaissent	ils connaissaient	ils connaîtront	ils ont connu
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je connaisse	je connaîtrais	j' avais connu	connais !
que tu connaisse	tu connaîtrais	tu avais connu	connaissons !
qu'il connaisse	il connaîtrait	il avait connu	connaissez !
que nous connaissons	nous connaîtrions	nous avions connu	
que vous connaissez	vous connaîtriez	vous aviez connu	
qu'ils connaissent	ils connaîtraient	ils avaient connu	

Devoir (musieć)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je dois	je devais	je devrai	j' ai dû
tu dois	tu devais	tu devras	tu as dû
il doit	il devait	il devra	il a dû
nous devons	nous devions	nous devrons	nous avons dû
vous devez	vous deviez	vous devrez	vous avez dû
ils doivent	ils devaient	ils devront	ils ont dû
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je doive	je devrais	j' avais dû	dois !
que tu doives	tu devrais	tu avais dû	devons !
qu'il doive	il devrait	il avait dû	devez !
que nous devions	nous devrions	nous avions dû	
que vous deviez	vous devriez	vous aviez dû	
qu'ils doivent	ils devraient	ils avaient dû	

Dire (powiedzieć)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je dis	je disais	je dirai	j'ai dit
tu dis	tu disais	tu diras	tu as dit
il dit	il disait	il dira	il a dit
nous disons	nous disions	nous dirons	nous avons dit
vous dites	vous disiez	vous direz	vous avez dit
ils disent	ils disaient	ils diront	ils ont dit
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je dise	je dirais	j'avais dit	dis !
que tu dises	tu dirais	tu avais dit	disons !
qu'il dise	il dirait	il avait dit	dites !
que nous disions	nous dirions	nous avions dit	
que vous disiez	vous iriez	vous aviez dit	
qu'ils disent	ils diraient	ils avaient dit	

Être (być)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je suis	j' étais	je serai	j'ai été
tu es	tu étais	tu seras	tu as été
il est	il était	il sera	il a été
nous sommes	nous étions	nous serons	nous avons été
vous êtes	vous étiez	vous serez	vous avez été
ils sont	ils étaient	ils seront	ils ont été
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je sois	je serais	j'avais été	sois !
que tu sois	tu serais	tu avais été	soyons !
qu'il soit	il serait	il avait été	soyez !
que nous soyons	nous serions	nous avions été	
que vous soyez	vous seriez	vous aviez été	
qu'ils soient	ils seraient	ils avaient été	

Faire (robić)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je fais tu fais il fait nous faisons vous faites ils font	je faisais tu faisais il faisait nous faisions vous faisiez ils faisaient	je ferai tu feras il fera nous ferons vous ferrez ils feront	j' ai fait tu as fait il a fait nous avons fait vous avez fait ils ont fait
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je fasse que tu fasses qu'il fasse que nous fassions que vous fassiez qu'ils fassent	je ferais tu ferais il ferait nous ferions vous feriez ils feraient	j' avais fait tu avais fait il avait fait nous avions fait vous aviez fait ils avaient fait	fais ! faisons ! faites !

Lire (czytać)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je lis tu lis il lit nous lisons vous lisez ils lisent	je lisais tu lisais il lisait nous lisions vous lisiez ils lisaient	je lirai tu liras il lira nous lirons vous lirez ils liront	j' ai lu tu as lu il a lu nous avons lu vous avez lu ils ont lu
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je lise que tu lises qu'il lise que nous lisions que vous lisiez qu'ils lisent	je lirais tu lirais il lirait nous lirions vous liriez ils liraient	j' avais lu tu avais lu il avait lu nous avions lu vous aviez lu ils avaient lu	lis ! lisons ! lisez !

Mettre (kłaść)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je mets	je mettais	je mettrai	j'ai mis
tu mets	tu mettais	tu mettras	tu as mis
il met	il mettait	il mettra	il a mis
nous mettons	nous mettions	nous mettrons	nous avons mis
vous mettez	vous mettiez	vous mettrez	vous avez mis
ils mettent	ils mettaient	ils mettront	ils ont mis
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je mette	je mettrais	j'avais mis	mets !
que tu mettes	tu mettrais	tu avais mis	mettons !
qu'il mette	il mettrait	il avait mis	mettez !
que nous mettions	nous mettrions	nous avions mis	
que vous mettiez	vous mettriez	vous aviez mis	
qu'ils mettent	ils mettraient	ils avaient mis	

Pouvoir (móc)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je peux	je pouvais	je pourrai	j'ai pu
tu peux	tu pouvais	tu pourras	tu as pu
il peut	il pouvait	il pourra	il a pu
nous pouvons	nous pouvions	nous pourrons	nous avons pu
vous pouvez	vous pouviez	vous pourrez	vous avez pu
ils peuvent	ils pouvaient	ils pourront	ils ont pu
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je puisse	je pourrais	j'avais pu	—
que tu puisses	tu pourrais	tu avais pu	—
qu'il puisse	il pourrait	il avait pu	—
que nous puissions	nous pourrions	nous avions pu	
que vous puissiez	vous pourriez	vous aviez pu	
qu'ils puissent	ils pourraient	ils avaient pu	

Prendre (brać)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je prends tu prends il prend nous prenons vous prenez ils prennent	je prenais tu prenais il prenait nous prenions vous preniez ils prenaient	je prendrai tu prendras il prendra nous prendrons vous prendrez ils prendront	j' ai pris tu as pris il a pris nous avons pris vous avez pris ils ont pris
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je prenne que tu prennes qu'il prenne que nous prenions que vous preniez qu'ils prennent	je prendrais tu prendrais il prendrait nous prendrions vous prendriez ils prendraient	j' avais pris tu avais pris il avait pris nous avions pris vous aviez pris ils avaient pris	prends ! prenons ! prenez !

Savoir (wiedzieć)

Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je sais tu sais il sait nous savons vous savez ils savent	je savais tu savais il savait nous savions vous saviez ils savaient	je saurai tu sauras il saura nous saurons vous saurez ils sauront	j' ai su tu as su il a su nous avons su vous avez su ils ont su
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je sache que tu saches qu'il sache que nous sachions que vous sachiez qu'ils sachent	je saurais tu saurais il saurait nous saurions vous sauriez ils sauraient	j' avais su tu avais su il avait su nous avions su vous aviez su ils avaient su	sache ! sachons ! sachez !

Voir (widzieć)

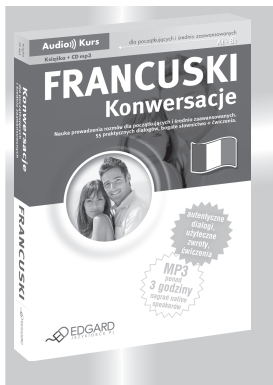
Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je vois	je voyais	je verrai	j'ai vu
tu vois	tu voyais	tu verras	tu as vu
il voit	il voyait	il verra	il a vu
nous voyons	nous voyions	nous verrons	nous avons vu
vous voyez	vous voyiez	vous verrez	vous avez vu
ils voient	ils voyaient	ils verront	ils ont vu
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je voie	je verrais	j'avais vu	vois !
que tu voies	tu verrais	tu avais vu	voyons !
qu'il voie	il verrait	il avait vu	voyez !
que nous voyions	nous verrions	nous avions vu	
que vous voyiez	vous verriez	vous aviez vu	
qu'ils voient	ils verraient	ils avaient vu	

Vouloir (chcieć)

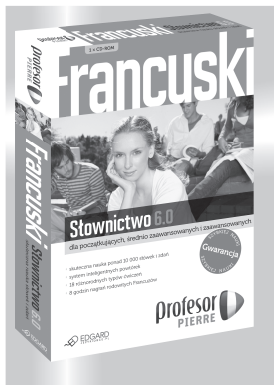
Indicatif Présent	Indicatif Imparfait	Indicatif Futur simple	Indicatif Passé composé
je veux	je voulais	je voudrai	j'ai voulu
tu veux	tu voulais	tu voudras	tu as voulu
il veut	il voulait	il voudra	il a voulu
nous voulons	nous voulions	nous voudrons	nous avons voulu
vous voulez	vous vouliez	vous voudrez	vous avez voulu
ils veulent	ils voulaient	ils voudront	ils ont voulu
Subjonctif Présent	Conditionnel Présent	Indicatif Plus-que-parfait	Impératif Présent
que je veuille	je voudrais	j'avais voulu	veuille !
que tu veuilles	tu voudrais	tu avais voulu	voulons !
qu'il veuille	il voudrait	il avait voulu	veuillez !
que nous voulions	nous voudrions	nous avions voulu	
que vous vouliez	vous voudriez	vous aviez voulu	
qu'ils veussent	ils voudraient	ils avaient voulu	

Handwriting practice lines consisting of 30 horizontal dotted lines.

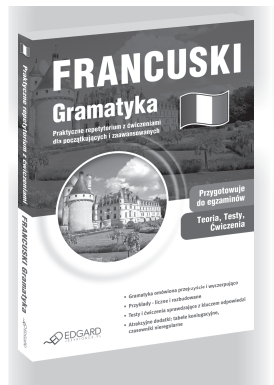
Ucz się języka francuskiego!

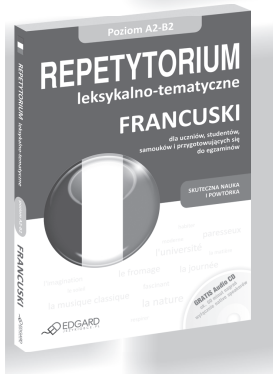
Zaczynaj swobodnie rozmawiać

Najlepszy do nauki słówek

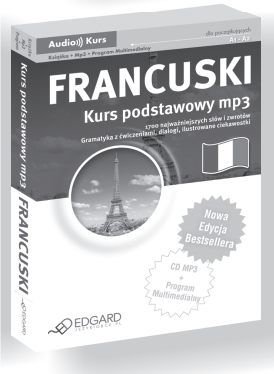
Praktyczne repetytorium z ćwiczeniami

Współczesne tematy + CD gratis

Aktywny trening francuskiego

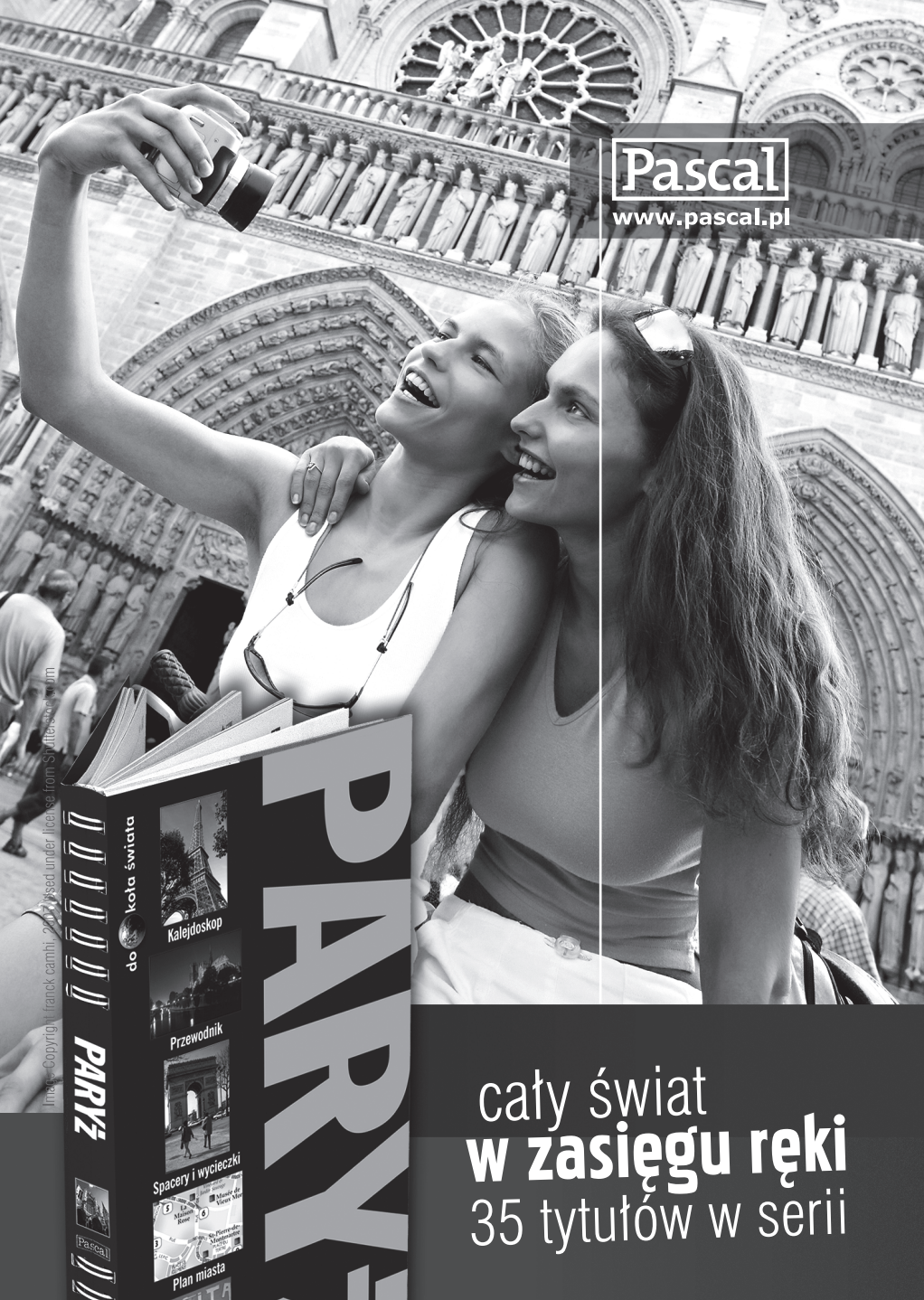

Najlepszy dla początkujących

Pełna oferta na www.jezykiobce.pl

EDGARD
JEZYKIOBCE.PL
tel. (+48 22) 853 11 38

Pascal
www.pascal.pl

cały świat
w zasięgu ręki
35 tytułów w serii